

# AXIS LIBRI

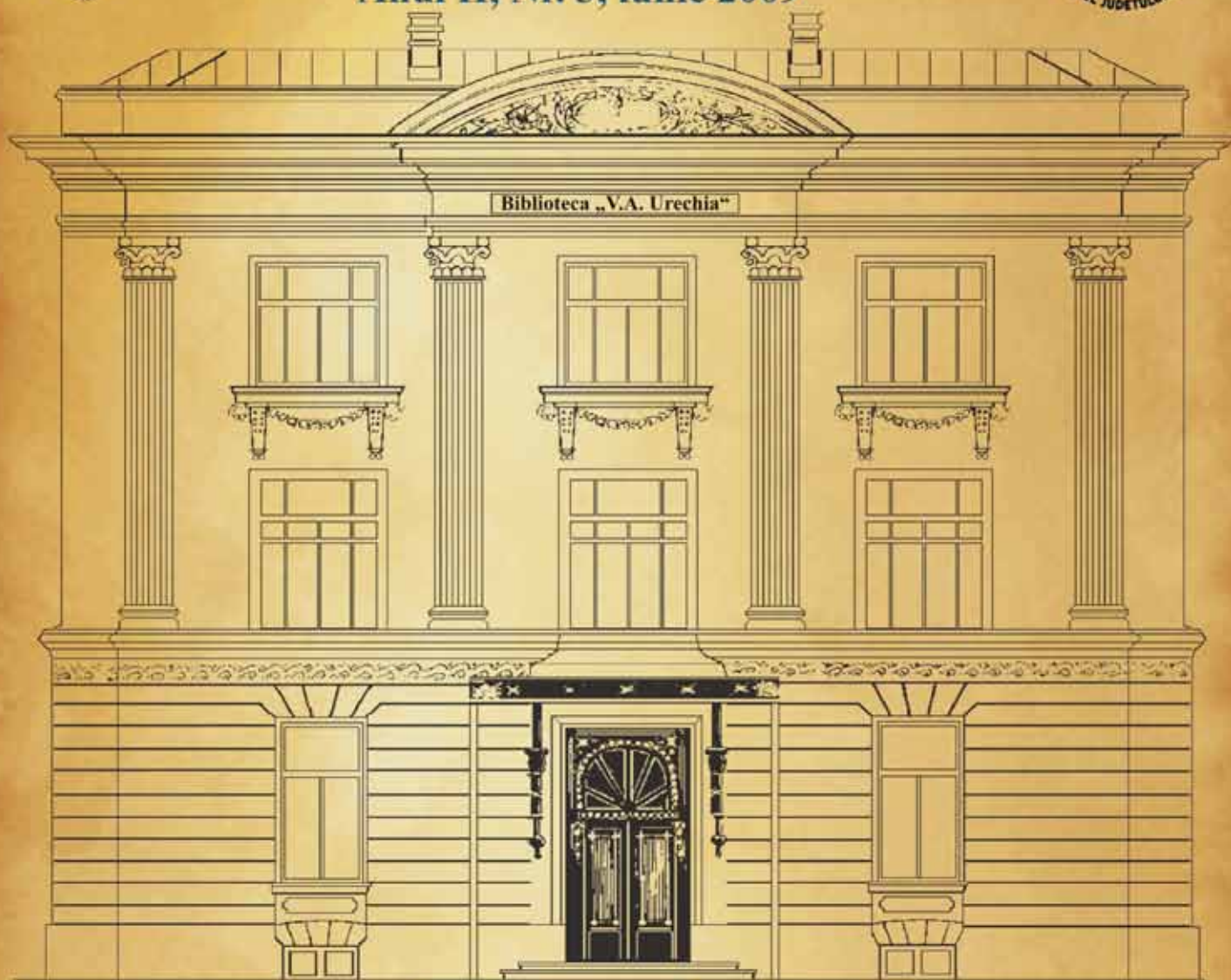
REVISTĂ CULTURALĂ  
trimestrială

editată de Biblioteca Județeană „V.A. Urechia“ Galați

Anul II, Nr. 3, iunie 2009



ROMÂNIA



Salutul către AXIS LIBRI de la un mare scriitor

# Tei când înfloresc aduc noroc celor îndrăgostiți de carte



*Mă bucur să aflu că orașul unde mi-am terminat studiile liceale, Galații, care acum se vor acoperi cu nemuritorul miros al teilor, s-au îmbogățit cu încă o revistă literară: AXIS LIBRI. Nădăjduiesc că apariția acestei reviste va face ca tinerii ca mine să uite celebrul vers al lui Barbu Nemțeanu: „Galați, cumplit oraș de negustori / În tine stă poetul ca-n Sodoma...”.*

*De altminteri, Galațiul ultimilor ani de secol XX a dăruit literaturii câteva condeie strălucite. Sunt convins că apariția acestei reviste editată de Biblioteca „V.A. Urechia” va atrage în câmpul literei tineri talentați care să ridice orașul Galați la faima literară pe care au căpătat-o prin timp orașele Iași sau Cluj. E dreptul celor de la Dunărea de Jos să viseze frumos, iar eu vă urez din toată inima noroc.*

Cu prietenie,

A handwritten signature in black ink, which reads "Fănuș Neagu". The signature is written in a cursive, flowing style.

București, 30 aprilie 2009



## Editorial

*Vremea înnoirilor*

*Suntem în armindenii, E PRIMĂVARĂ!...*

și odată cu ea se impune nevoia organică de înnoire, de primenire, de schimbare. Un suflu nou, de reavăn și senin, inundă tot ce este viu, exacerbând dorința de a scoate la lumină rodul a tot ce s-a acumulat în timp din zăbava celor ce s-au dăruit, împlinindu-se pe ei și îmbogățindu-ne pe noi.

Spațiu de informare, cercetare, autoformare, meditație și loisir, Biblioteca - axă fundamentală pentru perenitatea culturală a unui popor - trebuie, în plină criză economică, financiară, dar și a valorilor, să fie în pas cu mutațiile produse în civilizație.

„Numai prin cultură lumea devine mai bună”, spunea C. Noica. Extrapolând, putem spune: Biblioteca poate face lumea mai bună, mai înțeleaptă, mai responsabilă, poate participa activ prin serviciile specifice la dezvoltarea democrației și la sporirea capitalului social.

Acest crez optimist al nostru ne-a motivat în tot ceea ce facem și credem că și rezultatele sunt pe măsură. Am multiplicat și extins colaborările și am relaționat fructuos cu celelalte instituții de cultură pe plan local, național și internațional (Republica Moldova, Ucraina, Canada, SUA). Serviciile s-au diversificat și au sporit în calitate, acțiunile educativ-formative și manifestările cul-

turale sunt mai atractive și cuprinzătoare, integrarea în viața comunității este tot mai activă și benefică, deopotrivă bibliotecarilor și utilizatorilor. Editarea celor trei publicații: de cultură (Axis Libri), profesională (Asociația) și de specialitate (Buletinul Fundației Urechia) a pozitivat promovarea imaginii Bibliotecii, certificând totodată calitatea profesională a colectivului.

Toate acestea sunt motive de optimism și speranță. Ne putem salva prin cultură, găsim cu ajutorul informației, a cunoștințelor (un important furnizor fiind Biblioteca), soluții alternative la problemele cu care se confruntă societatea contemporană.

În acest context, provocarea Bibliotecii înseamnă amplificarea rolului ei în planul atragerii potențialului public în implementarea democrației autentice. Pentru împlinirea acestei misiuni este nevoie de colaborare, de parteneriate strânse care să asigure o platformă publică atotcuprinzătoare, menită să dea valoare implicării cetățenilor în problematica locală.

Biblioteca viitorului va optimiza dinamica comunicării, funcționând și în continuare ca spațiu de umanizare și personalizare a relațiilor cu utilizatorii.

Suntem capabili să ne pliăm competențele și performanțele pe coordonatele prognozelor futuriste? Aceasta este întrebarea la care trebuie să învățăm să răspundem.

Suntem deja pe cale să o realizăm prin menținerea și amplificarea dialogului cu comunitatea; prin extinderea serviciilor bibliotecii cât mai aproape de zonele puternic populate; prin atragerea de noi eșantioane de utilizatori venind în întâmpinarea dorințelor lor de informare; prin promovarea programelor, serviciilor, colecțiilor Bibliotecii; prin identificarea a noi căi și metode de analiză; prin înnoirea tehnologică; prin transformarea profilului profesional al bibliotecarului.

Astfel gândim și dorim să materializăm într-un veșmânt nou, primăvăratec, proiectele și programele de punere în operă a misiunii Bibliotecii.

Prof. **Zafir Ilie**, Director

Biblioteca Județeană "V.A.Urechia" Galați



## Programul manifestărilor dedicate **ZILEI BIBLIOTECARULUI**

### Marti, 21 aprilie 2009

Ora 10:00

**Sărbători pascale prin ochi de copil** - expoziție de desene și origami realizate de copii de la mai multe instituții de învățământ gălățene.  
Loc de desfășurare: Filiala 1 Costache Negri

Ora 10:00

**Arta decorării ouălor de Paște** - expoziție de desene și de ouă pictate  
Loc de desfășurare: Secția de Împrumut la Domiciliu pentru Copii

Ora 11:00

**Caricatura în presa gălățeană de odinioară** - expoziție de periodice gălățene vechi  
Loc de desfășurare: Sediul central - Sala de lectură  
Mihai Eminescu, etaj I [în vitrine]

Ora 12:00

**Sărbători creștine la români** - expoziție de carte.  
Loc de desfășurare: Sediul central - foaietul  
Sălii de lectură Mihai Eminescu, etaj I



**Bibliotecari aproape de oameni** - prezentarea secțiilor bibliotecii unor grupuri de elevi, studenți și profesori de la școli, licee, facultăți din municipiul Galați.

**Bibliotecar pentru o zi** - Campanie derulată pe toată durata manifestărilor, pentru promovarea profesiei de bibliotecar. Durata: **21-28 aprilie 2009**  
Cuprinde: publicitatea campaniei, înscrierea voluntarilor, prezentarea serviciilor bibliotecii, asistarea la operațiuni proprii meseriei de bibliotecar în secțiile din cadrul Serviciului Relații cu Publicul, chestionar (feedback).



### Miercuri, 22 aprilie 2009

**Consfătuirea anuală a bibliotecarilor din bibliotecile publice  
- județul Galați -**

Program:

09:00-10:00

10:00-10:30

10:30-11:00

11:00-11:30

Primirea participanților.

**Biblioteca „V.A. Urechia” - realizările anului 2008 și perspective în viitor**

Prof. Zanfir Ilie - Director general al Bibliotecii „V.A. Urechia”.

**Starea lecturii publice în județul Galați, în anul 2008**

Prof. Spiridon Dafinoiu - Șef serviciu Resurse Umane.

**Întâlnire de lucru cu membrii ANBPR**

Prof. Letiția Buruiană - director adj. Biblioteca V.A. Urechia.



11:30-11:45

Întâlnire cu editura 

11:45-12:30

Dezbateri profesionale:

- „Posibilități de finanțare pentru dezvoltarea Bibliotecilor publice din zona rurală”  
Ing. *Geta Eftimie* - director adj. Biblioteca V.A. Urechia;
- „Memoria locală: Aspecte practice ale conservării și mediatizării informațiilor specifice”  
Ing. *Camelia Toporaș* - Șef secție Referințe;
- „Aspecte privind activitatea cu publicul în Bibliotecă”  
Jurist *Florina Diaconeasa* - Șef serviciu Relații cu Publicul.

12:30-13:00

Pauză.

13:00-13:15

Decernarea Premiilor Bibliotecii V.A. Urechia.

13:15-14:15

Lansarea volumului: *Dulce, disperată melancolie;*  
autor *Ilie Tănăsache*.



14:15-16:15

Socializarea cu bibliotecarii din Biblioteca V.A. Urechia și  
Bibliotecile publice din județul Galați.

Loc de desfășurare: Sediul central - Sala de lectură *Mihai Eminescu*, etaj I

### Joi, 23 aprilie 2009

Lansarea Programului Național: *Biblionet - Lumea în biblioteca mea*. București

### Vineri, 24 aprilie 2009

Producția editorială în Biblioteca „V.A. Urechia”

Evaluarea activității colectivelor de redacție de la:

*Asociația, Buletinul Fundației Urechia și Axis Libri*

Vizita unei delegații franceze din *Le Havre Cedex*, însoțită de conducerea Universității

„Dunărea de Jos” și C.C.I.A. Galați - respectiv Dl. Rector Prof. Univ. Dr. Ing. *Viorel Mânzu* și

Dl. Președinte *Dan Lilion Gogonea*. Delegația franceză a fost condusă de Dl. Director: *Benjamin Steck*.

### Luni, 27 aprilie 2009

Ora 10:00

*Dururi din lumina cărților* - donație de carte către Fundații ce găzduiesc copii defavorizați  
(finalizarea concursului *Pot dăruî și eu o carte*)

Loc de desfășurare: Sediul central - Sala de lectură *Mihai Eminescu*, etaj I

Ora 14:00

*Privind viitorul prin ochi de copil* - colocviu

Partener: **Oficiul de Stat pentru  
Invenții și Mărci**

Loc de desfășurare: Sediul central - Sala de lectură  
*Mihai Eminescu*, etaj I



### Marti, 28 aprilie 2009

Ora 10:00

*Lumină din lumină ... dar din dar...* - donație de carte către colaboratorii Bibliotecii:  
Fundația *Inimă de Copil*, Penitenciarul Galați și instituții de  
învățământ gălățene.

Loc de desfășurare: Sediul central - Sala de lectură *Mihai Eminescu*, etaj I

Ora 11:30

Închiderea oficială a manifestărilor.

## Imagini de la activitățile prilejuite de „Ziua Bibliotecarului din România” din Biblioteca Județeană „V.A. Urechia”:

- Consfătuirea anuală a bibliotecarilor din bibliotecile publice din județul Galați



- Decernarea premiilor Bibliotecii „V.A. Urechia”

- Lansare de carte: „Dulce, disperată melancolie”  
autor Ilie Tănăsache



- Privind viitorul prin ochi de copil (OSIM)

- Daruri din lumina cărților



- Donații de la Biblioteca „V.A. Urechia” către școli,  
Penitenciar și ONG-uri.

Menționăm că odată cu „ZIUA BIBLIOTECARULUI DIN ROMÂNIA” - 23 APRILIE, în instituția noastră de cultură Biblioteca „V.A. Urechia” și în țară au mai fost aniversate: ZIUA INTERNAȚIONALĂ A CĂRȚII și a DREPTURILOR DE AUTOR și ZIUA CREȘTIN - ORTODOXĂ: SFÂNTUL GHEORGHE.

Alte aspecte și imagini de la manifestările din Programul: ZILEI BIBLIOTECARULUI pot fi vizionate prin accesarea SITE-ului Bibliotecii „V.A. Urechia” Galați:

[www.bvau.ro](http://www.bvau.ro) la Evenimente/Știri



Localia

Anul Urechia

## Vasile Alexandrescu Urechia (1834-1901)

175 de ani de la nașterea cărturarului sau

### Portretul unui om de cultură (I)



Valentina Oneț

Intellectual cultivat, de structură enciclopedică, V.A. Urechia a slujit cu devotament și entuziasm cultura română timp de jumătate de secol, *însuflețit* de noțiunea de **românism**, de afirmare a identității naționale, a unității de neam, de **ideea latinității**, a apărut principiul latinității românești, a susținut crearea unei confederații a țărilor latine, fiind numit și „**Marele Latin al României**” de către poetul felibrist A. Roque Ferrier.

Contemporan cu giganții ai culturii române, M. Eminescu, B.P. Hasdeu, Al. Odobescu, M. Kogălniceanu, I.L. Caragiale, V. Alecsandri, cărturarul V.A. Urechia a traversat epoca de formare a României moderne, începând cu Unirea Principatelor până la început de secol XX, având structura romantică a generației lui. A dus o activitate intensă, în multe domenii ale culturii, convins că este un util slujitor al acesteia. Într-o bibliografie din 1942, documentaristul Alex. Iordan consemna 626 de titluri de tipărituri, conferințe, articole de ziar semnate de V.A. Urechia din următoarele domenii: istorie, istorie literară, biografii, critică literară, filologie, cultură, învățământ, arte, literatură, politică, varia.

În 1868, Iosif Vulcan îl prezenta în revista sa, *Familia*, ca pe unul din „**acei bărbați rari**, care prin zelul, prin talentele sale și prin diversele sale lucrări pentru răspândirea luminilor și a ideilor naționale în toate colțurile României, și-a făcut un nume prețuit și iubit tuturor Românilor, și cu distingere „junimii studioase.” Apreciat și respectat de cei mai

„*Voiește vreun român cu dare de mână să-și facă numele nepieritor? Să și-l asocieze cu laudă la mersul înainte cultural al națiunii române?*”

(V.A. Urechia, 1900)

mulți dintre contemporanii lui, ironizat de alții, fără strălucirea multora dintre ei, V. A. Urechia rămâne în cultura română prin onestitatea muncii lui de istoric documentarist, prin efortul uriaș de a aduna izvoare pentru constituirea unui cât mai bogat fond daco-romanica, prin generozitatea sa de bibliofil.

V.A. Urechia este unul dintre fondatorii Societății „Ateneul român” de la Iași (1860), alături de M. Kogălniceanu și ai celei din București (1865), alături de C. Esarcu, redactând în mare parte și statutele acestora, după modele văzute la Madrid, Torino, Paris, fiind și un foarte activ conferențiar pe teme de



istorie și literatură, până în ultimul an de viață, 1901. În volumul *Actele și Serbarea Națională a inaugurării societății pentru gramatica și glosariul limbei Române* (1867) este descrisă de V.A. Urechia, pas cu pas, nașterea Societății Literare Române, viitoarea Academie Română (1879). Director general la Departamentul Cultelor și Instrucțiunii Publice din 1865, V. A. Urechia este numit membru al Societății Literare Române „pen-

tru cultura limbii”, între primele 21 de personalități ale culturii române alături de G. Bariț, T. Cipariu, B.P. Hasdeu, A.T. Laurian, I. Eliade Rădulescu, ... și va reprezenta, alături de V. Alecsandri și C. Negruzzi, provincia românească Moldova - „România de peste Milcov”, cum este numită în Decretul Regal nr. 892/din 2 iunie 1867 semnat de Carol I, Domn al

## O m a g i u l u i V . A . U r e c h i a

Românilor. V.A. Urechia este cel care a propus încă din 1860 ca toate provinciile românești să fie reprezentate de câte 2-3 membri (inclusiv provinciile care se aflau sub stăpânire străină) în societatea literară care avea ca „misiune specială”: determinarea ortografiei limbii române, elaborarea gramaticii limbii române, începerea și realizarea dicționarului român.

În cele două litografii incluse în volumul mai sus amintit, semnate de Henri Trenk (1820-1888), respectiv *Inaugurarea bustului Zappa și a Societății Literare Române, 1/13 August 1867* și *Recepțiunea membrilor Societății literare la Rondelul de la șosea, 1/13 August 1867*, figura centrală este V.A. Urechia. În discursul susținut cu acest prilej, afirma: „cât timp o limbă națională va exista... va exista națiunea. Disoluțiunea unui popor începe în ziua când datează disoluțiunea limbei...”. A adus „imense servicii”, susținea cercetătorul V. Goia în monografia închinată istoricului V.A. Urechia, celei mai importante instituții românești, Academia Română : a fost secretar general (de cinci ori, între 1867-1881), președinte (de zece ori, între 1886-1900) și vicepreședinte (de cinci ori între 1880-1896) al secțiunii istorice, a ținut numeroase conferințe de specialitate, cele mai multe la secțiunea istorie, a făcut Academiei Române donații importante de manuscrise, documente istorice, sigilii, numismatică, documente cartografice.

B.P. Hasdeu, prietenul (neprietenul) de-o viață al lui V.A. Urechia, recunoștea că „cele mai multe instituții culturale la noi se datorează direct sau indirect lui Urechia”.

Prin toate acțiunile sale, V.A. Urechia urmărea înființarea și consolidarea instituțiilor de cultură românești, înființarea de școli, de biblioteci publice. **Politica sa a fost cultura.** Unionist în tinerețe, ca idolul său, M. Kogălniceanu, pentru care a păstrat un adevărat cult toată viața, a fost „un democrat de stirpe pașoptistă”, cum îl caracteriza același V. Goia. Când ajunge la București, după 1864, se apropie de liberalii munteni grupați în jurul lui C.A. Rosetti,

iar după 1886 face parte din disidența „drapelistă” alături de P.S. Aurelian, A.D. Xenopol, B.Șt. Delavrancea, P. Grădișteanu.

Spre sfârșitul vieții, V.A. Urechia se definea ca fiind un „liberal și naționalist, mai ales naționalist” și va avea onestitatea să rămână prieten cu M. Kogălniceanu (deși îi despărțeau culorile politice) pe care îl considera „întâiul bărbat de stat al țării”, „un eminent bărbat, cu care se onora România”, apărându-l uneori și împotriva colegilor săi liberali. Lui M. Kogălniceanu, în semn de prețuire, îi va ridica un bust de bronz în centrul orașului Galați, în 1893, pe cheltuială proprie.

**V.A. Urechia a fost un patriot**, în sensul profund și frumos al cuvântului, cu respect pentru trecutul neamului, a ținut trează în epocă ideea de unitate a românilor, de sprijinire a românilor de peste graniță.

„*Moldovean din fundul munților de la Neamț, Urechia simțea aceeași simpatie pentru orice suflare românească de orișunde. Macedoromânii îi datorează imens, dacă nu chiar tot sub raportul mișcării intelectuale.* Românimia de peste Carpați n-a încetat și n-ar trebui să înceteze de a-l binecuvânta. Câtă brumă a putut, a făcut el și basarabenilor, pentru care mult va putea să facă numai doară Dumnezeu.... Urechia îmbrățișa deopotrivă pe toți românii, mai ales pe cei înstrăinați” (B.P. Hasdeu, 1901).

A cultivat relațiile cu marii cărturari ardeleni Timotei Cipariu, George Bariț, Iosif Vulcan. Păstorul Badea Cârțan căra cu traista cărți în Transilvania adunate de V.A. Urechia la București, iar preotul Emilian Micu din Banat îi trimitea contra cost istoricului bibliofil carte românească veche și rară. Din corespondența păstrată în colecțiile speciale ale Bibliotecii „Urechia” din Galați, rezultă că fruntașii ardeleni găseau găzduire la Villa din Sinaia a istoricului Urechia, de unde plecau încurajați, îmbărbătați, dar și cu o brumă de bani din puținul profesorului universitar. Memorandiștii V. Lucaciu, I. Rațiu, I. Coroianu veneau la Sinaia și pentru „a pune la cale programul de acțiune pe viitor” împreună cu V.A. Urechia, numit de transilvăneni „*Venerate Pater*”.

(continuare în nr. următor)





## Aprecieri despre opera lui V.A. Urechia din perspectiva unui cărturar american



**Constantin Ardeleanu**

la București, având posibilitatea de a cunoaște cele mai recente volume editate de Academia Română. Bun cunoscător al istoriei și civilizației popoarelor neolatine (autorul mai multor ediții critice în limba engleză ale lucrărilor fundamentale de Jean Racine, Victor Hugo sau Octave Feuillet), Woodward a publicat o dare de seamă asupra călătoriei sale în România în tomul XI, 1896, al revistei „Proceedings of the Modern Language Association”, cea mai prestigioasă organizație americană ce-i reunește, din 1883 și până astăzi, pe pasionații studiului limbilor și literaturilor universale.

În cele aproape 8 pagini ale lucrării, profesorul american a făcut ample referiri la operele cătorva dintre cei mai însemnați oameni de cultură români, de la cei specializați în domeniul lingvisticii sau folclorului la cei interesați de istorie și arheologie. În toată prezentarea sa, nu puteau lipsi aprecierile la activitatea și publicistica lui Vasile Alexandrescu Urechia, atunci la apogeul carierei sale științifice. Astfel, remarca Woodward, „Puternica dragoste pentru tradițiile poporului rezultă și din recenta publicare a unui volum de legende românești editat de V.A. Urechia, de la secțiunea istorică”. Lucrarea *Legende române. Viața în trecut. Reminiscențe*, București, Editura Librăriei Socec, 1896, 500 p., care însă nu apăruse sub egida Academiei Române, a atras și alte comentarii pozitive ale americanului: „Interesul pentru literatura țării a fost întotdeauna mare: poveștile, legendele,

În anul 1896, dr. Benjamin Duryea Woodward (1868-1948), profesor la Departamentul de Limbi și Literaturi Romane de la Columbia University, Statele Unite ale Americii, a întreprins o vizită de documentare

cântecele eroice și altele asemenea au fost adunate cuvânt cu cuvânt din gurile acelor persoane cu o memorie extraordinară, lăutarii sau cântăreții din lăută, care au transmis prin viu grai, din tată în fiu, vreme de generații, patrimoniul lor literar, adesea alcătuit din până la treizeci și cinci de mii de versuri”.

De altfel, continua universitarul american, cea mai importantă activitate de cercetare a Academiei Române este cea care ținea de secțiunea istorică, unde din nou remarcile la activitatea lui Urechia, membru fondator al celui mai înalt for al culturii naționale, sunt firești. Cu o mare „valoare de cercetător, savant și profesor”, Urechia avea, pentru anumite perioade din istoria românilor, „o autoritate indiscutabilă”, masivele lui lucrări stând mărturie pentru remarcabilele sale „cunoștințe și scrupulozitate”. Cărturarul american cita în acest sens ultimele volume ale academicianului român: *Memoriu asupra perioadei din istoria Românilor de la 1774-1786*, însoțit de documente cu totul inedite, București, 1893, 1135 p., *Trei ani din Istoria Românilor, 1797-1800. Domniile lui A. Ipsilanti la munteni și A. Calimach și Const. Ipsilanti la moldoveni*, București, Tipografia și Fonderia de Litere Thoma Basilescu, 1895, 620 p. și *Codex Bandinus. Memoriu asupra scrierii lui Bandinus de la 1646, urmat de text, însoțit de acte și documente*, București, Lito-tipografia Carol Göbl, 1895, 161 p.



Darea de seamă a americanului Woodward, publicată într-o revistă cu o largă circulație internațională, se înscrie între articolele care au contribuit determinant la mai buna cunoaștere a științei românești peste hotare. Și, dacă într-o pleiadă de savanți români de talia lui Bogdan Petriceicu Hasdeu, Lazăr Șăineanu, Simion Florea Marian, George Bengescu, Dimitrie A. Sturdza, Victor Babeș sau Grigore Tocilescu apare și numele lui V.A. Urechia, faptul reprezintă o nouă dovadă a prestigiului de care se bucura întemeietorul actualei Biblioteci Județene din Galați.



Mia Băraru

## Controlul de autoritate - un pas necesar în susținerea partajării

Controlul bibliografic poate fi aplicat la nivele micro, dar prin beneficiul avansului tehnologiilor moderne nu se mai justifică a fi create înregistrări bibliografice pe plan local dacă acestea au fost deja realizate și sunt disponibile consultării sau sunt distribuite printr-o rețea națională. Condiția obligatorie este aceea privind respectarea unor standarde și proceduri prestabilite.

IFLA a realizat o nouă *Declarație de Principii Internaționale de Catalogare* (Frankfurt 2003), aplicabile cataloagelor online de bibliotecă, între care cel mai important este acela „de a asigura satisfacerea cerințelor utilizatorului catalogului”, *Declarație* îmbogățită cu noi reguli și precizări la întâlnirile experților privind elaborarea Codului internațional de catalogare (Buenos Aires 16-17 aug. 2004; Cairo 12-14 dec. 2005; Seoul 16-18 aug. 2006; Pretoria 14-15 aug. 2007).

Partajarea datelor bibliografice și de autoritate este chiar motivația acestui demers. Catalogarea partajată presupune respectarea condiției de uniformitate a punctelor de acces. Controlul de autoritate devine esențial și, în același timp, produce economii.

Controlul bibliografic la nivel național are la bază crearea unei rețele alcătuită din părți componente regionale (zonale), fiecare din acestea cuprinzând o bogată activitate de bibliotecă, toate integrate la nivel național pentru a forma un sistem uniform, un fel de bibliografie națională virtuală.

În mod tradițional, controlul de autoritate este efectuat cu ajutorul listelor și indexurilor realizate manual și adesea prin referințe la bibliografia națională și alte surse diferite.

Crearea înregistrărilor de autoritate este un proces tehnic derulat într-un sistem de cataloage informatizate de bibliotecă pentru a conferi structură și este fundamental caracterizat prin unicitate, standardizare și legături.

Controlul de autoritate este definit ca:

- ansamblul operațiunilor de regăsire, analiză, decizie și creație a notițelor de autoritate care permit asigurarea și menținerea integrității, uniformității și coerenței punctelor de acces într-o bază de date bibliografică (Hudon, 1999-2000);

- un ansamblu de funcții necesare stabilirii, actualizării și utilizării fișierelor de autoritate;

- un proces pentru asigurarea consecvenței în rubricile unui catalog de bibliotecă;

- un proces prin care se asigură că fiecare intrare (nume, subiect), selectată ca un punct de acces pentru catalogul public, este unică și nu este în situația de a fi identică cu nici o altă intrare, care este deja în catalog

sau care poate fi inclusă la o dată ulterioară. O rețea de variante ale formei numelui este cadrul care le reține pe toate împreună;

**Controlul de autoritate** constă în verificarea și stabilirea formei autorizate unice astfel încât prin control să se asigure uniformitatea intrărilor într-un index sau catalog. Se realizează prin crearea fișierelor de autoritate și a trimitterilor între fișierele de autoritate și fișierele bibliografice pentru stabilirea unei rețele de o asemenea manieră care să permită actualizarea și dezvoltarea constantă a fișierelor și rețelei.

În condițiile în care resursele bugetare nu sunt nepuizabile, iar volumul informațiilor crește de la o zi la alta, dacă vrem să participăm la partajarea prelucrării resurselor, dacă dorim să imprimăm eficiență activității bibliotecii astăzi informatizate, va trebui să stăpânim, dar și să aplicăm regulile internaționale stabilite în domeniul catalogării și regăsirii informației.

Biblioteca „V.A. Urechia”, precum toate bibliotecile publice zonale, se consideră îndreptățită să beneficieze din partea Agenției Bibliografice Naționale (BNR) atât de *Bibliografia Națională a României*, (fișe tipărite sau în format electronic), *Bibliografia cărților în curs de apariție* și descrierea CIP, cât mai ales de instrumente operative de lucru, cum ar fi fișierele de autoritate pentru nume și subiecte, iată de ce salutăm cu satisfacție profesională înființarea Biroului Fișiere de autoritate la Biblioteca Națională.

În același timp și bibliotecile județene, în cadrul schimbului de informații pot pune la dispoziția Bibliotecii Naționale date privind bibliografia locală.

Pe plan local, controlul de autoritate intră în competența biroului desemnat prin organigrama instituției, soluțiile și deciziile sunt aplicate pe baza normelor, standardelor, dar și a experienței proprii și prin consultarea altor specialiști cu care colaborează.

Trecerea de la programul CDS/ISIS la TINLIB a însemnat și un pas calitativ în exercitarea autorității în sensul că acestui program îi este specifică funcția de validare. Prin afișarea ferestrei de validare chiar în momentul înregistrării, se pot consulta listele de autori, titluri, subiecte, edituri, serii, indici CZU. Sistemul ferestrelor de validare oferă posibilitatea catalogatorului să găsească nu numai forma autorizată, ci și variantele de forme, precum și ce alte lucrări îl au ca autor/editor (în accepțiunea etichetei de câmp), furnizându-i utilizatorului informații diverse într-un timp record. În programul CDS/ISIS trimitterile (vezi:) de la alte variante ale numelui către forma autorizată se operau în fiecare înregistrare astfel încât lucrările la care avea responsabilități un creator erau colocate la fiecare variantă a numelui.

Din dorința de a grăbi instituirea sistemului integrat TINLIB, s-a trecut la catalogarea informatizată sumară



din modulul circulație. În felul acesta, problemelor generate de conversia bazei de date li s-au adăugat nenumărate inexactități provenite din aceste înregistrări.

Începând cu anul 2004, prin reducerea personalului de specialitate și prin mărirea numărului de titluri de prelucrat (din achiziții și alte surse), s-a modificat circuitul documentelor și informațiilor, baza de date bibliografică păstrând un număr mare de înregistrări nevalidate cu consecințe neplăcute în organizarea raftului cu acces liber și în activitatea de îndrumare desfășurată de bibliotecarii serviciului de Relații cu publicul. Din 2007, prin noua organigramă și stat de funcțiuni, s-a creat posibilitatea reducerii decalajului între operațiunile de evidență și cele de catalogare, premise pentru refacerea circuitului firesc, bazat pe o logică biblioteconomică, al resurselor și informațiilor.

Dacă în interiorul unei biblioteci este suficientă o notiță succintă pentru ca un cititor să găsească ceea ce caută – și, de regulă, OPAC-urile prevăd în general, un afișaj simplificat – marile cataloage colective (catalogul național) cer notițe precise și exacte, corecte, pentru ca bibliotecile participante să știe la care dintre înregistrări să atașeze localizarea lor, fapt fără de care s-ar acumula dublete, ceea ce impune examinarea atentă pentru a elimina ambiguitățile. Din perspectiva implicării instituției noastre la realizarea unui catalog colectiv online, prin participarea la proiectul de catalogare partajată și în condițiile absenței unor instrumente elaborate (ghid național de catalogare, fișiere de autoritate) se pune urgent și acut problema, ca într-o etapă pregătitoare, să ne angajăm responsabil în activitatea de uniformizare a punctelor de acces.

În timp ce întocmirea, dezvoltarea și actualizarea fișierelor de autoritate presupune participarea unui număr mare de specialiști și coordonare din partea Agenției Bibliografice Naționale, la nivelul bibliotecilor zonale pot fi îndeplinite dezideratele unui control de autoritate asupra principalelor puncte de acces ca pas intermediar spre armonizarea colaborării în cadrul catalogării partajate. Aceasta ar solicita, din punctul nostru de vedere, o analiză aprofundată a ansamblului punctelor de acces la informații, a problemelor care se pot evidenția în acest moment, coroborat cu un pachet de măsuri tehnico-organizatorice adecvate.

În orice bibliotecă zonală, Controlul de autoritate ca ansamblu al operațiunilor de regăsire, analiză, decizie și creare a notițelor de autoritate poate fi exercitat de specialiști desemnați care au ca responsabilități: stabilirea vedetelor după identificarea precisă a entității; crearea, modificarea și introducerea notițelor de autoritate; controlul calității notițelor de autoritate produse de catalogatori; controlul coerenței fișierelor de autoritate și relevanța utilizării vedetelor; optimizarea legăturilor între fișierele bibliografice și cele de autoritate; îndrumarea, formarea și perfecționarea activității catalogatorilor și indexatorilor; redactarea instrumentelor de

lucru necesare catalogatorilor și indexatorilor pentru a completa și ilustra normele cu exemple concrete; monitorizarea exploatarea sistematică a surselor și constituirea dosarelor documentare; propunerea spre achiziționare a instrumentelor de lucru produse la nivel național; orientarea utilizatorilor (prin participarea la îndrumarea acestora) pentru evaluarea utilizării punctelor de acces în sistemul de cataloage. Competențele administratorului fișierilor de autoritate sunt: face propuneri pentru optimizarea sistemului documentar informatizat; reperează lacunele, lipsurile, anomaliiile fișierelor



de autoritate pentru a le remedia; controlează coerența notițelor de autoritate provenind din surse diferite (interne și externe); redactează documente explicite pentru a completa și ilustra normele; identifică sursele de informare primare și specializate (document sau persoană); reperează nevoile utilizatorilor (prin participare la serviciul public) și clarifică instrucțiunile pentru utilizarea punctelor de acces.

Din analiza cataloagelor ale bibliotecilor românești, constatăm că există o diversitate de modele ale înregistrărilor de autoritate, majoritatea liste de autoritate. Bibliotecile publice județene, aproape toate utilizatoare TINLIB, se pregătesc să treacă la TinRead, program incluzând UNIMARC/A și MARC21/A (Authorities), oportunitate pentru schimbul de date de autoritate și **facilitarea partajării** pentru un Catalog Național la standarde internaționale.

În acest context este fezabil proiectul propus de dna Constanța Dumitrășconiu (FNVA-RO) în teza de doctorat „Fișierele de autoritate – instrumente de control bibliografic”, proiect prin care se valorifică superior potențialul uman eliminându-se totodată activitățile redundante și a cărui finalitate s-ar materializa într-o bază de date de autoritate națională cuprinzătoare cu cheltuieli minime.

Asa cum preciza Pierre-Yves Duchemin în *Arta informatizării unei biblioteci*: „...gestionarea notițelor de autoritate este singurul mijloc de garantare a unei perfecte coerențe a accesărilor și singurul mod de a salva VIITORUL, evitând astfel generarea de grave ambiguități foarte complicat de rezolvat a posteriori”.



Ioana-Otilia Badea

Orice comunitate are vârfulurile ei care-i definesc existența spirituală, ajutând-o să iasă din anonimul ori provincialism. Această latură spirituală trăiește prin valorificarea creațiilor trecute și prezente aparținând personalităților locale. Intuind structura necesităților informaționale de interes local, cercetarea bibliografică poate veni în întâmpinarea acestora, asumându-și de drept statutul de suport informațional al oricărei întâmplări culturale ce se petrece în viața comunității.

Preocupări privind promovarea memoriei locale au existat în Biblioteca „V.A. Urechia” încă de la începuturile existenței sale. S-au realizat astfel activități de omagiere și comemorare a unor personalități locale, activități care au inclus, pe lângă realizarea biografiilor, ca material fundamental în cunoașterea vieții și activității unei persoane, și diverse expoziții, evocări, sesiuni de comunicări, seminarii, întâlniri, toate însoțite de diverse materiale auxiliare (afișe, pliante, prezentări).

Valorificarea publică a personalităților locale a fost făcută prin expoziții, ca principală modalitate, uneori osatura unui întreg complex de mijloace de comunicare, accesul la textul cărților etalate fiind asigurat de o sumă de materiale auxiliare, citate, imagini, culoare, grafică, muzică, intervenții susținute de specialiști din domeniile istorie, științe, literatură și artă, fiind frecvent abordate.

Biobibliografiile acestor personalități locale au fost reunite în volumul „*Aniversări culturale gălățene: 1974-1980: Documentar*”. Aflăm astfel că Biblioteca „V.A. Urechia” a omagiat, alături de celebrarea unor evenimente culturale importante din viața orașului și comunității, pe mulți oameni de seamă ai orașului și județului. În acest sens, exemplificăm:

• 1974 - chimistul **Dumitru A. Isăcescu**, poetul **Costache Conachi**, medicul **Constantin Levaditi**, compozitorul **Ion Bohociu**;

• 1975 - compozitorul și pedagogul **Dimitrie Cuclin**, scriitorul **Al. Lascarov Moldoveanu**, actorul **Alexandru Critico**, matematicianul **Victor Vâlcovici**;

## Promovarea memoriei locale în Biblioteca „V.A. Urechia”

• 1976 - medicul **Mihai Petrini-Galatzi**, arheologul și publicistul **Vasile Canache**, scriitorul **Costache Negri**, scriitoarea **Hortensia Papadat Bengescu**, artistul liric **Nicolae Leonard**;

• 1977 - compozitorul **Iosif Ivanovici**, poetul **Ștefan Petică**, inginerul **Dionisie Germani**, fizicianul **Eugen Bădărău**, poetul și publicistul **Barbu Nemțeanu**;

• 1978 - inginerul chimist **Negoia Dănilă**, medicul scriitor **Victor Papilian**, filologul **Iorgu Iordan**, compozitorul **Emil Scarlat Skeletti**;

• 1979 - poetul **Constant Tonegaru**, inginerul **Anghel Saligny**, poetul **Ioan Nenițescu**, publicistul **Ioan Nădejde**;

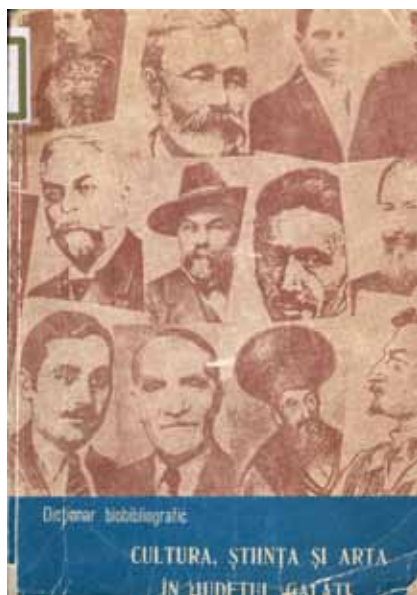
• 1980 - pictorul **Camil Ressu**, scriitoarea **Iulia Soare**, poetul **Alfred Moșoiu**.

Momente importante în promovarea personalităților locale la Biblioteca „V.A. Urechia” au fost cele în care s-a omagiat personalitatea fondatorului bibliotecii: **Vasile Alexandrescu Urechia**.

Astfel, anul 1984, când se împlineau 150 de ani de la nașterea marelui om de cultură, a fost un nou prilej, după comemorarea din 1971, pentru readucerea în memoria națională a acestuia. A fost organizată atunci a 6-a sesiune „*Valori bibliofile din patrimoniul cultural național; cercetare și valorificare*” la Galați.

Memorabilă a fost marcarea centenarului **Dimitrie Cuclin**, prezentat concitadinilor săi la dimensiunea „Fenomenul Cuclin”, cum l-a numit Henri Coandă. Prin expoziția „*Dimitrie Cuclin compozitor și gânditor român 1885-1985*”, s-a etalat, pentru prima dată în România, o bună parte din opera acestui fiu al Galațului: manuscrise muzicale, filozofice, literare, cărți, partituri, discuri, iconografie, reunite cu lucrările despre el, iar în cadrul expoziției și la Teatrul Muzical „Nae Leonard”, soliștii și orchestra au prezentat lucrări vocal-simfonice din creația cucliniană. La simpozionul „*Dimitrie Cuclin - compozitor și scriitor de valoare universală*” au fost susținute referate de către muzicologi și filozofi (2007).

Având ca reper tradiția bibliotecii și ținând seama de interesul constant pe care bibliotecile județene l-au arătat procesului de constituire a bibliografiei locale, și promovare a valorilor locale, secția *Referințe* a demarat





în luna februarie a lui 2008 proiectul „Oameni și locuri în memoria Galațiului”.

Prin intermediul acestui proiect se realizează atât exploatarea informațiilor cuprinse în anuarele bibliografice (în format tradițional și electronic), cât și mediatizarea informațiilor despre Galați și personalitățile gălățene, mai ales în rândul utilizatorilor foarte tineri, al elevilor și studenților.

Primul pas în această aventură a cunoașterii „oamenilor” Galațiului este identificarea personalităților aniversate în anul respectiv, urmărindu-se promovarea mai ales a acelor care au fost, din diverse motive, mai puțin cunoscute publicului larg. Utilizatorii Bibliotecii vor avea astfel privilegiul de a fi surprinși cu informații valoroase, uneori inedite.

Secercetează monografii și periodice din colecțiile Bibliotecii, selectându-se opera și documentele în care există referințe despre personalitatea respectivă.

Se întocmesc descrieri analitice pentru părți componente și se completează retrospectiv o bază de date. Referințele din anuarele bibliografice sunt completate cu cele din monografii și mediul electronic pentru descoperirea altor surse privind viața și activitatea personalității respective.

Colecțiile speciale ale Bibliotecii oferă materiale valoroase cum sunt: manuscrisele, autografele, fotografiile, materiale care ilustrează și pun în valoare personalitatea locală cercetată.

Cercetarea unor discuri de vinil, a casetelor, CD-urilor și a altor tipuri de documente multimedia ne relevă opera unor personalități locale din domeniul muzicii și a artelor.

Se elaborează *fișa biobibliografică* a personalității ce conține date biografice: data și locul nașterii, data și locul decesului, domiciliul, profesia, domeniul de activitate al autorului, titluri științifice, studii, repere importante ale activității socio-profesionale, performanțe ale activității sale, premii și colaborări la diverse instituții, opera autorului, referințe din monografii și articole de periodice.

*Fișa biobibliografică* va conține în final referințele bibliografice ale tuturor documentelor existente în bibliotecă, documente care reprezintă opera personalității sau referințe la aceasta: monografii, părți componente, manuscrise, fotografii, note muzicale, materiale audio-video, resurse electronice.

Pentru personalitățile aniversate în luna respectivă se

realizează miniexpoziții în foaierea de la etajul I al Bibliotecii. Se folosesc documente reprezentative pentru viața și activitatea personalității aniversate, care se expun împreună cu fișa de autor și afișul expoziției având menirea de a surprinde prin impactul vizual, prin multitudinea și diversitatea informațiilor, secvențele importante din viața și activitatea profesională ale celui aniversat.

*Afișul* expoziției include fotografiile personalităților aniversate și succinte date biografice (data și locul nașterii, data și locul morții, profesia), un vers sau un citat din operă.

Pentru fiecare personalitate aniversată în luna respectivă se realizează o *fișă de autor*, material care folosește datele din fișa biobibliografică, precum și o fotografie a personalității respective.

*Fișele de autor*, ca și celelalte materiale de promovare, sunt produsul muncii în echipă a mai multor compartimente din bibliotecă: Biroul Informare Bibliografică, Colecții

Speciale, Secția Automatizarea Prelucrării Informațiilor și Serviciilor. La realizarea proiectului își mai aduc contribuția bibliotecarii din cadrul Oficiului de Informare Comunitară și al Secției „Săli de lectură”, toate materialele fiind avizate de Directorul instituției.

Personalitățile aniversate au fost promovate și prin intermediul unor prezentări ale vieții și activității personalității respective, în public, cu invitați speciali, susținute cu ajutorul unor prezentări slideshow, cu fotografii și imagini. Uneori, am folosit un fundal sonor cu valoare de informație, ca în cazul aniversării compozitorului Valentin Gheorghiu, când elevii ai „Liceului de Artă” au interpretat din opera marelui muzician.

A acțiunile organizate cu prilejul omagierii acestor personalități locale, afișele realizate, fișele de autor, fotografiile din expoziții, biobibliografiile, toate acestea se regăsesc în secțiunea Evenimente de pe site-ul Bibliotecii, punându-se astfel în valoare atât colecțiile de care Biblioteca dispune, cât și contribuția instituției noastre la păstrarea memoriei locale.

#### Bibliografie:

1. Oprea, Nedelcu. *Biblioteca Publică „V.A. Urechia” Galați : Monografie*, Galați : Biblioteca “V.A. Urechia” Galați, 2006, 1-2 vol.
2. Petruțias, Ion. *Aniversări culturale gălățene : 1974-1980 : Prezentări bibliografice*, Galați : Biblioteca „V.A. Urechia”, 1974.



## Theodor Aman în colecțiile Bibliotecii „V.A. Urechia”



**Veluța Făgurel**

Biblioteca „V.A. Urechia” revine în atenția cititorilor cu un aspect inedit al colecțiilor sale: stampele. Aceste lucrări grafice, specifice muzeelor de artă și mai puțin bibliotecii, a cărei caracteristică o reprezintă cartea, provin din donația lui Vasile Alexandrescu Urechia, din 1890, când acesta întemeia la Galați o bibliotecă publică, cu intenția de a face din acest oraș „un centru cultural mai deosebit”, adică să cuprindă în aria sa de influență și pe „tânărul basarabean care vine la Galați să-și potolească setea sufletului la izvor românesc”.

Donația, cuprinzând stampe, albume, litografii din patrimoniul național și universal, situa biblioteca gălățeană – în 1942, când George Oprescu întreprinde cercetări pentru realizarea lucrării sale „Grafica românească în secolul al XIX-lea” – printre singurele locuri unde se puteau face cercetări asupra graficii noastre din secolele trecute.

Între aceste gravuri, importante prin originalitatea și rolul pe care îl deține autorul lor în dezvoltarea graficii românești, sunt douăzeci de gravuri purtând semnătura lui Theodor Aman, dăruite Bibliotecii, așa cum reiese din catalogul întocmit de primul bibliotecar, Valeriu Surdu în 1890, de autorul însuși. **Aman**, a cărei trăsătură definitorie a fost curiozitatea, dorința permanentă de a fi la curent cu orice procedeu nou, tinzând spre „arta întregă”, începe să graveze prin 1874, dovedindu-se un gravor sensibil și priceput, deschizător de drum.

„Arta noastră grafică, sub toate aspectele ei, ca și pictura dealtminteri, se poate împărți în două perioade distincte: înainte de Aman și după întoarcerea în țară a acestui pictor.” (Oprescu G.)

Primele acvaforte datează din 1874, anul cu cea mai intensă activitate. Dintre lucrările realizate în acel an Biblioteca „V.A. Urechia” deține: **Preumblarea sultanei**, **La o serată**, **Cununia ortodoxă**, **Cadâna și Bufles de la Roumanie** (Bivolii din România), imprimată la Paris de celebrul tipograf Cadart. Activitatea grafică din 1875 e reprezentată în colecția Bibliotecii de patru

titluri: **După mure**, **Chirigiu**, **Înjugatul boilor** și **Amatorul de stampe**. Anul următor, 1876, e mai sărac în lucrări grafice. Din cele trei titluri menționate de George Oprescu ca realizate în acel an: **Adunați la mămăligă**, **Cezar Boliac**, **Ghicitoare**, biblioteca noastră deține un exemplar din „**Adunați la mămăligă**”.

Din ultimele planșe datând, după aprecierea criticului de artă G. Oprescu din 1881:

**Fetița cu ulcica** și **Popas în câmp**, Biblioteca deține un exemplar din primul titlu.

**Gravurile** nedatate, iscălite însă de Aman și însoțite de indicația del/insavit/el sculp/sit/ sunt destul de numeroase. Dintre acestea, sunt în posesia Bibliotecii: **Mehadia**, **Spoitor**, **Consolație**, **Car cu boi în câmp**, **Odaliscă la oglindă**, **Muzica orientală** și **Autoportret**

– din care avem două exemplare, unul din ele purtând semnătura lui **Aman** sub o definiție: „A mon ami C. Mitilineu, souvenir d’afection” (Th. Aman).

Prin urmare, gravura a fost dăruită de autor diplomatului Carol Mitilineu și ulterior, ajunge în patrimoniul Bibliotecii gălățene. Ea a fost prezentată împreună cu alte stampe purtând semnătura lui **Aman** în expoziția de grafică organizată în 1984, alături de lucrări aparținând unor nume prestigioase, cu rezonanță universală: Rembrandt, Callot, Lucas de Leyde.

Colecția de stampe a Bibliotecii gălățene poartă amprenta personalității lui Urechia, a activității sale. Ea denotă preocupări mai puțin obișnuite la un istoric și om de stat cum a fost Urechia, preocupări care, departe de a-l proiecta într-o zonă a diletantismului, denotă dimpotrivă seriozitatea și cunoașterea, așa cum de altfel aprecia și George Oprescu: „O familiarizare mai temeinică cu istoria gravurii și mai mult bun gust de cum ne-am fi așteptat de la cineva acuzat de mulți de superficialitate”.





## Fond daco-romanica

## O pagină din istoriografia Transilvaniei

Dintre cărturarii care au apărut interesele naționale ale românilor din Transilvania a fost și Laurentiu Toppeltinus (1640-1670). Istoric și cărturar sas din Mediaș, a trăit în secolul în care istoriografia și memorialistica săsească se conturau pe un baroc caracterizat prin rigoare logică și lucrările erau realizate cu multă migală, indiferent de subiect.

Istoricul Edit Szegedi, în lucrarea „Tradiție și inovație în istoriografia săsească între baroc și iluminism”, precizează că unul din subiectele barocului săsesc de secol XVII- *originea popoarelor, ca temă a reconstituirii istorice*, stă la baza lucrărilor lui Lorenz Töppelt, iar ediția din 1667 a operei „*Origines et occasus Transsylvanorum...*” este considerată printre primele ce se referă la originea românilor<sup>1</sup>.

V. A. Urechia, fondatorul Bibliotecii „V. A. Urechia”, a fost interesat să înlăture falsele teorii asupra etnogenezei poporului român și de aceea a colecționat cărți care să combată argumentat teoriile lui Eder, Sulzer, Engel și, mai apoi, ale lui Robert Roesler.

În acest context, V. A. Urechia a achiziționat două ediții din opera fundamentală a lui Laurentiu Toppeltinus care sunt în fondul de carte al Bibliotecii „V.A. Urechia”, în cadrul Secției Colecții Speciale: „*Origines et occasus Transsylvanorum, seu erutae nationes transsylvaniae earumque ultimi temporis revolutiones, Historica Narratione breviter comprehensae*”, Lugduni, sump. Hor. Boissat & George Remevs, 1667 și ediția „*Origines et occasus Transsylvanorum, seu erutae nationes transsylvaniae earumque ultimi temporis revolutiones, Historica Narratione breviter comprehensae*”, Viennae, Austriae, Sumptibus Hermannii Josephi Kruchten, 1762.

Achiziționând două ediții ale aceleiași cărți, V.A. Urechia a demonstrat calitatea de mare bibliofil, convins fiind în același timp de importanța subiectului tratat de Toppeltinus. Aceste ediții fac parte din colecția daco-romanica și sunt din biblioteca personală a lui V. A. Urechia, alături de alte 320 titluri până la 1700 și peste 300 în intervalul 1700-1800<sup>2</sup>.

Noțiunea **daco-românism** (Daco-Roumanisme), folosită de V.A.Urechia, este o completare a noțiunii **românism**, opusă naționalismului. Ea semnifică etnogeneza poporului român, descendența latină, continuitatea și permanența româniilor în teritoriile

locuite de ei, inclusiv în cele temporar sub sceptrul unor state vecine<sup>3</sup>.

“Daco-Roumanism”-ul a fost subiect de presă în Europa secolelor XVII-XIX și, în același timp, de interes pentru V. A. Urechia, care era pasionat de achiziționarea cărților ce susțin acest curent.

Revenind la ediția din 1667, aceasta este înscrisă în Catalogul Urechia editat în 1890, în anul inaugurării „Bibliotecii V. A. Urechia”, sub Nr. Urechia 286, indicând faptul că a fost donată în primul lot de 3500 cărți și este printre puținele cu ex libris-ul donatorului pe pagina de titlu.

Dacă ediția din 1667 are 242 pagini și dimensiunile 13,50x8,00cm, asemănătoare edițiilor Elzevir, ediția din 1762 are 235 pagini și dimensiunile 17,50x11,50 cm și ce conține pe verso-ul copertei 1, un ex libris în limba maghiară, indescifrabil, din care se distinge doar data „sept. 24. 1868”.

Marca tipografică a ediției, din 1667, reprezintă o corabie cu inscripția latină *Ingenius Superat Vires*; ediția din 1762 are, ca marcă tipografică, un glob pământesc. Ediția mai veche deținută de Biblioteca „V. A. Urechia” conține pe verso-ul paginii de titlu stema veche a orașului Mediaș și autorul semnează o dedicație către M. Apafi, principele Transilvaniei între 1661-1690, datată mai 1667 (în colecțiile Bibliotecii „V. A. Urechia” există o gravură cu portretul Principelui, dimensiuni 46,50x35,50cm).

Ca elemente comune, ambele ediții sunt în limba latină, autorul se semnează *Laurentio Toppeltino de Mdgyes*, sunt legate în piele crudă, au XX de capitole, Index, Appendix, Errata și 10 gravuri numerotate. Sunt semnate, însă, doar gravurile ediției din 1667 de: *Paulus Feldimayr pinx., C. Lauwers sc.*

Gravurile sunt importante pentru studiul elementelor de etnografie, prezentate cu mult rafinement în costume de bărbați și femei din diferite arii geografice și clase sociale de secol XVII. Interesantă este gravura nr. I în care doi nobili daci (tarabostes) impresionează prin atitudine și ținută.

După scrierea lui Laurențiu Toppeltin de Mediaș, *Origines et occasus Transsylvanorum*, Lyon, 1667, Miron Costin(1633-1691) a folosit informațiile în lucrarea *Istorie de Crăiia Ungurească* (V. A. Urechia a deținut manuscrisul, pe care l-a publicat în ediția sa: Miron Costin, Opere complete, vol II, București, 1888, pp.17-71. Azi manuscrisul s-a pier-

## Din viața Bibliotecii "V.A.Urechia"

dut). Cronicarul a cunoscut aproape întreaga literatură asupra romanității românilor, datorită operei fundamentale a eruditului sas Laurentius Toppeltinus, „*Origines et occasus Transsylvanorum*”, în care menționează originea romană a poporului român și care cuprinde informațiile privind cucerirea Daciei și colonizarea ei, operă ce a fost studiată cu atenție și spirit critic. „Prin studiul cronicilor polone, Miron Costin a descoperit tendința unui curent important al istoriografiei vremii de a repeta anumite informații despre romanitatea românilor, fără a avea interesul de a lărgi orizontul cunoștințelor, de a verifica veridicitatea lor.”<sup>4</sup>

De la Miron Costin aflăm că prima parte a scrierii lui Toppeltin se ocupă cu originea și obiceiurile popoarelor din Transilvania, a doua, cu istoria Transilvaniei în cadrul istoriei Ungariei până la crearea principatului la 1541, apoi cu istoria acestui principat până la urcarea în scaun a lui Mihai Appafy la 1662. Această parte este intitulată: *Appendix. Revolutiones seu occasus Transsylvanorum*”.

Lăsând la o parte considerațiile generale de la început, Miron Costin prelucrează și traduce această parte a doua, începând de la p. 138, unde Toppeltin spune: «*Quo autem pacto regiones istae eo miseriarum devenerint, quibus authoribus perierint et quomodo a Turcis debellatae sint et subjugatae, brevi narratione, clara tamen et libera expediām*». (În ce chip aceste regiuni au devenit așa de nenorocite, din vina cui au pierit și în ce chip au fost cucerite și subjugate de turci, în volumul: *Istorie de Crăia Ungurească, de când și cum au căzut pre minile turcilor*.) Numeroase pasaje sunt traduse de Miron Costin cuvânt cu cuvânt din textul latin, altele sînt rezumate și altele omise.<sup>5</sup>

Informațiile din lucrarea lui Toppeltinus au fost întrebuițate și de Stolnicul Constantin Cantacuzino, iar mai târziu de corifeii Școlii Ardelene: Samuil Micu, Gheorghe Șincai, Petru Maior și Ion Budai-Deleanu.

Stolnicul Constantin Cantacuzino, în cronică

„*Istoria Țării Românești întru începuturi*” citează din cartea lui Laurentius Toppeltinus din Medias, „*Origines et occasus Transsylvanorum*”, tipărită la Lyon în 1667, în care scria „între Daci și Romani nu era «mare osebire», fiind înrudiți prin limbă. Întinsa și puternica seminție tracică «viețuia pe locurile de mai târziu ale lui Burebista și Decebal, poate încă din vremurile cu mult înainte de cunoașterea și lucrarea metalelor»”.<sup>6</sup>

Cele două exemplare ale operei fundamentale ale lui Toppeltinus fac parte din patrimoniul național și sunt dovada vie a luptei poporului român de a-și păstra identitatea și originile. Tipărite la distanță de aproape 100 de ani, cărțile transmit peste veacuri zbuciumul și izul acestor vremuri.

Ediția din 1667 se regăsește și în alte biblioteci din Europa: un exemplar la Biblioteca Națională Centrală din Florența, Italia; la Biblioteca Municipală din Lyon, Franța; în biblioteci din Ungaria și Suedia, fiecare exemplar atestând importanța lucrării pentru istoriografia secolului XVII și pentru prezența românilor în spațiul european.

#### Note:

1. Bengescu, George, „*Bibliografia franco-română referitoare la sec. XIX*”, Bruxelles, 1895.
2. Oprea, Nedelcu, *Biblioteca publică „V. A. Urechia”, Monografie*, vol.I, Galați, 2002
3. *Idem*.
4. Panaitescu, P. P., *O istorie a Ardealului tradusă de Miron Costin*, în *Analele Acad. Rom., Memoriile secțiunii istorice*, ser. a-III-a, tom XVII, 1936, pp. 227-239, cu anexe în care se dau pe două coloane texte paralele din Toppeltin și din traducerea lui Miron Costin.
5. *Idem*.
6. Cantacuzino, Constantin Stolnicul, *Istoria Țării Rumânești dintru început*, Craiova, Scrisul Românesc, [19..?].

Paula Balhui







Paula Gânju

## Restaurarea - „leac” pentru carte!

Conform definiției, „restaurarea este redarea semnificației originale, pierdută parțial sau estompată în timp și consolidarea structurii suport”.

Cele mai vechi reprezentări grafice ale gândirii umane le putem urmări încă din îndelungata perioadă a paleoliticului superior, sub forma pictogramelor care au evoluat în indioame și apoi în hieroglife, pentru ca, în cele din urmă, să se ajungă la scrierea alfabetică în care fiecare simbol ține locul unui anumit sunet. Pentru a-și materializa gândirea prin scris, omul a folosit diverse materiale în stare naturală (piatra, oasele, frunzele, coaja copacilor, lemnul) sau produse de el (tăblițele de lut, pergamentul, huunul mayașilor, amata aztecă și hârtia), cu scop vădit de a fi folosite, unele aproape exclusiv, ca suport al scrierii. Odată cu migrațiile masive de oameni și bunuri materiale, a avut loc o răspândire de bunuri culturale, obiceiuri, porturi și, nu în ultimul rând, cărți.

În decursul timpului, cartea, acest dar minunat, a suferit diferite transformări, ajungând la forma actuală, însă au fost și transformări nedorite, ajutând la distrugerea lor totală sau parțială. Printre factorii care au condus la distrugere sunt: focul, inundațiile, cutremurele, războaiele, aerul, bacteriile, gândacii, rozătoarele etc. Omul însuși este un aprig distrugător.

Nevoia de a păstra aceste valori duce la apariția unei noi ramuri „Conservarea și Restaurarea Bunurilor Culturale”. Pentru restauratori este importantă cunoașterea amănunțită a modului de legare a cărților, ajutând astfel la rezolvarea unor probleme mai complicate ce pot apărea pe parcursul procesului de restaurare.

Procesul de restaurare cuprinde 2 etape: restaurare corp carte pagină și restaurare legătură.

La restaurarea paginii este importantă desprinderea primelor forșături, care au fost lipite cu ocazia unei restaurări anterioare, întrucât sunt aduse la lumina zilei hârtii vechi marmorate sau tipărite, de mare valoare.

Regula de bază la restaurarea legăturilor deteriorate constă în a încerca păstrarea a ceea ce mai poate fi salvat. O deosebită importanță o are păstrarea însemnărilor scrise de mână, existente pe exemplarul restaurat sau în curs de restaurare, deoarece ele dau câteodată informații

prețioase despre istoria volumului, posesorul acestuia etc.

În cazul în care trebuie înlocuite bindurile, atunci se alege același material, piele, pergament sau șnur, după caz, asemănător celui folosit inițial. Șniturile pictate pot fi înviorate, în unele cazuri, cu acuarelă. Capital bandurile, care trebuie împropățate, vor fi restaurate prin coasere cu ață de culoare pală. Dacă trebuie completate falțurile, atunci, în cazul coperților vechi, trebuie desprinse bindurile bine netezite și petrecute prin scoarțe. La cărțile legate în pergament, bindurile trebuie trase prin falț. Un succes surprinzător are uneori simpla spălare a stratului aurit de pe carte. În majoritatea cazurilor este suficientă o mică cantitate de apă caldă și săpun neutru pentru a îndepărta impuritățile vechi de pe scoarțe. Completarea unor goluri în stratul aurit se face cel mai bine prin adăugare de bronz aurit.



Aplicațiile pot fi spălate numai cu sifon sau săpun și în nici un caz frecate sau băițuite cu luciu. Dacă năstureii din colțuri sunt uzați, ei vor fi completați cu alamă ciocănită și fasonată corespunzător. Nu se recomandă ca vechile coperti să fie lăcuite, întrucât luciul lacului dă un aspect neplăcut.

Regulile generale sunt: restaurarea să fie discret vizibilă;

procedul să fie perfect sănătos pentru obiectul restaurat; să se păstreze și să se așeze chiar și cele mai mici fragmente acolo unde le este locul. Un principiu de bază în restaurare este principiul minimei intervenții, adică materialele utilizate să fie asemănătoare cu cele ale obiectului restaurat, neutru din punct de vedere chimic și procedeele tehnice aplicate să fie reversibile în timp.

În Biblioteca Județeană „V.A. Urechia” Galați, mentorul conservării și restaurării bunurilor culturale a fost directorul Nedelcu Oprea, cel care a organizat un mic laborator și a perfecționat o persoană pentru restaurarea și conservarea bunurilor culturale. Continuatorul acestui proiect este actualul Director general, domnul prof. Ilie Zanfir, care a dorit/reușit pregătirea profesională de specialitate a încă două persoane și dotarea laboratorului de restaurare conform cerințelor actuale.

Cele mai importante lucruri restaurate în Biblioteca „V.A. Urechia” cu resurse proprii sunt: Atlas géographique, Amsterdam, 1671; Uricariu, Iași, 1852; Rost de Poezie, București, 1820; Florilegii Diversanum Epigrammatum, Garlicii, 1618; Apostol, București, 1784; Învățătura creștină, 1790; Liturghii, Blaj, 1756 etc.

## Documentele multimedia și utilizatorii acestora



**Mariana Pavel**

Biblioteca „V.A. Urechia” este una din primele biblioteci din țară care a constituit o astfel de colecție încă din anul 1968, când a fost înființată *Secția muzicală*, dotată la acea vreme cu 1 disc-in-cunabul (realizat prin procedeul imprimării mecanice), 12 plăci de gramophon și pathefon, discuri de vinil, diapozitive și diafilme.

Acest nou serviciu, dispunând de documente, cât și de echipamente audio (pickup-uri) și video (diascop și aparat proiecție diapozitive) s-a bucurat de succes de-a lungul timpului, atât în rândul copiilor, cât și în rândul adulților, gama de documente audio-video devenind îmbunătățită și atrăgătoare: de la discurile de vinil, s-a trecut la benzile de magnetofon, casetele audio și ulterior la CD audio, iar de la diapozitive și diafilme, s-a trecut la casete video, DVD-uri și CD-ROM-uri. Serviciile pe care le oferă compartimentul *Multimedia* sunt: • Consultarea documentelor multimedia • Acces la baza de date „TINLIB” • Activități culturale (aniversări, expoziții).

La peste 40 de ani de existență, compartimentul Multimedia deține sub raportul numărului de documente un record în rândul bibliotecilor publice, atât sub aspect cantitativ, cât și calitativ, numărul unităților de bibliotecă ridicându-se la cca 11.550, din care cca. 1560 DVD-uri, 1850 CD-uri, cca. 6100 discuri, 470 casete video, 1135 casete audio, 225 CD-ROM-uri, 12 Mp3 și 200 diafilme și diapozitive.

Cerințele utilizatorilor sunt tot mai diverse, de aceea fondul este foarte variat și adaptat solicitărilor, care în anul 2008 au cunoscut o dinamică de 760 documente consultate pe lună. Achiziția de documente ține cont permanent de solicitările utilizatorilor.

S-a pus accent pe achiziționarea de documente necesare elevilor, studenților, precum și altor categorii, completând colecțiile cu integrale ale marilor compozitori (J.S. Bach, W.A. Mozart), Integrala Operei italiene, aceasta din urmă fiind solicitată de studenții Facultății de Muzică din Galați și de soliști ai Teatrului Muzical „Nae Leonard”.

Sub aspectul tematic, fondul compartimentului

Multimedia deține documente din toate domeniile cunoașterii: biologie, literatură, muzică, geografie, istorie, medicină, sport și arte.

Colecțiile multimedia, cuprind: muzică de toate genurile (concerte, muzică veche, simfonică, de cameră, vocală și instrumentală, tradițională, modernă, jazz, rock, populară); concerte live, videoclipuri, înregistrări inedite cu mari interpreți și compozitori - G. Enescu, Dinu Lipatti, S. Rachmaninov ș.a.; cursuri de limbi străine; cărți electronice (literatură, tehnică, știință, geografie, turism, istorie); povești și basme pentru copii; filme (pentru copii-desene animate, documentare, artistice, biografice, muzicale și dramatizări filmate) și nu în ultimul rând, ecranizări celebre și filme de colecție din opera marilor dramaturgi, capodopere ale scenei românești.

Sala Multimedia a fost amenajată la cele mai înalte standarde, într-un spațiu generos, cu mobilier adecvat, cu 12 calculatoare și condiții de vizionare și audiție optime.

Colecțiile sunt puse în valoare prin realizarea unor expoziții de noutăți, afișe și pliante. Cu ajutorul acestor mijloace specifice, propunem titluri adecvate vârstei și nevoilor utilizatorilor, cultivând gustul pentru frumos.

Într-un viitor apropiat, se urmărește digitizarea anumitor documente multimedia pentru a mări durata de viață a informației.

Transferul din format analog în format digital se recomandă discurilor de vinil și benzilor magnetice.

În anul 2008, a fost achiziționată o combină cu pick-up, CD-player și MP3, care permite acest transfer. Urmează etapa de stabilire a criteriilor după care se va face selecția materialelor ce vor fi digitizate.

Biblioteca colaborează permanent cu Liceul de Artă „Dimitrie Cuclin” din Galați în realizarea unor evenimente artistice importante pe plan local, biblioteca fiind locul ideal pentru organizarea de aniversări, lansări, momente poetice, divertisment, ceea ce poate crea respect și atractivitate pentru utilizatori.

Serviciile oferite de Compartimentul Multimedia, în ansamblul activității Bibliotecii, optimizează accesul la informații și loisir al utilizatorilor, contribuind activ la îndeplinirea cu succes a misiunii instituției noastre.







Valerica Iacomi

## Depozitul legal din Biblioteca „V.A. Urechia” Galați

Dicționarul explicativ al limbii române definește *depozitul legal* ca „fond de cărți constituit prin predarea obligatorie de către tipografii și edituri a unui număr de exemplare din fiecare volum tipărit, marilor biblioteci publice din țară”.

Depozitul legal este o sursă importantă pentru dezvoltarea colecțiilor unei biblioteci, alături de achiziții, donații, schimburi, fiind în același timp și o modalitate de creștere gratuită a colecțiilor.

Depozitul legal conservă, ca fond intangibil al patrimoniului cultural național mobil, păstrat pentru posteritate, câte un exemplar din tot ceea ce se tipărește.

Începuturile istorice ale depozitului legal în țara noastră pot fi situate în sec. al XVIII-lea, acesta constituind o preocupare continuă atât în Muntenia, cât și în Moldova. Biblioteca domnească de la Horezu a beneficiat pentru prima dată în țara noastră de o anumită formă de depozit legal. Tipograful Mitrofan amintea patriarhului Hrisant Notaras, în 12 august 1714, de un vechi obicei al pământului, de a se da câte un exemplar din fiecare carte tipărită în țară, domnitorului.

Un alt moment important în domeniul reglementărilor privind depozitul legal îl constituie Legea din 2 aprilie 1885 (publicată în Monitorul Oficial nr. 11 din 13/25 aprilie), prin care se menționează sancțiunile în cazul nerespectării obligațiilor impuse, cât și nominalizarea Bibliotecii Academiei Române ca beneficiară a efectelor depozitului legal.

Legea din 1904 nominalizează cele trei biblioteci care primesc exemplarele gratuit, scutite de taxe poștale: Biblioteca Academiei (2 exemplare), Biblioteca Centrală din Iași (2 exemplare) și Fundația Universitară „Carol I” (1 exemplar). După primul război mondial, numărul beneficiarilor de depozit legal se mărește, conform modificărilor legii din 1904, toate aceste modificări fiind abrogate prin apariția Legii nr. 444 din 17 mai 1941, lege care restrânge numărul bibliotecilor care au dreptul la exemplare din tot ce se tipărește în țară, la patru. După anul 1941 până în prezent, numărul actelor normative privind depozitul legal îl întrece cu mult pe cel din perioada anterioară.

O meteahnă care se perpetuează din anii 1930 până în prezent este tentativa editorilor de a ocoli obligațiile de depunere a exemplarelor pentru depozitul legal.

După anul 1989 s-a impus adoptarea unei legi care să clarifice și să reglementeze problemele în materie de depozit legal, stabilind în mod clar atribuțiile pentru beneficiari și în același timp, obligațiile producătorilor.

Ministerul Culturii emite astfel, la 29 aprilie 1991, Ordinul nr. 66 privind organizarea și funcționarea

Ministerului Culturii, în scopul conservării fondului național de tipărituri și de alte materiale grafice și audio-vizuale și al întocmirii statisticii naționale asupra acestora. În articolul 3 al Ordinului se menționează pentru prima dată noțiunea de „depozit legal local”. Neavând autoritatea unei legi și mai ales, neprevăzând sancțiuni în caz de nerespectare a prevederilor lui, Ordinul s-a dovedit a fi ineficient.

Legea nr. 111 din 21/11/1995, republicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 755 din 07/11/2007 privind Depozitul legal de documente precizează clar categoriile de materiale care fac obiectul depozitului legal, instituțiile ce organizează depozitul legal, atât la nivel central cât și la nivel local, cine are obligativitatea trimiterii materialelor, ce materiale sunt scutite de a fi trimise cu titlu de Depozit legal. Conform Art. 15 din Legea nr. 111/1995 „instituțiile beneficiare ale exemplarelor de depozit legal au următoarele obligații: să primească materialele care li se trimit cu acest titlu și să le ia în evidență; să le prelucreze potrivit normelor biblioteconomice în vigoare; să asigure depozitarea, conservarea și gestionarea lor corectă; să dispună măsuri pentru asigurarea integrității și securității materialelor primite; să urmărească primirea materialelor care le sunt destinate, sesizând Biblioteca Națională a României despre eventualele lipsuri”. Legea mai prevede contravențiile și sancțiunile aplicate în cazul nerespectării obligației de trimitere a documentelor cu titlu de Depozit legal.

Ca bibliotecă publică, definită prin caracterul enciclopedic al colecțiilor sale și prin adresabilitatea generală, Biblioteca „V.A. Urechia” Galați își dezvoltă colecțiile prin modalitățile consacrate: achiziții, abonamente, transfer, schimb interbibliotecar și prin efectul legii Depozitului legal.

Conform legii, editurile de pe raza județului Galați au obligația să trimită către Biblioteca „V.A. Urechia” exemplarul de Depozit legal. Din păcate, nu întotdeauna editurile își respectă obligația legală. În cadrul Bibliotecii „V.A. Urechia”, documentele intrate cu regim de Depozit legal parcurg același circuit ca și restul documentelor, de la achiziție și până la preluarea lor în gestiunea Depozitului general.

Problema legată de aceste documente apare în momentul în care ele se găsesc în bibliotecă într-un singur exemplar și, deși figurează în cataloage, nu pot fi oferite spre consultare utilizatorilor. În aceste condiții, politica de achiziții a Bibliotecii „V.A. Urechia” este de a urmări aceste documente și de a achiziționa cel puțin încă unui exemplar în afara celui de Depozit legal.



Camelia Bejenaru

## Păstrarea și conservarea documentelor în Biblioteca V. A. Urechia

Conservarea documentelor este un concept amplu care include atât prezervarea cât și tratamentele de conservare. Prezervarea este ansamblul de măsuri preventive care privesc protejarea documentelor și a conținutului lor, fără a le supune vreunui tratament fizic sau chimic. Aceste măsuri preventive împiedică sau întrerup procesul de deteriorare.

În cadrul Bibliotecii „V.A. Urechia”, aceste măsuri se reflectă prin norme care trebuie avute în vedere privind: condițiile de utilizare, crearea de documente de substituție, sensibilizarea personalului și a utilizatorilor în probleme de prezervare și planul de măsuri de urgență în caz de calamitate.

De-a lungul anilor biblioteca noastră s-a preocupat de păstrarea și conservarea fondului de carte. S-a urmărit instruirea personalului prin participarea la cursuri de perfecționare și a utilizatorilor prin activități de informare. Tratamentele de conservare se realizează prin intermediul *Atelierului de legătorie*.

Punerea în practică a strategiei de conservare a colecțiilor Bibliotecii „V.A. Urechia” a presupus elaborarea de: a) reguli privind achiziționarea documentelor. Aceste reguli se referă la achiziția documentelor și inspecția lor fizică din punctul de vedere al nevoilor de prezervare. Se realizează într-un spațiu special amenajat, punându-se accentul pe integritatea fizică și funcțională a documentelor, pentru a preîntâmpina intrarea în colecții a unor documente afectate de insecte și bacterii; b) reguli privind mânăuirea purtătorilor de informații în cadrul procesului de prelucrare, privind modul și mijloacele de intervenție asupra documentelor (ștampila, barcod, fir magnetic etc.).

Conservarea colecțiilor depozitate poate fi împărțită în două etape. Prima este conservarea preventivă, punând accentul pe prevenirea deteriorării colecțiilor în integritatea lor. Cea de-a doua este conservarea activă, ea incluzând măsurile care au ca scop

corectarea deteriorării fizice sau chimice.

Secția *Săli de lectură și Depozite* deține în colecțiile sale aproximativ 385.000 unități de bibliotecă, cărți și periodice, iar depozitarea documentelor se face pe rafturi metalice, vopsite în câmp electrostatic, cu polițe reglabile. Pentru o gestionare judicioasă a spațiului, documentele sunt organizate pe formate, astfel: la parter - depozit de periodice - formatele I, II, III, IV; la etajul 1 - depozit de carte - formatul III, IV, V, VI; la etajul 2 - depozit de carteformatul I, II + dubletele.

Un rol important în păstrarea integrității colecțiilor îl are personalul din această secție.

Pentru prelungirea duratei de viață a cărților, în depozitele de cărți și periodice au loc permanent activități de igienizare a spațiului: se spală cu soluții

dezinfectante polițele metalice pe care sunt depozitate cărțile și periodicele, ferestrele; se aspiră și se aerisesc în fiecare zi toate încăperile depozitelor; cărțile sunt curățate periodic cu aspiratorul pentru cărți; pardoselile se spală cu soluții care au ca efect distrugerea bacteriilor și insectelor.

Pentru a prelungi viața unor cărți din fondul de carte veche, astfel încât și generațiile viitoare

să beneficieze de ele, acestea au fost fotocopyate și sunt deja consultate de cititori.

În prezent, Biblioteca „V.A. Urechia” derulează un proces de digitizare a unor cărți și periodice, în special a periodicelor gălățene.

Cea mai mare parte din activitățile care pot fi grupate sub denumirea de „conservare preventivă” sunt cele care se desfășoară în mod curent într-o bibliotecă: așezarea la raft, legătorie, circulația cărții, igienizarea colecțiilor și a spațiilor de depozitare, fotocopiare, oprirea sau limitarea accesului.

Condițiile ambientale și modalitățile de depozitare au o mare influență asupra conservării documentelor. Prin urmare, controlul ambientului și punerea în practică a unor bune condiții de depozitare au fost cele mai importante măsuri preventive luate pentru sănătatea colecțiilor bibliotecii noastre.







Laurențiu Onosă

## Noțiuni generale despre dreptul de autor, așa cum sunt reglementate de Legea nr. 8 din 1996

„Dreptul de autor” este o sintagmă care definește legislația ce se referă la protecția operelor de creație. Prin “operă de creație” se înțelege orice creație intelectuală, incluzând aici atât lucrările științifice și tehnice, cât și cele datorate imaginației: literatura, pictura, muzica, arhitectura, coregrafia etc). Dreptul de autor rezervă autorilor operelor de creație dreptul exclusiv de a autoriza folosirea operei lor în orice mod. Prin aceasta se conferă operelor de creație calitatea unui bun care poate fi cedat sau transferat într-un mod analog bunurilor materiale. Cele două premize fundamentale pe care se bazează dreptul de autor se găsesc în drepturile fundamentale ale omului, consemnate în Declarația universală a drepturilor omului: 1. Fiecare are dreptul la protecția intereselor morale și materiale ce decurg din orice producție științifică, literară sau artistică al cărui autor este; 2. Orice persoană are dreptul să ia parte în mod liber la viața culturală a societății, să se bucure de arte și să participe la progresul științific și la binefacerile ce rezultă de aici”. Din aceste premize decurg cele două rațiuni importante care au condus la instituirea dreptului de autor în societatea modernă. În primul rând pentru ca autorul să poată rămâne stăpân pe folosința care este dată operei sale și în al doilea rând să poată pretinde, în această calitate, o remunerație, o recunoaștere a operei.

### Subiectul dreptului de autor

Este autor persoana fizică sau persoanele fizice care au creat opera. În cazurile expres prevăzute de lege, pot beneficia de protecția acordată autorului persoanele juridice și persoanele fizice altele decât autorul. Calitatea de subiect al dreptului de autor se poate transmite în condițiile legii. Se prezumă a fi autor, până la proba contrarie, persoana sub a cărei nume opera a fost adusă pentru prima dată la cunoștința publică. Când opera a fost adusă la cunoștința publică sub formă anonimă sau sub un pseudonim care nu permite identificarea autorului, dreptul de autor se exercită de către persoana fizică sau juridică ce o face publică, numai cu consimțământul autorului, atât timp cât acesta nu-și dezvăluie identitatea.

Opera comună opera creată de mai mulți coautori, în colaborare. Dreptul de autor asupra operei comune aparține coautorilor acesteia, între care unul poate fi autorul principal, în condițiile prezentei legi. În lipsa unei convenții contrare, coautorii nu pot utiliza opera decât de comun acord. Refuzul consimțământului din partea oricăruia dintre coautori trebuie să fie temeinic justificat.

Este operă colectivă, opera în care contribuțiile personale ale coautorilor formează un tot, fără a fi posibil, dată fiind natura operei, să se atribuie un drept distinct vreunui dintre coautori asupra ansamblului operei create. În lipsa unei convenții contrare, dreptul de autor asupra operei colective aparține persoanei fizice sau juridice din inițiativa,

sub responsabilitatea și sub numele căreia a fost creată.

Prin reproducere, se înțelege realizarea integrală sau parțială a uneia ori a mai multor copii ale unei opere, direct sau indirect, temporar ori permanent, prin orice mijloc și sub orice formă, inclusiv realizarea oricărei înregistrări sonore sau audiovizuale a unei opere, precum și stocarea permanentă ori temporară a acestora cu mijloace electronice.

Prin distribuire, se înțelege vânzarea sau orice alt mod de transmitere, cu titlu oneros ori gratuit, a originalului sau a copiilor unei opere, precum și oferirea publică a acestora. Dreptul de distribuire se epuizează o dată cu prima vânzare sau cu primul transfer de drept de proprietate asupra originalului ori a copiilor unei opere, pe piața internă, de către titularul de drept.

### Durata protecției dreptului de autor

Dreptul de autor asupra unei opere literare, artistice sau științifice se naște din momentul creării operei, oricare ar fi modul sau forma concretă de exprimare. Dacă opera este creată, într-o perioadă de timp, în părți, serii, volume și în orice alte forme de continuare, termenul de protecție va fi calculat pentru fiecare dintre aceste componente.

Drepturile patrimoniale prevăzute în cuprinsul art. 13 și 21 din lege, durează tot timpul vieții autorului, iar după moartea acestuia se transmit prin moștenire, potrivit legislației civile, pe o perioadă de 70 de ani, oricare ar fi data la care opera a fost adusă la cunoștința publică în mod legal. Dacă nu există moștenitori, exercițiul acestor drepturi revine organismului de gestiune colectivă mandatat în timpul vieții de către autor sau, în lipsa unui mandat, organismului de gestiune colectivă cu cel mai mare număr de membri, din domeniul respectiv de creație.

Persoana care, după încetarea protecției dreptului de autor, aduce la cunoștința publică, în mod legal, pentru prima oară, o operă nepublicată înainte, beneficiază de protecția echivalentă cu cea a drepturilor patrimoniale ale autorului. Durata protecției acestor drepturi este de 25 de ani începând din momentul în care a fost adusă pentru prima oară la cunoștința publică, în mod legal. Durata drepturilor patrimoniale asupra operelor aduse la cunoștința publică, în mod legal, sub pseudonim sau fără indicarea autorului este de 70 de ani de la data aducerii la cunoștința publică a acestora.

Titularii drepturilor recunoscute și protejate prin prezenta lege pot solicita instanțelor de judecată sau altor organisme competente, după caz, recunoașterea drepturilor lor și constatarea încălcării acestora și pot pretinde acordarea de despăgubiri pentru repararea prejudiciului cauzat. Aceleași solicitări pot fi formulate în numele și pentru titularii de drepturi de către organismele de gestiune, de către asociațiile de combatere a pirateriei sau de către persoanele autorizate să utilizeze drepturi protejate prin prezenta lege, conform mandatului acordat în acest sens.

# Fișierele de autoritate – instrumente de control bibliografic

## Teză de doctorat (Rezumat)



**Constanța  
Dumitrășconiu**

Teza își propune să examineze evoluția conceptului de fișier de autoritate, pornind de la Controlul Bibliografic Universal, dar și aplicarea unui control de autoritate identificat în diversele aplicații ale unor biblioteci românești și străine.

Partea teoretică a lucrării s-a axat pe clarificarea conceptelor și terminologiei folosite de către specialiștii domeniului, dar și pe reflectarea normelor sau standardelor, vechi sau noi, referitoare la formele autorizate ale numelor de persoane/colectivități/titluri/denumiri geografice. Au fost studiate reguli stabilite încă din 1961, la Conferința de la Paris până la ultima întâlnire a experților în catalogare privind elaborarea Codului internațional de catalogare din 2008.

Partea experimentală a lucrării urmărește aplicarea regulilor de construire a formelor autorizate de nume de persoane/colectivități/titluri/denumiri geografice în sisteme integrate de bibliotecă bazate pe formate internaționale de înregistrare a datelor de autoritate – UNIMARC/Autorități și MARC21/Autorități. *Capitolul I* se referă la Controlul Bibliografic Universal și instrumentele sale. Locul și rolul fișierelor de autoritate pun în discuție problema multitudinii de informații, în mediu tipărit sau electronic, publicate în ultimul secol, care trebuie organizate pentru ca utilizatorii să le regăsească pe cele mai pertinente în cercetările lor. De asemenea, se fac referiri la preocupări legate de structurarea acestor informații prin aplicarea unor soluții informatice, absolut necesare în acest moment.

Eficiența regăsirii diverselor informații și respectarea timpului utilizatorului, confruntat din ce în ce mai mult cu o masă imensă de date, sunt deziderate de urmărit și realizat prin intermediul CBU (Controlul Bibliografic Universal).

Controlul bibliografic universal are drept scop principal acela de a coordona activitățile biblioteconomice în vederea schimbului internațional de informații, furnizând date care să identifice orice tip de resursă, existentă într-o singură bibliotecă sau într-o rețea de biblioteci.

*Capitolul I* se încheie cu concluzii edificatoare privind CBU (Controlul Bibliografic Universal) și rolul agențiilor bibliografice naționale: • Succesul controlului bibliografic universal trebuie să fie asigurat de eficiența controlului bibliografic național, de competența și promptitudinea cu care agențiile bibliografice naționale furnizează înregistrările biblio-

grafice • Agențiile bibliografice naționale pot promova servicii partajate care să conducă la utilizarea competențelor profesionale din rețelele naționale de biblioteci • Activitățile partajate în domeniul biblioteconomic presupun contribuția mai multor biblioteci/instituții la realizarea uneia din aceste activități în beneficiul disponibilizării datelor la nivelul tuturor participanților la asemenea proiecte.

*Capitolul al II-lea* - Fișiere de autoritate: definire, evoluție și tipuri – prezintă, mai întâi, terminologia utilizată – fișier de autoritate, listă de autoritate, înregistrare de autoritate, constituirea unei înregistrări de autoritate, control de autoritate. Sunt prezentate, mai apoi, principalele funcții ale fișierelor de autoritate care se referă la: • facilitarea accesului în bazele de date bibliografice • controlul privind formele punctelor de acces • constituirea în instrumente profesioniste de referințe (pentru utilizatori sau bibliotecari) • stabilirea unei legături coerente între datele bibliografice și cele de autoritate.

Fișierele de autoritate se divid în două categorii:

1. fișiere de autoritate pentru nume, 2. fișiere de autoritate pentru subiecte.

Fișierele de autoritate se referă la entități distincte. Astfel, entitățile care fac obiectul fișierelor de autoritate pentru nume sunt: • nume de persoane, inclusiv numele de familie • colectivități (permanente și temporare) • titluri uniforme • entități geografice, cu rol de autor.

Entitățile care fac obiectul fișierelor de autoritate pentru subiecte sunt: • nume de persoane, inclusiv numele de familie • colectivități (permanente și temporare) • titluri uniforme • entități geografice, cu rol de autor.

*Capitolul al III-lea* privind Controlul de autoritate și creșterea gradului de ordine al universului bibliografic în contextul sistemelor integrate din biblioteci relevă proceduri de lucru de folosit de administratorii fișierelor de autoritate.

La începuturile organizării colecțiilor de biblioteci s-a pus problema regăsirii cărților în rafturile bibliotecilor, mai apoi, s-a pus problema regăsirii, mai generale sau mai detaliate, a informațiilor conținute în documente, iar acum ne preocupăm de o uniformitate controlată a informațiilor conținute în resurse, tipărite sau electronice, pentru a ușura munca de regăsire a utilizatorului. Pe măsură ce tehnologiile informatice au pătruns în mediul biblioteconomic, s-a simțit nevoia avansării de la metodele tradiționale de prelucrare și regăsire la cele electronice. Era



**B i b l i o t e c o n o m i e**

necesar ca multitudinea informațiilor să fie organizată astfel încât sistemele informatizate să ajute bibliotecarul în activitatea sa și să asiste utilizatorul în regăsirea informațiilor căutate. Mulți ani s-a crezut că un catalog tradițional poate fi convertit cu ușurință într-un catalog online, dar nu s-a conștientizat că acel catalog nu mai oferea prea multe puncte de acces utilizatorului. Copierea sau scanarea fișelor tradiționale nu mărește gradul de regăsire a informației, ci oferă doar vizibilitatea întregii colecții a unei biblioteci, într-un timp mai scurt. Desigur că a fost un progres. Totuși, bibliotecile mari, specializate, cu beneficiari ca: studenți, cadre didactice, cercetători, academicieni etc., ce nu se mulțumesc cu căutări numai după titlu, autor și subiect trebuie să aplice controlul bibliografic și de autoritate asupra colecțiilor lor.

Cunoștințele teoretice de catalogare pe care trebuie să le dețină un administrator al fișierelor de autoritate constituie fundamentul creării și întreținerii înregistrărilor de autoritate, fapt evidențiat de mine prin studiul comparativ realizat între înregistrări de autoritate bazate pe formatul de înregistrare UNIMARC pentru Autorități și înregistrări de autoritate bazate pe formatul de înregistrare MARC21 pentru Autorități.

Exemplele tratate în comparațiile realizate au fost extrase din bazele de date ale Bibliotecii Centrale Universitare din București, Bibliotecii Congresului, Bibliotecii Naționale a Franței, dar și câteva din bazele de date ale Bibliotecilor Centrale Universitare din Cluj și Iași, precum și din baza de date a Bibliotecii Academiei Române.

Controlul de autoritate se aplică prin fișierele de autoritate, care conțin nume, denumiri, termeni cu statut de puncte de acces. Punctele de acces determină structura catalogului/bazei de date și se concretizează, în general, în: nume de persoane, nume de colectivități, titluri uniforme, subiecte. Într-un sistem tradițional sau informatizat, controlul de autoritate este procesul de stabilire a formelor autorizate/preferate pentru un nume de persoană, colectivitate, titlu ori subiect.

Formatele de înregistrare a datelor adoptate pe plan internațional și național sunt prezentate în *Capitolul al IV-lea* al lucrării. Acest capitol definește termenii specifici formatelor de înregistrare, prezintă cronologic dezvoltarea formatelor de înregistrare de tip MARC, cu precădere UNIMARC pentru Autorități. Conținutul propriu-zis al capitolului este un studiu comparativ al înregistrărilor de autoritate în conformitate cu UNIMARC/A și MARC21/A. Sunt studiate caracteristicile generale, concordanțele cu formatele bibliografice, structura celor două formate de autorități. Corespondențele și diferențele dintre

**B i b l i o t e c o n o m i e**

Unimarc/A și MARC21 sunt relevate de exemplele tratate și comentate.

*Capitolul al V-lea* - Managementul fișierelor de autoritate, stabilește diferența dintre managementul în mediu tradițional și cel în mediu online. Utilizatorii au de câștigat dacă se lucrează în mediu informatizat, managementul bazelor de date de autoritate fiind direcționat către: îmbogățirea cu noi înregistrări de autoritate, de referințe și explicative, corectarea sau completarea înregistrărilor existente în baza de date, ștergerea unor înregistrări care nu mai sunt necesare. Asemenea activități sunt greoaie în mediu tradițional.

Starea controlului de autoritate contemporan este trasată în *Capitolul al VI-lea* al lucrării, unde sunt menționate și descrise pe scurt câteva proiecte sau programe internaționale privind datele de autoritate. Acestea sunt: AUTHOR, LEAF (Linking and Exploring Authority Files), InterParty, MACS (Multilingual Access to Subjects), FRANAR (Functional Requirements And Numbering of Authority Records), VIAF (Virtual International Authority File). Proiectul care ne interesează cel mai mult este VIAF (Virtual International Authority File), un fișier colectiv de autoritate care se dezvoltă prin partajarea activităților mai multor biblioteci.

Situația fișierelor de autoritate din România, în comparație cu unele fișiere de autoritate străine (Biblioteca Națională a Franței și Biblioteca Congresului) este prezentată în *Capitolul al VII-lea*. Sunt urmărite și comentate câteva înregistrări de autoritate pentru nume de persoane în biblioteci românești și străine.

*Capitolul al VIII-lea* - Motoare de căutare vs fișiere de autoritate de nume de persoane: studiu de caz, și-a propus să demonstreze ordinea care există în fișierele de autoritate față de „haosul” existent în căutările pe diverse motoare de căutare: AltaVista, Lycos, Excite.

Concluziile comparațiilor reflectate în teză mi-au permis propunerea unui proiect de fișier virtual național de autorități românesc (FVNA-RO), cu participarea marilor biblioteci, care să poată impune utilizarea uniformă a regulilor de construire a fișierelor de date, dar să și demonstreze posibilitatea unui schimb de date real. *Capitolul al IX-lea* descrie acest proiect.

Referatul coord. șt., prof. univ. dr. Ion Stoica asupra lucrării precizează:

„Fișierul de autoritate, în expresia lui cuprinzătoare, contemporană și savantă este un ansamblu de elemente de ordine, bazat pe cunoștințe istorice, lingvistice și de dinamică socio-culturală, legate de tradiții și de actualitate, condensate într-un sistem de convenții coerente și operaționale. Acest instrument complex trebuie să reflecte schimbările importante privitoare la elementele semnificative care determină identificarea

documentelor, din perspectiva utilizatorului copleșit de cantități și de particularități, de diacroniile și de sincroniile fenomenului informațional și aflat mereu sub presiunea lipsei de timp, a incertitudinii și a nevoii de conexiuni și de sinteze.

Constanța Dumitrășconiu și-a propus să lumineze din interior această temă aridă și migăloasă, nu doar pentru a sistematiza ceea ce se știe până astăzi despre fișierele de autoritate cât, mai ales, pentru a sublinia caracterul indispensabil și, totodată deschis cercetării, pe care îl are, în ultimele decenii, imperativul unității și al formelor compatibile în mișcarea mondială a informației. A optat pentru o structură cu o schemă logică solidă și demonstrativă care pornește de la o prezentare analitic-descriptivă, continuă cu o construcție profund problematizată și se încheie cu o necesară proiecție aplicativă. De fapt biblioteconomia nu poate avea alte modele de abordare fără să-și ignore specificul și proporțiile interne ale domeniului. Sub semnul detaliilor haotice orice profesie infodocumentară își pierde busola și se tehnicizează alienant.

Autoarea nu pledează pentru eliminarea detaliilor, a nuanțelor care exprimă diversitatea creatoare de nou, ci adună, controversează și construiește argumente pentru a se introduce în toate zonele repere ordonatoare semnificative. Determinările corecte nu pot fi însă decât rezultatul abordărilor analitice, comparative, ale studiilor de caz și modelelor de compatibilizare pe scară din ce în ce mai largă. Este ceea ce încearcă să facă autoarea pe parcursul întregii lucrări.”

„Diferențele de valoare adăugată și de grad de intermediere dintre bazele de date bibliografice și bazele de date de autoritate au obligat-o pe autoare să folosească cu insistență un registru larg de exemplificări. Dacă primele gestionează înregistrări pe baza cărora se facilitează identificarea unor resurse stabilizate, în bazele de date de autoritate sunt gestionate entități, cu o anumită flexibilitate, construite prin abordarea critică a realității infodocumentare. Constanța Dumitrășconiu analizează în profunzime dinamica fișierelor de autoritate, evoluția lor legată de mișcările care au loc în câmpurile conceptuale, cultural - politice, administrative, ale conștiinței sociale, în sferele diverselor tipuri de reprezentări. În ciuda nevoii de conformitate maximă, fișierele de autoritate sunt produse necesar-dinamice, oglinzi specializate ale dinamismului realității. Între datele ferm ancorate și datele neancorate nu există raporturi înghețate.”

„Întreaga lucrare este luminată de preocuparea sistematică a Constanței Dumitrășconiu de a găsi soluții pentru eliminarea cât mai adâncă a

ambiguităților, prin recurgerea la orice element de forță care poate conduce la o mai rapidă și mai corectă identificare și care promite o mai mare dezvoltare sintetică. Ca un corolar al observațiilor legate de parcursul anevoios al problematicii fișierelor de autoritate și, mai ales, al incapacităților de acțiune determinate de mărimea fluxurilor infodocumentare sunt accentuate insistent virtuțile cooperării și ale partajării, atât în plan intern cât și în plan internațional”.

Din Referatul dnei Agnes Erich:

„Capitolul referitor la Controlul de autoritate aplicat înregistrărilor de autoritate relevă proceduri de lucru folosite de către administratorii fișierelor de autoritate, doctoranda făcând un studiu comparativ între înregistrări de autoritate bazate pe formatul UNIMARC și MARC21 pentru Autorități. În vederea comparației au fost extrase exemple din bazele de date ale Bibliotecii Centrale Universitare din București, ale Bibliotecii Academiei, ale Bibliotecii Congresului sau ale Bibliotecii Naționale a Franței, care sunt explicate și comentate într-un mod riguros, doctoranda făcând observații pertinente în ceea ce privește modurile diferite de aplicare a regulilor de catalogare cât și în ceea ce privește elementul de intrare în cadrul diverselor exemple extrase din bazele de date ale bibliotecilor luate ca exemplu.”

„În finalul tezei autoarea propune un proiect de fișier virtual național de autorități românesc, FVNA-RO, la realizarea căruia să participe marile biblioteci din țară, care să poată impune utilizarea uniformă a regulilor de construire a fișierelor de date, dar și posibilitatea unui schimb de date real; eliminarea activităților redundante; utilizarea competențelor profesionale; acces liber la înregistrările de autoritate naționale. În ceea ce privește rezultatele proiectului, doctoranda enumeră crearea unei baze de date de autoritate națională amplă; un control de autoritate de calitate; un control bibliografic realizat consecvent prin fișierele de autoritate; acces liber la înregistrările astfel constituite; participarea la un proiect internațional de fișiere de autoritate.

În concluzie, trebuie remarcată amploarea și aspectul analitic al lucrării precum și importanța acesteia pentru domeniul biblioteconomic, autoarea reușind să îmbine partea teoretică cu cea practică într-un mod fericit. Realizarea unei astfel de teze cu acest subiect se impunea în domeniul bibliologic, datorită nenumăratelor discordanțe în abordarea sistemului de autoritate la nivel practic.”





**Dragoș Adrian  
Neagu**

## Managementul proiectelor și dezvoltarea bibliotecii publice

Organizarea activităților pe proiecte și managementul proiectelor au reprezentat, inițial, o soluție foarte eficientă pentru atingerea unor obiective de anvergură, din domeniul militar sau cel al construcțiilor. Odată cu dezvoltarea sistemelor informaționale pentru conducerea activităților, managementul proiectelor s-a extins la nivelul tuturor activităților, deoarece și-a dovedit capacitatea de a face față noilor tendințe manifestate pe plan mondial. În cadrul organizațiilor care au dezvoltat astfel de proiecte se constată un control foarte bun asupra utilizării resurselor, fiind extrem de util în situațiile când resursele disponibile în activitatea unei organizații sunt restrânse. La aceasta se adaugă, de cele mai multe ori în cadrul sistemelor infodocumentare, relații mai bune cu utilizatorii și timpi reduși de dezvoltare a instituției, costuri mai mici, calitate mai înaltă.

Oportunitatea realizării de proiecte de către bibliotecile publice și în general de către instituțiile din zona învățământului și culturii a apărut undeva pe la jumătatea anilor '90, principalul finanțator la acea dată fiind *Fundația SOROS*, mai apoi cunoscută ca *Fundația Pentru o Societate Deschisă*. Activitatea de oferire de finanțare nerambursabilă având la bază realizarea unui proiect bazat pe un cadru, care nu se întindea pe mai mult de câteva pagini, a reprezentat o adevărată școală.

Această *Fundație Pentru o Societate Deschisă* organiza în anul 1995 primul atelier de management al proiectului dedicat bibliotecilor. *Fundația* a oferit în acea perioadă primele linii de finanțare pentru achiziția de publicații din străinătate, conectivitate prin acces la poșta electronică, seminarii de instruire privind automatizarea bibliotecilor și, în 1998, un program de automatizare pentru bibliotecile publice. Influența acestei perioade a constituit catalizatorul care, cel puțin pentru bibliotecile din Cluj și din Brăila, a condus la abordarea, după anul 2000, a unor proiecte de mai mare anvergură. Pentru Biblioteca Județeană „Panait Istrati” au rămas ca experiențe de început în domeniul aplicării pentru finanțări nerambursabile, conectarea la Internet prin intermediul FSD în 1995, în 1996 o donație de carte în limba engleză, titlul cel mai important fiind *McGraw Hill Technical Encyclope-*

*dia*, mai apoi, în 1997, organizarea unui atelier privind modalitățile de abordare a automatizării bibliotecilor publice cu specialiști din Marea Britanie. Din anul 1998, anvergura proiectelor s-a schimbat atât de mult încât, printr-un proiect național, a fost pusă baza unei structuri colaborative între bibliotecile din România prin intermediul unei aplicații software, încercându-se un model de schimb de date bibliografice prin uniformizarea formatelor, însă nu a fost o reușită totală datorită mai mult infrastructurii comunicaționale a momentului. Proiectul acestei structuri, totuși, a fost reluat doi ani mai târziu printr-un alt proiect *Romania Media Resources* implementat de *Fundația CONCEPT* care reunea într-un catalog date legate de informații din presă atât din partea bibliotecilor cât și a editorilor. După anul 1998, bibliotecile nu au mai fost prioritare în activitatea de finanțare pentru *Fundația Pentru o Societate Deschisă*, aceasta derulând programe, în principal, pentru zona învățământului și minorității.

Din punctul de vedere al bibliotecilor publice, a căror finanțare era și atunci ca și acum susținută de autoritățile publice, aplicarea pentru aceste finanțări nerambursabile a constituit un adevărat motor al dezvoltării, multe dintre ele putând îmbunătăți unele servicii de informare ori chiar dezvolta servicii noi într-o perioadă când fondurile alocate cheltuielilor de capital erau foarte reduse ori inexistente.

După anul 2000, în perioada în care România a început să-și intensifice eforturile de aderare la Uniunea Europeană, au crescut oportunitățile bibliotecilor de a derula în țară proiecte având la bază fonduri de preaderare. Astfel au fost realizate proiecte în colaborare cu instituții similare din UE prin programul CALIMERA pentru statistică la nivel european, extins la nivel național prin proiectul PROBIP 2000, ce avea ca scop stabilirea unui sistem statistic național pentru bibliotecile publice. Un alt proiect a fost proiectul PULMAN, care a realizat o rețea a specialiștilor din bibliotecile spațiului european. Tot începând cu anul 2000, în zona bibliotecilor publice, au început să se detașeze bibliotecile hibride care îmbină atât servicii tradiționale cât și cele având la bază servicii bazate pe IT&C. Bibliotecarii încep să se confrunte cu noi provocări, din evoluția oarecum previzibilă a meseriei trasată de serviciile tradiționale de comunicare a informației, apărând necesitatea producerii de informație necesară utilizatorilor de servicii de

## Din experiența altor biblioteci publice

informare, de formare a acestora conform nevoilor lor și, de cele mai multe ori, expedierea acestora către utilizatorul final prin Internet. Pe fondul acestor schimbări, în anul 2003, **Biblioteca Națională a României, Biblioteca Județeană Ioniță Scipione Bădescu Sălaj și Biblioteca Județeană Panait Istrati Brăila** realizează prin programul RITI Access, având ca finanțare USAID, primul catalog colectiv al bibliotecilor din România cu acces prin Internet, precum și o bibliotecă digitală având ca informație bibliografia școlară la limba și literatură română.

Contextul actual în care România a devenit stat membru al Uniunii Europene crează noi oportunități, dar în același timp și noi provocări sistemelor de biblioteci din țara noastră.

Proiectele de dezvoltare ale bibliotecilor publice din acest moment, când serviciile apărute au ca scop adăugarea de valoare la sistemele tradiționale prin integrarea tehnologiilor IT&C, sunt în contextul Strategiei Lisabona și a cadrului legislativ european. Guvernarea electronică (e-guvernare), în care se încadrează și serviciul lecturii publice, se impune din ce în ce mai mult ca o componentă esențială a noii societăți informaționale. Guvernarea electronică a cunoscut în ultimii ani o evoluție exponențială la nivel global și în special în Europa, fapt confirmat de:

- a) numărul tot mai mare de cetățeni ce participă la dezbateri on-line;
- b) rolul central al Internetului ca sursă de informații publice;
- c) numărul mare de servicii guvernamentale oferite on-line;
- d) planurile de dezvoltare în domeniu, cum ar fi inițiativa eEurope la nivelul Uniunii Europene.

Proiectele actuale nu fac decât să confirme acest lucru, spre exemplu „*Europeana*”, la nivelul UE, ori, în plan intern, „*Economia bazată pe cunoaștere*”, precum și „*Biblionet*”. Beneficiile utilizatorilor (cetățeni și mediu de afaceri) pot fi exprimate succint printr-un acces direct, rapid, transparent, nediscriminatoriu, eficient și convenabil la serviciile de informare și documentare puse la dispoziție de o bibliotecă modernă, orientată în slujba unei comunități în plină dezvoltare, atât în plan economic cât și în plan social și cultural.

Conectarea tuturor bibliotecilor la nivel național va deveni un proces nativ, în timp. Această conectare

va conduce la o uniformizare a accesului la informație pentru toate comunitățile, în acest fel reducându-se treptat fenomenul de „information divide”, practic o separare în două categorii a celor bogați și a celor săraci în ceea ce privește accesul la informație. Crearea de conținut digital indexat, asociat cataloagelor de bibliotecă, va conduce la un patrimoniu de conținut digital important necesar atât relevării moștenirii culturale, dar și mai important, susținerii activităților conexe proceselor de învățământ la toate nivelele și, poate a celui mai important aspect, valorizarea culturii naționale, prin posibilitatea integrării în Biblioteca Digitală Europeană (Europeana).

În *Programul de guvernare 2005-2008*, la capitolul 12 „*Reforma administrației publice*”, Guvernul României își propune întărirea capacității instituționale a structurilor din administrația publică centrală și locală și prin e-Government, întrucât „*sistemul informațional trebuie să constituie suportul de aplicare și de simplificare a unor reguli și proceduri administrative în scopul asigurării unui acces larg și nediscriminatoriu a publicului la serviciile publice, precum și reducerii tarifelor pentru aceste servicii și a costurilor de operare și personal.*” Biblioteca publică este una dintre cele mai solide și democratice verigi care susține acest proces de întărire a capacităților instituționale ale administrației publice, putând oferi complementaritate pentru unele dintre ele.



Biblioteca Județeană Panait Istrati Brăila

Abordarea, în acest moment, a sistemelor de proiecte având ca principale obiective promovarea valorilor culturale naționale, a minorităților și a valorilor culturale contemporane, oferite de Ministerul Culturii, Cultelor și Patrimoniului Național și a instrumentelor structurale gestionate de Ministerul Comunicațiilor și Societății Informaționale prin componentele specifice ale axei prioritare 3 și a domeniului de intervenție 2, *Dezvoltarea și Creșterea Eficienței Serviciilor Publice Electronice Moderne*, sunt oportunități pe care bibliotecile publice nu trebuie să le evite.

Chiar în Legea 334/2002 (Legea bibliotecilor) la art. 1 alin. 1 se spune că „*în cadrul societății informaționale biblioteca are rol de importanță strategică*”, deci nu depinde decât de noi, specialiștii, ca prin abordarea proiectelor optime, să conferim dimensiunea strategică acestor instituții milenare, dar totuși veșnic tinere, care sunt bibliotecile.

**Dragoș Adrian Neagu**

Director, Biblioteca Județeană „Panait Istrati” Brăila



## Interviu cu

## Doctorul NICOLAE BACALBAȘA, Președintele Comisiei de Cultură și Învățământ din cadrul Consiliului Județului Galați



Gh. Nazare

**Domnule doctor, vă rog să oferiți cititorilor revistei noastre câteva repere semnificative ale biografiei Dumneavoastră!**

M-am născut în vremuri de război, într-un război cu sovieticii care rupseseră Basarabia din trupul Țării. Pot spune că din momentul nașterii, eram un refugiat și o posibilă victimă a regimului care urma să se instaurze. Tinerețea și chiar copilăria mea s-au desfășurat sub semnul tripletei scârbă-ură-nesiguranță care m-a marcat până în ziua de astăzi. A fost epoca în care Sadoveanu își îngrijea pântecul „în dauna sufletului”, recunoscând paternitatea lui „Mitrea Cocor”, când Silvester Andrei „salva abatajul”, când Eminescu și Bлага erau interziși în școală, dar prosperau poetese care nu aveau nimic în comun cu România și cu cultura română. Era cultura dezgustului și a umilinței.

Am devenit medic în ciuda recomandărilor vremurilor ca fiii intelectualilor să nu pătrundă în învățământul superior. Muncind din greu, am ajuns, la nici 30 de ani, medic primar și doctor în științe medicale. Soarta m-a adus la Galați, unde tatăl meu, nici el băștinaș, lucra ca profesor la Universitate, oraș în care mi-am petrecut cea mai mare parte a vieții și cu care am ajuns să mă identific, precum principiul ardelenesc „bărbatul este din satul nevestei”.

La Galați, m-am identificat cu istoria Spitalului Județean care, și prin contribuția mea, a ajuns și „de urgență” și „clinic”, în care funcționez de la înființare și pe care îl conduc acum din punct de vedere medical.

Am fost și sunt un sclav al hârtiei înnegrite de creion. Am scris literatură, trei lucrări masive, o trilogie a mării, însumând peste 1000 de pagini, eseistică și publicistică. Mi-am trecut numele pe copertele a nouă cărți medicale, unele de autor, iar altele în colaborare.

Acum, simultan cu activitatea medicală de anesteziat-reaminator, sunt profesor la Facultatea de Medicină a Universității „Dunărea de Jos” - Galați, unde predau studenților disciplina „Anestezie-Reanimare”.

Viața, cu bune și cu rele, m-a împins și în politică. Am avut plăcuta confirmare a faptului că munca și imaginea mea au fost apreciate de către concetățeni, atunci când aproape jumătate dintre votanții unui colegiu senatorial, de fapt jumătate din populația Galațiului a votat pentru Nicolae Dobrovici - Bacalbașa. Faptul că nu am ajuns senator, este o altă poveste...

Sunt purtător de cuvânt al Spitalului Județean, realizez sau particip la realizarea mai multor emisiuni TV.

**Sunteți președintele „Comisiei Activități Științifice, Învățământ, Sănătate, Cultură, Protecție Socială, Sportive și de Agreement” din cadrul Consiliului Județean Galați. De fapt, care este „fișa postului” Dumneavoastră în această demnitate, ce acoperire tematică are Comisia pe care o conduceți ?**



Funcția de președinte de Comisie este, în mare măsură, o funcție politică. În cazul meu cred, însă că este vorba și de o anumită expresie a considerației față de un om aflat la al treilea mandat de consilier județean, neimplicat de-a lungul timpului în nici un scandal care să-l dezonoreze. Vreau să cred că nu este vorba de foloase necuvenite, ci de respect și apreciere. Cred că mă bucur de respectul colegilor mei de Comisie, așa cum îi respect și eu.

**Care ar fi diagnosticul pe care l-ați pune culturii gălățene la timpul prezent?**

Au existat unii care s-au grăbit să aplice Galațiului eticheta de „oraș cumplit de negustori”. Cred că în mare parte au greșit. În ceea ce privește învățământul, Galațiul are două Universități bine apreciate în peisajul învățământului superior românesc, are colegii naționale și licee de mare prestigiu. S-a înființat, recent, în orașul nostru „Facultatea de Medicină”, prin contribuția majoră a fostului președinte al „Consiliului Județean”, Dan Lilion Gogoncea, a actualului ministru secretar de stat în Ministerul Sănătății, prof. dr. Aurel Nechita și a fostului rector al Universității „Dunărea de Jos”, prof.dr. Emil Constantin. Iar, în aceste zile, începe construcția noului spital regional Galați-Brăila. Avem una dintre cele mai prestigioase biblioteci publice din țară, Biblioteca „V.A. Urechia”, un Muzeu de Artă Vizuală unicat. Avem o presă bogată și activă. Nu cunosc multe publicații locale de valoare „Vieții libere”, alături de alte două-trei ziare, care informează și formează populația. Galațiul are patru posturi de televiziune locală, iar alte două posturi transmit pe „ferestre locale”. Galațiul este orașul caricaturii și al epigramei, la Galați ființează o filială a Uniunii Scriitorilor din România, mai multe cenacluri literare și

**Cultură - Cultură - Cultură - Cultură - Cultură**

reviste literare, are scriitori de valoare națională. Personal, gust proza Katiei Nanu, poezia stranie a lui Ion Zimbru, opera scriitorului de imens talent care a fost Crișan Mușețeanu care, deși Cetățean de onoare al urbei și profesor honoris causa al Universității „Dunărea de Jos” este, încă, puțin cunoscut. Recent, sub egida Consiliului Județean, a Centrului Cultural „Dunărea de Jos” și a Consiliului Local a apărut „O antologie a literaturii gălățene contemporane”, în trei volume.

Avem o filială a Uniunii a Artiștilor Plastici, un excelent Muzeu de Istorie, găzduim sediul Episcopiei „Dunării de Jos”, pregătim seminariști și teologi cu studii superioare.

Este, oare, puțin lucru?

**Vă rog să concretizați, exemplificând, câteva proiecte culturale derulate sau în curs de derulare în care a fost sau este implicată Comisia pe care o coordonați Dumneavoastră!**

La Galați, există constituită o structură, Centrul Cultural „Dunărea de Jos”, Centru finanțat și condus de către Consiliul Județean. Pentru mine, raporturile Centrului cu Comisia de specialitate a Consiliului Județean nu sunt foarte clare. Să zicem că Centrul este un copil care a crescut mare și ține la independența lui. Centrul și-a propus să valorifice maximal tradiționalul în zona geografică a Covurluiului.

Nefiind un specialist, îmi este greu să spun cât a reușit Centrul să facă în domeniul folclorului, dar eu cred că zona noastră este o rudă săracă a tradiției populare. Oricum, ceea ce avem trebuie să păstrăm, cu atât mai mult cu cât satul devine o structură sociologică predispusă imploziei.

Am văzut în mai multe localități de pe valea Prutului și de pe valea Siretului, în mod deosebit în școli, muzee alcătuite de învățători și profesori locali. Centrul a publicat amintirile -de neprețuită valoare etnografică - din zona Nicoreștilor, de la începutul și mijlocul secolului XX, ale intelectualului Vasile Gh. Popa, mort prematur de tuberculoză după închisoarea Aiudului. Despre antologia scriitorilor gălățeni, am vorbit mai înainte. Sper să fie publicate și anchetele literare ale scriitorului Viorel Dinescu.

Structurile de editare ale Centrului sunt un bun câștigat și vor trebui ocrotite. Salutăm înființarea Muzeului Satului din Pădurea Gârboavele. În concluzie, bani să fie, că de idei nu ducem lipsă!

**Cum sunt receptate de către consilieri, de autoritatea județeană, de autoritățile locale problemele culturale ale județului nostru? Are cultura gălățeană culoare politică?**

Personal, nu cred că în cultura gălățeană se manifestă pregnant culoarea politică. Membrii Comisiei pe care o coordonez sunt oameni de bună credință, animați de bune intenții și de patriotism local. Mai degrabă, putem spune că omul sfințește locul. Partidul este o filozofie,

iar omul, unealta care o pune în aplicare. Bunăoară, Muzeul de Științe Naturale este condus de către un membru PDL, dar, ca membru PSD, nu pot să nu apreciez valoarea așezământului cu un deosebit rol didactic, științific și de agrement. Cred că echipa de consilieri este o echipă de oameni dinamici, bine informați și cu idei constructive. Ca urmare, nu coborâm disputa politică (reală) la un partizanat politic indecent și păgubos. Avem un primar cu o largă deschidere și capacitate de înțelegere a fenomenului cultural și un președinte de Consiliu Județean cu apetit deosebit pentru cultură.

**Există în Galați o sumedenie de panouri publicitare, cu un conținut îndoielnic, fără mesaj sau nici într-un caz cu un mesaj educativ. De fapt, pe un plan mai larg, aș dori să vă întreb ce modalități de promovare a culturii gălățene au în vedere autoritățile județului și cele locale, atât pentru comunitate, cât și pentru străinii care descind în urbea noastră?**

Personal, nu cred în promovarea culturii prin panouri publicitare. Publicitatea se face pe bani, ea nu urmărește educația, ci interese concrete, punctuale. Publicitatea generează de multe ori o grafică menită să devină o componentă valoroasă a esteticii urbane. Dar, mai avem până să ne aflăm în această situație. Cea mai bună promovare a unei comunități este curățenia și civilizația. Aviz amatorilor!

**Orice discuție despre cultura gălățeană aduce în prim plan câteva subiecte... devenite tradiționale: înființarea unei Case a Cărții, un nou sediu pentru Muzeul de Artă Vizuală și deschiderea Casei memoriale „N. Mantu” etc. Ce orizonturi de așteptare avem pentru realizarea acestor obiective?**

Investițiile în perioadă de criză economică cu evoluție gravă și neprevăzută nu pot fi un domeniu de abordare responsabilă. Un nou „Muzeu de Artă Vizuală” nu este un moft, ci o necesitate rezultată din realitatea crudă a retrocedărilor. Dar este nevoie de o mare sumă de bani în timpuri total nesigure. Vom vedea! Muzeul „Casa Mantu” are rost cât timp vom putea aduna o parte din opera (pictură, grafică, caricatură) marelui pictor gălățean. Altfel...

Casa Cărții o aștept și eu! Din păcate, numărul cititorilor a scăzut, este la modă internetul.

**Vă rog să oferiți cititorilor revistei noastre trei posibile variante pentru emblema culturală a Galațiului!**

Emblema culturală a Galațiului este, evident, legată de Dunăre. Cultura nu poate fi un corp străin în hinterland-ul natural.

**Avem suficienți bani pentru ceea ce vrem să facem în domeniul culturii în comunele, orașele și municipiile din județul nostru?**

Răspunsul la această întrebare l-a dat cu mult timp înainte conul Iancu (Caragiale): „Remunerație după buget, mică!” Să sperăm că, fiind mică, va reuși să fie, totuși, veselă!

**Vă mulțumesc tare mult!**





Letiția Buruiană

Interviu cu

## MARIAN PETCU

**Conf. univ. dr. la „Facultatea de Jurnalism și Științe ale Comunicării”, Universitatea din București, redactor șef la „Revista română de jurnalism și comunicare” și vicepreședinte al „Asociației române de istorie a presei”**

**Dle Conf. univ. dr. Marian Petcu, sunteți coordonatorul unui demers științific ambițios, al unui proiect “faraonic”, cum obișnuți să-l denumiți, un tratat de istorie a presei din România în date. În ce constă travaliul la acest proiect și care sunt beneficiile estimate?**

Proiectul este într-adevăr faraonic, în sensul că presupune descrierea a circa 30.000 de periodice, a câtorva mii de jurnaliști, cărora li se alătură alte câteva mii de publiciști, repertorierea legislației presei, prezentarea formelor asociative ale jurnaliștilor etc. Un astfel de demers nu s-a mai făcut la noi, nu înțeleg de ce. Adică înțeleg, dar nu pot accepta că nu s-a făcut, deși erau întrunite condițiile necesare elaborării unei astfel de opere. Este faraonic și prin numărul de autori – acum suntem 56 de cercetători, în final, numărul acestora va fi de circa 120. Tratatul de istorie a presei române va fi posibil după finalizarea „Istoriei presei din România în date”, care este practic o enciclopedie cronologică a jurnalismului de la noi.

**Câte biblioteci sunt implicate și cum apreciați aportul acestora în reușita proiectului?**

Am apelat la toate bibliotecile județene, la cele pedagogice, la bibliotecile universitare etc. Cel mai adesea, bibliotecile județene m-au ajutat, iar datele pentru unele din aceste județe vor fi colectate din Biblioteca Academiei Române, din Biblioteca Națională, de la Depozitul legal național, precum și din alte surse. Aici intervin studenții mei. Țin să menționez că am de partea mea, în această chestiune, o bună parte a presei.

**Va reuși această lucrare să contribuie la creșterea prestigiului profesiei de jurnalist în România și să-i responsabilizeze pe practicieni în ceea ce privește calitatea actului jurnalistic?**

Nu știu în ce măsură această lucrare va contribui la sporirea prestigiului profesiei de jurnalist. Nu m-am gândit la acest lucru. Este cert că va oferi o oglindă a succesurilor, cum se spune acum, jurnaliștilor, dar și a eșecurilor lor, a victoriilor, dar și a umilințelor nemeritate suportate de aceștia în diverse epoci. Cu excepția perioadei comuniste, în nici o altă epocă nu a fost ușor să practici jurnalismul în țara noastră.

**Are presa gălățeană particularități care să-i confere, din perspectiva cercetătorului în istoria presei, un anume specific?**

Presă gălățeană are, privită din perspectivă istorică, o dimensiune profund culturală, dar și una exotică,

conferită de extrema sa varietate. Practic, fiecare județ are o «amprentă» specifică ce se reflectă în cultura sa, în presa sa. La Galați, presa a jucat un rol esențial în cristalizarea conștiinței naționale, mai intens decât în alte județe, cred.



**La Congresul Internațional de Istorie a Presei, de la Iași, 2-4 aprilie, o categorie de comunicări s-a axat pe problematica definirii unei metodologii de cercetare proprii domeniului istoriei presei. Ne puteți împărtăși câteva concluzii?**

Congresul Internațional de Istorie a Presei ce a avut loc la Iași a reunit cercetători din varii zone ocupaționale – profesori, bibliotecari, istorici, muzeografi, arhiviști, jurnaliști, dar și tineri doctoranzi. O parte dintre participanți s-au grupat în secțiunea consacrată metodologiei cercetării.

Au fost interesante observațiile, propunerile, modelele și ipotezele avansate de unii dintre referenți, aceștia completând ceea ce s-a prezentat legat de metodologie la congresul anterior, organizat în castelul de la Macea. Nu putem avansa în demersurile noastre bazându-ne exclusiv pe metodologia științelor istorice, ci trebuie de multe ori să inovăm. Ne aflăm într-o ramură de știință care are nevoie de propriile resurse epistemologice, de propriile modele euristice, de propria paradigmă, de instrumente și tehnici specifice. Am simțit nevoia de a prezenta o comunicare despre factualitate în cercetarea domeniului. Prea multă vreme a fost blamată la noi tocmai ceea ce ne lipsea – abordarea factuală, baza factuală a demersurilor noastre evaluativ-calificative. Volumul ce va apărea curând la Editura Junimea va conține multe dintre intervențiile din zona metodologiei cercetării.

**Vă mulțumesc!**



Eugenia Delad

## Interviu în exclusivitate cu

# CLAUDE BARZOTTI

„Toată viața am cântat și voi cânta din dragoste, în numele dragostei.”

**Claude Barzotti**, pe numele său real Francesco Barzotti, s-a născut pe 23 iulie 1953, la Châtelineau, Belgia, într-o familie modestă de muncitori, imigranți italieni. Primii săi doi ani de viață și i-a petrecut în Belgia împreună cu părinții săi, Anna și Antonio, după care familia sa a traversat efectiv întreaga Europă: Italia, Luxemburg, Elveția. Clo-Clo (numele de alint al lui Claude Barzotti) a crescut în Italia, în Regiunea Ancona, la Pessaro, Rimini. El se instalează definitiv în Belgia, la vârsta de 18 ani. În 1981, scoate primul său album intitulat: „Madame” care s-a vândut în peste 400.000 de exemplare. La nici un an, urmează „Rital” care se vinde la fel de repede, în peste 1,5 milioane de exemplare. „Je ne t'écrirai plus”, „Elle me tue”, „Aime-moi”, „Jada”, „Vado via” etc., au făcut din micul Clo-Clo marele Claude Barzotti!



**Visul tuturor cântăreților, îndeosebi europeni, este de a cânta la Scalla di Milano sau/și la Olympia. Bănuiesc că a fost și visul tău și dacă da, visul tău s-a îndeplinit?**

În Italia, există o tradiție ce spune că dacă părinții agată cordonul ombilical al pruncului lor de un arbust spinos, copilul va deveni cântăreț, iar cariera sa va culmina la Scalla di Milano sau Olympia. Ei, bine, tatăl meu a urmat această tradiție! La Scalla nu am ajuns să cânt, încă, dar la Olympia, da. Chiar de curând, în 19 și 20 ianuarie 2009, am avut un nou concert la Olympia. În concluzie, inițial, acesta a fost visul părinților mei, după care, bineînțeles că a devenit dorința mea.

**Pentru cea de a 6-a aniversare, Antoine-de-Saint-Exupéry a primit în dar o cutie de creioane și a devenit scriitor. Când ai împlinit 6 ani, pentru aniversarea ta, toată familia a „cotizat” pentru a-ți oferi un acordeon. Este o frumoasă poveste și un minunat punct de plecare pentru cariera ta. Poți să ne spui câteva cuvinte despre aceasta?**

La vârsta de 6 ani, locuiam împreună cu familia la Diekierch, Luxemburg și aveam probleme cu dinții. Familia mea a locuit tot timpul împreună: adică părinții, unchiul, mătușa și asta pentru a facilita plata chiriei, reducerea cheltuielilor pentru mâncare etc. Ei, bine, ai mei mi-au spus că, dacă accept să merg la spital pentru a-mi trata dantura, îmi vor cumpăra un acordeon. Și pentru că am acceptat, toată familia „a cotizat” și mi-a oferit în dar, la 6 ani, un acordeon. În 1962, ne-am stabilit definitiv în Belgia, zic definitiv, deoarece familia mea a fost un pic nomadă: am locuit în Italia, Belgia, Luxemburg, Elveția. Când ne-am stabilit definitiv în Belgia, familia mea „a cotizat” din nou, astfel că, pentru aniversarea de 18 ani, mi-a făcut cadou o chitară. A costat exact 800 de franci belgieni și a fost cumpărată de aici de la Court-Saint-Etienne, unde locuiesc și unde au locuit și părinții mei,

chiar de vis-a-vis, de la Dupuy!

**Ce credeți și ce simțiți că sunteți mai mult: italian, belgian sau...„rital”? Și ce este, de fapt, un „rital”?**

Eu cred că sunt un „rital” până în măduva oaselor, dar de inimă sunt belgian, pentru că Belgia mi-a adus mult mai multe lucruri bune în viață decât Italia. Ha,ha,ha! Rital? Ce înseamnă „rital”? E un cuvânt peiorativ care înseamnă, mai pe șleau, macaronar! Însă, după ce am compus și am cântat, desigur, „Rital”, melodie care a avut și are un mare succes, cuvântul „rital” a devenit un slogan.

**Crezi în Destin, crezi că ți-ai îndeplinit Destinul?**

Cred că da, pentru că m-am născut sub semnul unei stele norocoase. Dar pentru a-ți îndeplini Destinul, trebuie să îl ajuți, să muncești și, desigur, să ai și șansă! Am cântat la 15 ani pentru „Balul de sâmbătă seară”, am fost profesor de muzică un an, în Italia, când aveam 17 ani. La 18 ani am avut deja prima imprimare și succes. La 22 de ani, am fost directorul artistic al uneia dintre cele mai mari case de discuri din Europa, la 28 de ani am înregistrat un alt succes cu „Madame”, disc ce s-a vândut „în prima manșă” în peste 400.000 de exemplare, apoi, bineînțeles „Rital” etc. Nu știu în ce măsură mi-am îndeplinit Destinul, pentru că aici totul este relativ! Însă am avut șansa să mă nasc sub o zodie norocoasă, pe care am ajutat-o, muncind foarte mult.

**Dacă în acest moment toți cei care iubesc muzica ta s-ar afla la un loc într-o sală, iar tu ar trebui să cânti o singură melodie, care ar fi aceea?**

În toate cântecele mele vorbesc despre Dragoste! Sunt nenumărate feluri în care poți vorbi despre Dragoste. De exemplu, toate textele mele sunt pentru fidelitate, pentru o reală iubire. Toată viața am cântat din Dragoste și în numele Dragostei, de aceea, desigur, aș cânta un cântec de Dragoste.

**Vă mulțumesc și pe curând!**

## Centrul Cultural „Dunărea de Jos” – o instituție europeană



**Răzvan Corneliu  
Avram**

Sub directa coordonare și la inițiativa Consiliului Județului Galați, în decembrie 1999 a luat ființă, în orașul de la Dunăre, o nouă structură care are ca obiectiv principal promovarea valorilor civilizației, culturii și artei naționale și universale, cercetarea, conservarea și promovarea tradiției și creației populare românești și ale etniilor aflate pe teritoriul județului.

Centrul Cultural „Dunărea de Jos”, căci despre această instituție este vorba, a reușit în cei 10 ani de existență să se implice în toate acțiunile cultural-artistice desfășurate atât în plan local, cât și la nivel național.

De asemenea, de la înființare și până în prezent, sub directa coordonare a Consiliului Județului Galați, instituția gălățeană a reușit să promoveze o serie de evenimente de anvergură internațională aducând la Dunărea de Jos nume importante ale muzicii, dansului și artei europene, artiști care au demonstrat, o dată în plus, că în plan cultural, Galațiul a intrat de ani buni în marea familie europeană.

Festivalul Internațional de Folclor „Doina Covurluiului” și Festivalul de Fanfare „Iosif Ivanovici” sunt două dintre acțiunile importante desfășurate cu participare internațională și care an de an au adunat un public numeros, aceste evenimente desfășurându-se în aer liber. Tot în categoria evenimentelor care au luat amploare și s-au extins și peste hotare, se înscrie și Festivalul Internațional de Muzică Ușoară pentru Copii „Ceata lui Pițigoi”, dar și Concursul Internațional de Interpretare „Miniatura Romantică”.

La fel de importante sunt și manifestările care se desfășoară în plan local, de la concertele filantropice și până la cele care îi promovează pe elevii Școlii de Artă, secție a Centrului Cultural, care pune la dispoziția celor interesați cursuri la următoarele specializări: orgă electronică, pian, chitară clasică, chitară bas, contrabass, percuție, acordeon, vioară, țambal, canto muzică ușoară, canto muzică populară, canto muzică clasică, pictură, sculptură, artă fotografică, actorie, dans clasic, dans popular.

Făcând referire la activitatea Centrului Cultural „Dunărea de Jos”, în cei 10 ani de existență, acesta a reușit să își diversifice și totodată să crească numărul acțiunilor culturale printr-o finanțare corespunzătoare primită din partea ordonatorului principal de credite, Consiliul Județului Galați.

Programul de manifestări, de care beneficiază instituția

gălățeană, este unul diversificat, la fel ca și secțiile care funcționează în cadrul Centrului Cultural „Dunărea de Jos”. Structura instituției cuprinde, conform organigramei, serviciile Marketing, Editură, Cercetare Conservare și Valorificare a Tradiției și Creației Populare, Studioul de Înregistrări, Școala de Arte, Ansamblul Folcloric „Doina Covurluiului”, Fanfara „Valurile Dunării”, Corul de copii „Allegria” și Corala „Andreiana Juventus”.

Editura Centrului Cultural „Dunărea de Jos” se poate mândri, de la înființare, cu apariția unor volume de referință: „Opt încercări de a te naște singur” (antologie de poezie editată în limbile engleză și franceză), „Viața lui C. Negri” de Paul Păltănea, antologia „A l'oree d'un bois...” (24 de poeți români de expresie franceză), culegera „Poeți la castel”, Almanahul Revistei „Dunărea de Jos” apărut în anul 2007, „Antologia literaturii gălățene contemporane”, „Omagiu lui Mihail Eminescu la 20 de ani de la moarte” (reeditare), etc.

Cu siguranță, cea mai importantă realizare a Editurii Centrului Cultural „Dunărea de Jos” este Revista cu același nume care a apărut pentru prima dată în anul 1908, fondată de un grup de intelectuali conduși de Constantin Z. Buzdugan, sub egida Societății

„Santinela Dunărea de Jos”. Revista „Dunărea de Jos” a reușit în acești ani să devină membră a Asociației Publicațiilor Literare și a Editurilor din România (APLER), precum și a celei mai noi asociații înființate la Iași și anume Asociația Revistelor și Publicațiilor Europene (ARPE).

Publicația Centrului Cultural „Dunărea de Jos” a participat la două forumuri europene organizate de

Federația Editorilor și Difuzorilor de Carte din România și Ministerul Culturii: în 2007 la Constanța și în 2008 la Balçic, în Bulgaria și a obținut numeroase premii.

Secția Cercetare, Conservare și Valorificare a Creației și Tradiției Populare reprezintă un alt segment important al Centrului Cultural „Dunărea de Jos”, implicat în redescoperirea tradițiilor populare românești și promovarea folclorului și tradițiilor de la nivelul județului Galați.

Dacă ar fi să facem referire la premiile și distincțiile primite de artiștii Centrului Cultural „Dunărea de Jos” în cei 10 ani de existență, acestea sunt dintre cele mai importante, fiind acordate ca o recompensă a muncii în echipă și a promovării spiritului și tradiției populare atât în plan local, cât și la nivel internațional.

Așadar, o instituție europeană cu manifestări ample și un parteneriat competitiv în cadrul Euroregiunii „Dunărea de Jos”, oferind încă de acum 10 ani, prin Consiliul Județului Galați, în această parte a țării, un tezaur valoros și divers de produse culturale.





## Înființarea Filialei Galați-Brăila a U.S.R.

- un eveniment de excepție în viața culturală a celor două orașe surori -



I. *Filiala Galați - Brăila a U.S.R.* a luat ființă în data de 27.10.2006 prin hotărârea Consiliului Național a U.S.R., având la început, conform statutului,

doar 21 de membri titulari.

În numai 2 ani de activitate a filialei, numărul lor aproape s-a dublat, ajungând astăzi la 36, din care o treime sunt scriitori care trăiesc în această zonă. De menționat faptul deloc neglijabil că această filială s-a format pentru prima oară în istoria culturală a acestor locuri abia acum, deși atât Galațiul, cât și Brăila au avut în perioada interbelică scriitori recunoscuți, membri ai SSC (Societatea Scriitorilor Români). În urma insistențelor reprezentanței U.S.R. la Galați și a grupului de inițiativă, dar și a celor 21 de membri fondatori, un vis care părea irealizabil, s-a împlinit.

Filiala, ca instituție culturală aflată deocamdată în afara intereselor autorităților locale, deși este un câștig incontestabil pentru mișcarea literară din această zonă, a urmărit și urmărește în continuare, prin mijloacele de care dispune: editură, revistă de cultură, festival internațional etc., promovarea valorilor literare reale împotriva imposturii cultural-amatoriste și a amatorismului cultural în expansiune, susținute cu exces de zel financiar de o anumită structură decizională, concurență neloială, dezinformare dirijată, care nu urmăresc altceva decât devalorizarea calității de scriitor.

Descoperirea și promovarea tinerelor talente se face atât prin cele două cenacluri subordonate filialei (Brăila și Tecuci), a publicării lor în revistă sau editură, iar stimularea creației originale se face prin acordarea de premii de către un juriu format din personalități literare recunoscute. Nu în ultimul rând, urmărim mărirea numărului de membri cu drepturi depline ai U.S.R., asigurându-le, alături de alte uniuni de creație recunoscute legal, avantaje și stimulente pentru un trai decent în concordanță cu calitatea de scriitor profesionist membru al U.S.R.

II. *Revista de cultură ANTARES* se tipărește la Galați din anul 1998 fără întreruperi și este singura revistă de cultură din zonă care apare sub egida Uniunii Scriitorilor din România. Ea a căpătat de-a lungul timpului (10 ani de la prima apariție), recunoașterea profesionalismului său prin acordarea de premii și distincții cum ar fi: Premiul Revistei

„Convorbiri Literare” – Revista ANULUI – în anul 2006, Trofeul de Excelență al Patronatului IMM Galați – în anul 2007, Premiul de Excelență al Festivalului de Literatură „Noaptea de literatură” de la Curtea de Argeș, medalia comemorativă a U.S.R. – în anul 2008, Premiul de Excelență al Bibliotecii „V.A. Urechia” Galați etc. Revista patronează *Festivalul anual „Serile de Literatură ale Revistei Antares”*, ajuns la ediția a XI-a. Datorită acestui festival au avut ocazia să ne cunoască peste 50 de scriitori din străinătate, alături de cei mai importanți scriitori din țară, Galațiul și Brăila devenind repere culturale incontestabile și datorită acestui lucru. Revista a avut și are un palmares bogat de aprecieri în presa de specialitate, atât în țară, cât și în străinătate, colaborează cu un important număr de instituții culturale din Germania, Spania, Belgia, Franța, Marea Britanie. Are un număr de 20 de pagini, iar în primii 5 ani apariția ei era lunară, în două limbi de circulație universală. Lipsa fondurilor bănești a transformat-o într-o revistă de cultură trimestrială în paginile căreia au publicat și publică importanți scriitori din țară și străinătate, alături de autori locali de indiscutabil talent. Tiraajul ei este de 500 de exemplare și se distribuie prin Muzeul Literaturii Române, în țară, iar de la sediu, în străinătate (gratuit). Atât Revista de cultură „Antares” cât și „Festivalul de Literatură” s-au bucurat de sprijin financiar din partea primăriilor Galați și Brăila, U.S.R., A.P.L.E.R., dar și a unor sponsori cărora și pe această cale le aducem mulțumiri.

Menționez cu satisfacție sprijinul și colaborarea permanentă cu Biblioteca Județeană „V.A. Urechia” Galați la toate activitățile și manifestările care țin atât de Filială, cât și de Festivalurile Literare „Antares”.

III. *Editura „Fundația Culturală Antares” (F.C.A.)*, cât și Revista de cultură „Antares” sunt inițiative ale Fundației Culturale Antares. Editura, înregistrată din anul 2003, a publicat până în prezent un număr de 50 de titluri de proză și poezie. Apreciată pentru exigență și profesionalism cu apelativul „bijuterie editorială” (Convorbiri literare, 2006), F.C.A. s-a implicat și se implică (inclusiv financiar) în promovarea talentelor autentice. Toate aceste activități se subsumează activității Filialei Galați – Brăila a Uniunii Scriitorilor.

**Corneliu Antoniu**

*Președinte U.S.R. Filiala Galați – Brăila,  
Director al Revistei de Cultură ANTARES*

## Societatea Scriitorilor „C. Negri” - o organizație de creatori



Imediat după evenimentul din decembrie 1989 (mai exact pe 4 februarie 1990), Galațiul și-a înscris, în cronică sa multiseclară, editarea primului număr al revistei de cultură „Porto-Franco” – o adevărată sărbătoare a

spiritualității din această parte a țării.

Revista s-a născut o dată cu **Editura**, purtând un nume comun: Porto-Franco, cu alte cuvinte, ele înfățișându-se ca două surori gemene. Trebuie spus că, mai târziu, din nefericire, sora geamănă, Editura, „bolnavă” de slujbașii ei, din prea multă democrație și libertate prost-înțelese, de prea mult „capitalism”, a sucombat în plină înflorire... Mulți scriitori gălățeni au însă de ce să-i mulțumească!

În aceeași perioadă de început, când orizontul culturii gălățene trebuia deschis către lume, un grup de scriitori și jurnaliști, după mai multe încercări zadarnice cu „centrul”, e vorba de Uniunea Scriitorilor (atunci, președinte era Mircea Dinescu), au reușit să construiască *Societatea Scriitorilor „Costache Negri”* - organizație de creatori, neguvernamentală, nonprofit și apolitică, cu personalitate juridică. Pe actul de constituire au semnat cei 37 de membri fondatori, scriitori și autori de volume.

Conform statutului și calendarului cultural anual, SSCN poate iniția și organiza numeroase manifestări de interes regional, național și european, între acestea numărându-se: *Festivalurile Naționale de Poezie „Costache Conachi”* (21-23 mai) și *„Grigore Hagiu”* (26-28 septembrie), precum și *Festivalul Național de Proză Scurtă și Eseu „Hortensia Papadat-Bengescu”* (7-9 decembrie), realizate cu succes în colaborare, mai ales, cu Biblioteca „V.A. Urechia” Galați.

(...) După înființarea Societății Scriitorilor „C. Negri”, revista „Porto-Franco” trece sub egida acesteia. Mai trebuie amintit aici că revista Porto-Franco, nici nu se putea numi altfel, aici, la Dunărea Galațiului (ea, revista, a fost botezată de publicistul, omul de o rară cultură, Radu Macovei). Revista este (și se vrea!) continuatoarea „Paginilor dunărene”, culegerea literară anuală, editată de Casa creației populare, culegere apărută între anii 1955-1989.

Revenind la matca noastră – organizația de creatori – numim, în acest context, pe unii dintre fondatorii ei: Ion Chiriac, Nelu Oancea, Ion Trandafir, Radu Mihăescu, Mircea Mihai, Lică Rugină (colegi care au plecat la Domnul!), Th. Parapiru, Radu Macovei, Ion Trif Pleșa, Mircea Ionescu, Simon Ajarescu, Viorel Dinescu, Coriolan Păunescu, Petre Manolache, Dan

Plăeșu, Katia Nanu, Sterian Vicol și alții.

Din 2000, având redactor șef pe subsemnatul, membru al USR încă din 1983, revista „Porto-Franco” a fost încununată cu mai multe premii și distincții, între acestea numărându-se: Premiul Colocviilor „Convorbiri Literare”, Premiul Asociației Publicațiilor Literare și Editorilor din România – APLER, Premiul Uniunii Scriitorilor din R. Moldova, precum și alte numeroase diplome de onoare și excelență, oferite de reviste, instituții și fundații culturale din România. Anual, „Porto-Franco” acordă premii literare celor mai valoroși colaboratori ai săi.

Două idei fundamentale și-a propus timonierul revistei: depistarea și stimularea tinerelor talente și stoparea veleităților, versificatorilor și grafomanilor.

De evidențiat este și următorul fapt: revista „Porto-Franco”, care din 2005 apare cu sprijinul Primăriei Galați și al Consiliului Local, este singura publicație culturală gălățeană consemnată în *Dicționarul General al Literaturii Române*, editat de Academia Română. (...) „Orașul Galați – se spune într-unul din articolele program – vrea să devină un port al culturii, să-și demonstreze forța creatoare și să se pună pentru totdeauna în slujba spiritualității”. Și mai departe: „Obiectivele revistei se pot identifica în timp. Publicația va găzdui mai cu seamă „producția” scriitorilor din zonă, ea fiind, în același timp, sensibilă la evenimentele politice și culturale de peste Prut...”

Din ianuarie 2000 (redactor șef și realizator fiind Sterian Vicol), formatul publicației se schimbă iar rubricile se îmbogățesc” (fragmente din DGLR, vol. V, P-R pag. 403, 2006). Cele câteva coordonate evidențiate de *Dicționarul Academiei* s-au și adevărit între timp.

Editată de Societatea Scriitorilor „C. Negri”, membră APLER și a Asociației Revistelor și Publicațiilor din Europa – ARPE, cunoscută și apreciată mai ales în cercurile de specialitate, revista „Porto-Franco”, prezentă mereu la manifestările de anvergură în țară și peste hotare, reprezintă una dintre cele mai autorizate voci literare din spațiul dunărean, imaginea municipiului și județului Galați fiind cunoscută, astfel, nu numai în România, ci și în spațiul cultural european.

Într-o perspectivă apropiată, Societatea Scriitorilor „C. Negri” împreună cu Revista „Porto-Franco”, conform programelor și proiectelor aflate în desfășurare, sunt într-o fază avansată de colaborare și parteneriat cu Uniunile Scriitorilor din R. Moldova și din România.

**Sterian Vicol**

*Președintele Societății Scriitorilor „C. Negri”  
Redactor Șef al Revistei Porto-Franco*

## Biblioteca Franceză «Eugène Ionesco»



În anul 2000, a fost înființată Fundația „Eugène Ionesco” cu scopul de a susține activitatea Bibliotecii Franceze „Eugène Ionesco” care a fost inaugurată în anul 2001. Ideea înființării acestei biblioteci la Galați a aparținut profesoarei de limba franceză Anca

Mihăilescu, decedată, din păcate, prea devreme, la vârsta de 60 de ani, în iunie 2008. Activitatea Fundației și a Bibliotecii este susținută de asociația franceză *Les Amis de la Bibliothèque Française Eugène Ionesco de Galați* (ABFEIG), creată în 1989. Președintă de onoare a asociației franceze este Marie – France Ionesco, fiica scriitorului Eugène Ionesco.

În prezent, biblioteca are un fond de 16.000 de volume. Din inventarul bibliotecii, mai fac parte și reviste, DVD-uri, casete audio și video și CD-uri. Biblioteca deține un fond Eugène Ionesco foarte valoros deoarece conține cărți unice de și despre scriitori.

De-a lungul celor opt ani de activitate, biblioteca a găzduit și a organizat diverse activități cu caracter cultural, din care voi menționa doar câteva:

- ianuarie, 2002 – expoziția „Parisul văzut din cer” trimisă de Centrul Cultural Francez din Timișoara;

- februarie, 2002 – în prezența domnului Jacques Hesse, președinte al asociației franceze *Les Amis de la Bibliothèque Française Eugène Ionesco de Galați* (ABFEIG), biblioteca a fost vizitată de Jean - Marc Colombani, director al Serviciului de Cooperare și Acțiune Culturală din cadrul Ambasadei Franței la București și de Anca Rusescu, responsabilă secției pentru adulți a bibliotecii Institutului Francez din București;

- aprilie, 2002 – inaugurarea expoziției de desene satirice ale lui Pavel Botezatu și Cristian Marcu, doi artiști consacrați ai Galațiului;

- iunie, 2002 - Victor Viala, regizor parizian, face un curs de formare teatrală de 10 zile cu membrii trupei studențești *De ce ficatul?*

- septembrie, 2002 – Organizarea expoziției *Desenele lui Victor Hugo* pentru a sărbători 200 de ani de la nașterea scriitorului;

- martie, 2003 – Cu ajutorul Ambasadei Franței la București și a Institutului Cultural Francez din București, Biblioteca Franceză organizează la teatrul „Fani Tardini” din Galați spectacolul **Cântărețul cheală** de Eugen Ionescu jucat de trupa franceză *La Compagnie des minuits*. În deschidere, un grup de studenți și elevi, participanți la proiectul „Practicați franceza prin teatru”, prezintă o adaptare a piesei *Un bogat, trei săraci* de Louis Calaferte;

- mai, 2003 – un grup de cititori face parte din juriul *Premiul Emmanuel Roblès*. Acțiunea este organizată în fiecare an de Biblioteca Municipală „Abbé Grégoire din Blois”. Începând de acum, Biblioteca Franceză „Eugène Ionesco” participă în fiecare an, cu un comitet de lectură, la juriul care decernează premiul pentru cel mai bun roman de debut;

- octombrie, 2003 – Vizita ambasadorului Franței la București, Etienne Philippe, însoțit de ministrul român al Telecomunicațiilor, Dan Nica, de Dumitru Nicolae, primarul orașului, și de Dan Gogoncea, președintele Consiliului Județului Galați;

- mai, 2004 – Vizita unei delegații a primăriei din Pessac și a comitetului de înfrățire Pessac - Galați;

- aprilie, 2004 – trupa franceză de teatru **Alibi** joacă la Teatrul „Fani Tardini” două spectacole organizate cu ajutorul „Institutului Cultural Francez” din București în

colaborare cu „Biblioteca Franceză”;

- mai, 2005 – Vizita lui Alain-Rafesthain, președintele Consiliului General din Cher și membru al Consiliului Regional al regiunii Centre, Bernard Valette, vicepreședinte al Relațiilor Internaționale în cadrul Consiliului Regional din regiunea Centre, Claude Vervish, președinte al Sindicatului Tipografilor din Loir-et-Cher și Pierre Gillardot, vicepreședinte ABFEIG.

Activitățile culturale ale Bibliotecii Franceze au loc într-un nou sediu, pus în funcțiune la sfârșitul lunii februarie 2007.

### Manifestări culturale

- 19-25 martie 2007 – Săptămâna Francofoniei. Di-





verse activități în colaborare cu profesori de franceză și membri ai „Asociației Studenților Francofoni”;

- 19 martie 2007 – Cu ocazia împlinirii a 100 de ani de la nașterea lui Mircea Eliade, Nicolae Taftă a susținut o conferință (50 de persoane prezente) despre viața și opera scriitorului. Pe lângă această conferință, Biblioteca Franceză a organizat o expoziție a cărților lui Mircea Eliade în colaborare cu Biblioteca Județeană „V.A. Urechia” și Liceul „Mihail Kogălniceanu”;

- 20 octombrie 2007: Conferința prof. univ. dr. Nicolae Taftă „Elemente de fantastic și magie populară în opera lui Vasile Voiculescu și a lui Claude Signolleh; expoziție de carte a celor doi scriitori cu participarea Bibliotecii „V.A. Urechia”;

- sâmbăta, serile filmului francez (filme pe suport DVD);

- 20 martie 2008 – activitate organizată la sediul Bibliotecii Județene din Galați în colaborare cu Letiția Buruiană, șef al Serviciilor de Relații cu Publicul. Nicolae Taftă prezintă conferința pe tema *Scriitori români de expresie franceză din secolul al XX-lea la Paris*;

- 14 iulie 2008 – Colocviu *Simone de Beauvoir – între feminitate și feminism*, organizat în colaborare cu Biblioteca Județeană „V.A. Urechia”. Expoziție de cărți din fondul celor 2 biblioteci.

#### Activități principale 2009 (perioada școlară)

În fiecare săptămână, biblioteca este vizitată de elevi de liceu, școală generală sau grădinițe din județul Galați.

#### Trei sâmbete pe lună, proiecția unui film

Proiecții de filme care aparțin bibliotecii sau sunt împrumutate de la Institutul Francez din București (filme subtitrate în franceză sau română).

Scop: o mai bună cunoaștere a cinematografului francez și familiarizarea cu limba franceză.

#### Participarea la Juriul din cadrul Premiului literar Roblès.

Din 2003, Biblioteca participă la juriul Roblès cu un comitet de lectură alcătuit din 8 cititori. Întâlnirile au loc în fiecare sâmbătă, la ora 15.00 la sediul bibliotecii, în lunile martie, aprilie și mai. În 2009, membrii juriului: Simona Vieru - traducătoare, Mădălina Dima - profesoară, Cătălin Sorica - operator calculator, Liliana Balaban - consilier clienți, Léna Ségalen - stagiară FLE, Laurent Michaud - director comercial, Adriana Dănăilă - elevă.

Pe 28 februarie, sărbătorim dragostea pe franțuzește

La ora 18.00, proiecția filmului „Á la folie...pas du tout”, cu Audrey Tautou, subtitrare în românește, film împrumutat de la Institutul Francez.

La ora 19.30, balul dragostei, „Dragobal”. Concurs de declarații amuzante în limba franceză.

Responsabil proiect: Dorina Moisă

Activitatea se adresează elevilor și studenților.

Între 2 și 6 martie biblioteca a primit vizita membrilor asociației „Les Amis de la Bibliothèque Française

«Eugène Ionesco» de Galați” cu ocazia aniversării a 10 ani de la înființarea asociației. Din delegație au făcut parte: Hesse - președinte, Philippe Paillard - vicepreședinte, Madeleine Popovici, Marialine și Gérard Broussaud, Daniel Plot, Dominique Tchoryk - actor și regizor.

#### Alte activități:

- vizitarea școlilor și liceelor din oraș și județ;

- întâlniri cu elevi, profesori și alți cititori la sediul bibliotecii;

- conferințe („Scriitorii de pe Loire”, „Geografia fluviului Loire”, „Scriitorii din regiunea Perche”);

- spectacol despre Prevert la Teatrul „Gulliver”.

La aceste întâlniri au participat peste 400 de persoane.

#### Săptămâna francofoniei (16-23 martie)

##### Acțiuni specifice:

- „Culorile în literatura franceză”. Elevii de la Liceul de Arta „D. Cuclin” realizează picturi pornind de la titlul unei cărți din fondul bibliotecii, cărți ale căror titluri conțin o culoare;

- Serbări;

- Concursuri pe tema francofoniei;

- Concursuri de literatură.

25 octombrie – concurs gastronomic „Bien lire c'est bien manger”. La concurs au participat echipe de la patru licee. Fiecare echipă a trebuit să prezinte o rețetă franțuzească într-o manieră amuzantă.

##### Scopul urmărit:

- atragerea cititorilor prin activități ludice;

- familiarizarea cu gastronomia franțuzească.

**Dorina Simona Moisă**  
Director Biblioteca Franceză  
„Eugène Ionesco” Galați





## Teatrul Dramatic „Fani Tardini”

Într-o zi toridă de august 1975, poposeam „cu trais-ta-n băț” pe meleagurile dunărene. Speram, pen-tru foarte puțin timp... Îmbrățișat cu căldură de colegi, primit în familia lor, acceptat cu speranță de spectatori, mi-am agățat traista în cui și n-am mai luat-o în spinare să părăsesc Galații. Viața culturală a acestui „târg de negustori” m-a impresionat. Un remember a ceea ce a însemnat Thalia se impune de la sine.

În 1837, Hanul Ventura găzduia reprezentații plătite de pârclăbie în cinstea suirii pe tron a nou-lui domnitor. „Albina românească” consemna, sub semnătura lui Gheor-ghe Asachi, încercările de reprezentații în stagii succesive până în 1848 a unei trupe de diletanți: „Societatea Filarmonică”. Marea actriță al cărui nume e zidit în frontispiciul teatrului, precum Ana lui Manole, apare pregnant din 1851 și revine în fiecare an, până la „plecarea cea mare”. Fani Tardini va juca la Galați alături de nume consacrate ale începuturilor teatrului românesc: Mihail Pascaly, Matei Millo, I. Poni, frații Vlădicescu și mulți alții.

Încă din 1862, se întocmește un proiect pen-tru construirea unui teatru la Galați. Proiec-tul aprobat de Al.I. Cuza nu a găsit înțelegere și fonduri de la guvernanți. Iubitorii teatrului, prin contribuția lor, vor amenaja, în locul vechii burse de pe malul Dunării, o sală mare, cu o scenă și cu un loc aparte pentru orchestră, în care s-au dat diferite reprezentații teatrale (Teo-dor Burada în „Istoria teatrului în Moldova”). Pe locul negustorului Iaconomu se amenajează o altă sală de teatru. Amfiteatrul din Via de la Filantoff, Teatrul Papadopol sunt alte locații sporadice în care actori de renume aduc în lu-mina rampei piese de teatru ale vremii.

Din 1872, Fani Tardini (împreună cu Alexandru

Vlădicescu) se stabilește la Galați, într-o locuință de pe strada Cuza Vodă, nr. 50. În 1908, în această casă, marea actriță va da ultimul spectacol, plecând spre gloria neființei.

Actuala sală a teatrului, aparținând Societății Culturale „V.A. Urechia”, a prins contur în 1924, fi-nalizându-se în 1941. Până în 1955, clădirea a fost bibliotecă, spital de campanie, sediul garnizoanei sovietice.

Prin Hotărârea Consiliului de Miniștri nr. 2003 din 16 septembrie 1955 se înființează la Galați, Teatrul de Stat. Primul spectacol, „Preludiul”, a avut premiera în 14 aprilie 1956, în sala Orchestrei Sim-

fonice de Stat, devenită mai târziu Sala Teatrului Muzical. În decembrie 1956, odată cu termina-rea amenajărilor noii instituții, are loc pe sce-na Teatrului de Stat pre-miera piesei „D'ale car-navalului”, în regia lui Valeriu Moiescu. Ac-tori de marcă ai teatru-lui nostru și-au început activitatea pe scândura tocită cu talent: Gina Patrichi, Ștefan Bănică, Matei Alexandru, Dana Comnea, Mihai Pala-



descu, Valeriu Grama, Ileana Cernat, Florina Cer-cel, Emil Hossu și mulți alții. Sub semnătura mul-tor regizori de prestigiu, stagiunile teatrale de până acum au înscris spectacole ce au devenit de referință pentru noi, pentru gălățeni, pentru lumea teatrală din țară și din străinătate.

În 1973, **Teatrul de Stat** primește denumirea de **Teatrul Dramatic Galați**, iar din 2000 prin Hotărârea Consiliului Județean i se adaugă și „**Fani Tardini**”...

... Când ai ajuns să cunoști, când ai ajuns să iubești, cum să te desparți de acest lăcaș al muzelor? Și, iată, călătorul de pe malurile dâmbovițene este integrat în lumea Galațiului cultural, fără a avea vreun gând de ducă.

**Vlad Vasiliu**

Director, actor

Teatrul Dramatic „Fani Tardini” Galați

## Comisia a 4-a a Consiliului Județului Galați pentru Activități Științifice, Învățământ, Sănătate, Cultură, Protecție Socială, Sportive și de Agrement



Comisia nr. 4 este un enunț ce sună birocratic. Un element al șirului administrativ. Al patrulea element. Dar dacă ar fi să detaliez?

Atunci ne aflăm în fața Comisiei pentru Asistență și Protecție Socială, Învățământ, Sănătate, Cultură, Activități

Științifice, Sportive și de Agrement. Sunt probleme complexe mai ales că este vorba despre un județ din sud-estul României (tradițional sudul și estul unei țări sunt zone dezavantajate), ale unei Românie care de două decenii găfăie sub efortul trecerii de la un sistem economico-social ce i-a fost impus contra naturii la un sistem ce i-a fost oferit poate mult prea târziu și nu sub cele mai bune și curate auspicii.

Ca întotdeauna istoria se construiește pe oasele omului de rând, iar activitatea Comisiei 4 reunește două aspecte aparent greu compatibile – pe de o parte învățământul, cultura, știința, sportul, sănătatea, care țin de suprastructură, iar, pe de altă parte, dezmoșteniții, nefericiții soartei, căci acest lucru ascunde eufemistic formularea „asistență și protecție socială”.

Decidentul în această reunire de domenii aparent heteroclitice trebuie să posede competență și empatie.

Cine sunt cei pe care populația județului i-a votat, indirect, pe lista de partid, să decidă asupra unor probleme atât de sensibile și implicante pentru viața publică?

Sunt trei bărbați și două doamne (politețea ar

impune să începem cu doamnele, dar statistica primează), doi ingineri, doi medici și un lingvist, cu funcții de răspundere în învățământul gălățean.

Aș începe de această dată cu doamnele, căci împrejurările complexe în care activăm presupun un sindrom „Vitoria Lipan”.

Deseori, s-a dovedit că doamnele sunt alcătuite dintr-un aliaj mult mai dur și mai rezistent decât bărbații.

De ce trebuie să fii dur într-o comisie?

Consilierii nu iau numai decizii, ei împart bani.

Trebuie să ai clarviziunea discernământului, tăria convingerilor și a apărării acestora, sentimen-



mul acut al posibilului *feedback* al punctelor tale de vedere. Dând unuia, riști să iei de la altul.

În acest context voi prezenta membrii Comisiei nr. 4.

Aș începe cu o gălățeană din și prin naștere, doamna profesor Magdalena Gaiu care conduce una din cele mai prestigioase instituții de învățământ din Galați.

Este absolventă a studiilor de filologie, centrate pe franceză, la Iași. Un om care, prin situația sa inițială



**Din viața comunității - Din viața comunității**

socio-profesională, deține competență și putere. Este însă un om pe care puterea nu l-a corupt, care este mânat în viață de ceea ce se numește un crez.

„Fiind un om al școlii, locul meu este cred aici alături de cei ce se ocupă de sănătatea oamenilor, noi ocupându-ne de mintea și comportamentul lor. Împreună va trebui să acordăm o atenție sporită celor mai puțin împliniți în viață, celor singuri, celor cărora viața nu le-a zâmbit sau le-a zâmbit puțin strâmb”.

Doamna inginer Camelia Grosu conduce o instituție muzeistică, dar care are un important potențial în cercetarea biologică și ecologică a zonei, Muzeul de Științe Naturale și așa numita Grădină Botanică.

Este o instituție fundamentală în educația tinerei generații și în menținerea contactului om-natură.

Într-un județ uscat, despădurit, insula de verdeață estetizată a acestei instituții este un bun, în aceeași măsură, științific și sufletesc. O clarviziune lăudabilă a inițiatorilor (tot prin filiera Consiliului Județean) a permis ca instituția să se constituie într-un centru de conferințe cu facilități de nivel european, situat pe o colină cu deschidere largă spre Dunăre.

Doamna Camelia Grosu își privește activitatea în Comisia 4 ca pe o „responsabilitate și o datorie prin care aleșii locali contribuie la dezvoltarea socială și economică a Județului Galați”.

Domnul inginer Graur Constantin activează în domeniul transportului public, dar din tinerețe a fost implicat în organizarea turismului montan, în organizarea sportului de masă (handbal, fotbal), în activitatea didactică școlară și extrașcolară, în acțiuni de voluntariat în spitalele gălățene.

Putem spune că activitatea în Comisia 4 i se potrivește consilierului Graur ca o mânășă.

Este cel ce aduce comisiei competența în domeniul complex al sportului de masă.

Secretar al Comisiei 4 este doctorul Ciprian Groza, asistent universitar la facultatea de Medicină a

Universității „Dunărea de Jos” Galați, doctorand, vicepreședinte al organizației de tineret PSD Galați.

Medic și cadru didactic universitar, doctorul Groza este în domeniul de activitate al comisiei precum peștele în apă, beneficiind și de o bună cunoaștere a mediului rural, căci comisia nu este a municipiului, ci a județului cu toate problemele sale.

Președintele comisiei Nicolae Dobrovici-Bacalbașa este director medical al Spitalului Clinic de Urgență Galați, spital județean, profesor de anestezie-terapie intensivă la Facultatea de Medicină a Universității „Dunărea de Jos” Galați, șef al Clinicii



de A.T.I., vicepreședinte al Colegiului Medicilor Galați.

Este implicat și în viața culturală literară ca membru al Societății Medicilor Scriitori și Publiciști din România.

Fiind la al treilea mandat de Consilier Județean în aceeași comisie de specialitate, are o bună înțelegere a problematicii cu care se confruntă comisia.

Din fericire, apartenența la partide politice diferite nu îi fac pe membrii comisiei să ipotecheze interesele comunității pentru interese politice de grup. Cred că activitatea Comisiei nr. 4 a Consiliului Județean Galați reușește să demonstreze o constatare foarte veche, dar de mare importanță pentru orice grup uman:

Omul sfințește locul!

**Nicolae Dobrovici-Bacalbașa,**  
*Președintele Comisiei*



Th. Parapiru

## Expresii celebre „Marele Frate“



George Orwell  
(1903-1950)

În anul 1949, George Orwell (1903-1950, Eric Arthur Blair, pe numele real) publică romanul „1984”, redefinind teritorii literare și filozofice. El inaugurează *utopia de serie neagră*, satira sumbră, în care anticiparea unei lumi posibile este în măsură să declanșeze spaime apocaliptice, spre deosebire de lucrările clasice ale genului care aspirau la prefirarea unui sistem social-politic al armoniei.

După multe și intense experiențe de viață (studii la Eton, polițist în India, proletar anarhist, apoi socialist, la Paris), Orwell propune proiecția și radiografia unui viitor în care numai întunericul rămâne ca spațiu al libertății; „Erai obligat să trăiești - și de fapt și trăiai, dintr-o obișnuință devenită instinct - cu presupunerea că orice sunet pe care-l scoteai era ascultat și orice mișcare observată, afară de cazul când era întuneric” (1984). Niciodată, până la Orwell, profețiile nu l-au descris ca pe un sistem odios, atât de pervers și depersonalizant.

Personajul Winston Smith trăiește într-o societate a socialismului englez (SOCENG), edificată pe principiile sacre ale „*Nouvorbei, dublugânditului și caracterului schimbător al trecutului*”, cu trei lozinci atotcuprinzătoare: „*Războiul este pace*”, „*Libertatea este sclavie*”, „*Ignoranța este putere*”.

Structura societății este dominată de un personaj tutelar: „În fruntea piramidei se află **Fratele cel Mare**. Fratele cel Mare este infailibil și atotputernic. Despre fiecare succes, fiecare realizare, fiecare victorie, fiecare descoperire științifică, despre întreaga cunoaștere, înțelepciune, fericire și virtute, despre toate acestea se afirmă că izvorăsc direct din conducerea sa și sunt inspirate de el. Nimeni nu l-a văzut niciodată pe Fratele cel Mare: el este o figură de pe afișe și o voce la tele-ecran... Fratele cel Mare este masca sub care Partidul se prezintă lumii întregi...” (*idem*). Poliția Gândirii transpune în practică avertismentul-slogan: „FRATELE CEL MARE ESTE CU OCHII PE TINE”.

Supravegherea este permanentă și necruțătoare: „Tele-ecranul recepționa și transmitea simultan.

Orice sunet pe care l-ar fi scos Winston, mai tare decât o șoaptă foarte slabă, putea fi captat; în plus, cât timp stătea în câmpul vizual al plăcii de metal, putea fi și văzut, nu numai auzit...” (*idem*). Individul este strivit de mecanismele puterii instituite de Fratele cel Mare: Ministerul Iubirii (de fapt, *al controlului și al reprimării*), Ministerul Adevărului (de fapt, *al mistificării*), Ministerul Abundenței (de fapt, *al sărăciei planificate riguros, implacabil*) etc.

Reducerea limbajului (cu eliminarea celui figurat) la formulele *nouvorbei* anunță dispariția lui, comunicarea devenind inutilă, datorită asimilării principiilor SOCENG. Oamenii devin *uniforme* și trăiesc în scopul procreării, reprimând gândirea și sentimentele, conform educației primite.

În acest univers de coșmar, orizontul izbăvirii apare vag, în existența „maselor viermuitoare și disprețuite” de *proli* (indivizii supuși, dar neînrolați în Partidul Marelui Frate). Vigilența diabolică a paznicilor poate fi depășită: „Cu toată deșteptăciunea lor, nu descoperiseră însă secretul prin care să poată afla ce gândește o altă ființă omenească.” (*idem*). În ciuda prudenței, Winston cade în capcana unei provocări și este arestat, o dată cu Julia, femeia cu care stabilise o relație.

Torturat metodic, fizic și psihic, își însușește condiția de *om nou*, fiind ucis, în final, ca formă de decizie a puterii absolute exercitate de sistemul Marelui Frate. Identificat cu exponenți ai regimurilor totalitare (Stalin, Mao, Kim Ir Sen etc.), Marele Frate este Tătucul-zeu, dictatorul atotputernic și atotștiutor, având rezerve și pentru alte sensuri actuale, concentrate sau extinse.

**Figurat, „Marele Frate” desemnează o persoană cu tendințe excesiv autoritare, cu obiceiul de a face lege din voința sa, impunând supunere necondiționată și elogiul nemărginit.**



Viorel Dinescu

## Cronica literară

## Între amurg și auroră

Atras în continuare de magia cuvântului rostit sau gândit, poetul **Ion Hadârcă** face încă o dată dovada talentului funciar, luminat de recentul său volum de versuri **Artera Zen**, în grădina mirifică a limbii române, în căutarea acelor armonii și penumbre care să-i mai aline din singurătate sau de inexorabilul amurg, dar și grija pentru o lume, mai ales pentru *o lume a lui*, aflată într-o cădere uniform accelerată pentru care nu găsește încă soluția salvatoare.

Cartea *Artera Zen*, autor **Ion Hadârcă**, apare la Editura Prometeu din Chișinău, anul 2006, coperta Vladimir Sinițki, are 80 de pagini cu 55 de poeme împărțite în două capitole: 1. *Artera Zen* (31) și 2. *Artera azeră* (24). Ne vom întreba, care este înțelesul acestor titluri. *Artera* este un conduct care duce sângele la inimă, deci autorul ar trebui să comunice anumite stări poetice sau meditative cu ajutorul sentimentului. *Starea Zen* invită la meditație, la contemplație, dar și la o atitudine de expectativă fără speranță, de ineficiență, de părăsire în fața soartei. Poziție inexplicabilă la un vechi luptător pe baricade cum a fost și **Ion Hadârcă**. Există însă și o alternativă dinamică propusă de cel de-al doilea capitol, *Artera azeră*, care, trecând peste aliterația poate involuntară, ne amintește tangențial de numeroase confruntări etnice din alte părți ale lumii, dar mai ales din acea zonă.

Asemeni multor poeți, mai ales din spațiul basarabean, **Ion Hadârcă** este un spirit singular care încearcă tot mai acut senzația de singurătate. Destinul nu i-a fost favorabil nici lui, nici poporului pe care-l păstorește. Amurgul vieții se apropie și el nu știe dacă a putut să-și valorifice talentul primit la naștere de la Duhul Sfânt în chip de porumbel. Contemplația ar fi cea mai sigură cale, numai că ea este o soluție egoistă, de retragere în sine, de despărțire de ceilalți, de ai săi. Senzația de despărțire e dizolvată, după cum poetul însuși o spune: „*am atins un timp / când soarele / refuză / să ne mai intre / în țară / și când literele / renunță / să mai adune / cuvinte* (pag. 7); **Am atins un timp**, text pe care a

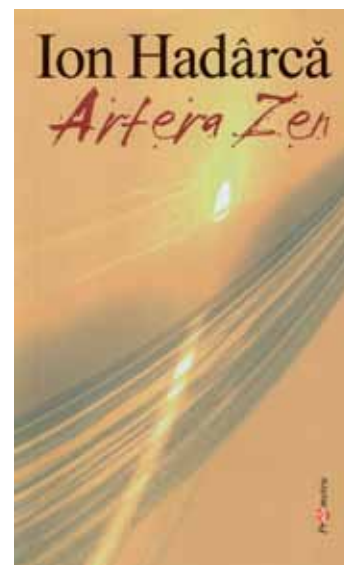
ținut chiar să-l înscrie pe coperta a patra. Insatisfacția personală îi creează un puternic sentiment de solidaritate cu ceilalți frați năpăstuiți, ale căror icoane au fost tăvălite în nămol (pag. 19). Poetul folosește însă și un joc de cuvinte (ce-re-muș), ceea ce mai nivelează puțin drama pe care o trăiesc cei rămași dincolo de hotare: *Și astfel cad izvoarele-adâncate:*

*/ De sub hotinul pietrei, în urcuș, / De parcă și-n cădere se mai cade / Să cerem drepturi, cere-m / olne, ce-re-muș... (Bucoavna Bucovinei viitoare, pag. 18).*

Aceeași situație apare în multe alte poeme, dar în unele dintre acestea, impresia cu un final fericit e imposibilă, durerea tot mai acută fiind, de altminteri, clar exprimată: *La porțile înalte și deschise / De ani și ani, de secole scâncind / Separăm pruturi și ieșiră tise, / Doar noi pe noi nu ne-am aflat nicicând / Zadarnic ne cântară logofeții / Immul de foc, din teaca nopții smuls: / Deșteaptă-te! - Deștepte-se deșteptii! / Noi nu ne deșteptăm. / Noi ne prostim mai mult (Un alt răsunset, pag. 29).*

Ca stil, am semnalat deja tentația ludică a lui **Ion Hadârcă**, nu exagerată, dar nici de negat, pe care o putem ilustra prin poezii precum **Pilaful comic** (pag. 61), sau prin diverse alte versuri, și mai ales prin poezia **Azerbaidjan** (pag. 75): *azi să fie? / un azi de ieri continuând? / să fie azurul? / azilul sau azima arsă? / azartul sau poate hazardul? / azeriforme stânci / de solzi crescuți în sare - / zvâcnește-n azimut / Azerbaidjanul.*

Ca proiect editorial, volumul *Artera Zen* are o structură compozită, a unui jurnal de călătorie. Itinerariul are părți labirintice de interior și altele de suprafață, oferind chiar repere geografice. Contemplația **zen** caută echivalențe istorice sau spațiale. Planând printre ele, Poetul este un Icar care nu poate părăsi niciodată atracția pământului natal: un autor nobil, îngândurat, însetat de lumină și bucurios de oaspeți.







*Fănuș Neagu*

E mult de atunci. Uneori mi se pare că Dumnezeu încă mai cioplește chipul zilelor care s-au dus și din care păstrez în minte, deopotrivă, bucurie și suferință. Publicasem două sau trei volume de povestiri și ardea carnea pe mine de a intra în rândul romancierilor. (Anton Pavlovici Cehov n-a suferit de boala asta și totuși va fi prezent în veacul veacurilor pe noptiera cititorilor. La fel ca și I.L. Caragiale). Materia încorporată în roman se afla la loc sigur, în inima și sufletul meu, primită gratis de la viață, din amintirile părinților și ale bătrânilor satului meu, iar eroul principal, Che Andrei, om vesel, îndatoritor, călare pe spinarea durerii, locuia gard în gard cu noi (a murit la vreo zece ani după apariția romanului meu, pe care l-a purtat multă vreme în buzunar). Brăila veche și mai cu seamă legenda ei suprapopulată de hoți romantici, plasată pe orbita Orientului de aventurieri zdrențăroși, doldora de vise și roboți de gândul pătrunderii în Eldorado, năucită de aur vechi, împotmolită în corăbii suple și azvârlită de către Panait Istrati pe altarul Mediteranei, unde Șeherezada mănâncă struguri, plutea în ancoră, prea puțin schimbată, la malul cel mai dulce al Dunării, pe care Ștefan cel Mare l-a incendiat de șapte ori. Dacă n-a izbutit nici el să ne risipească, vă dați seama că nu vom pieri în veci. Brăila va fi mereu în vârtoarea visului, nedestrămată și numai învăluită în fumul jertfelor. Întinde mâna, zgâlțâie-i somnul și ascultă-i vorbele. Am mâna zdravănă și o ureche bună. Am ascultat-o și-am colindat-o în ungherele ei bătrâne. Ce oraș nemaipomenit! Suflet împovărat de crime, speranțe, năluciri, istorii cu Chira Chiralina, lăutari nebuni (de la Petrea Crețu Șolcanu la Gheorghe Afloarei) și Dumnezei ai ortodoxismului de toate nuanțele, plus felii de umbra lui, cel cu față

## Cum am scris

# Îngerul a strigat

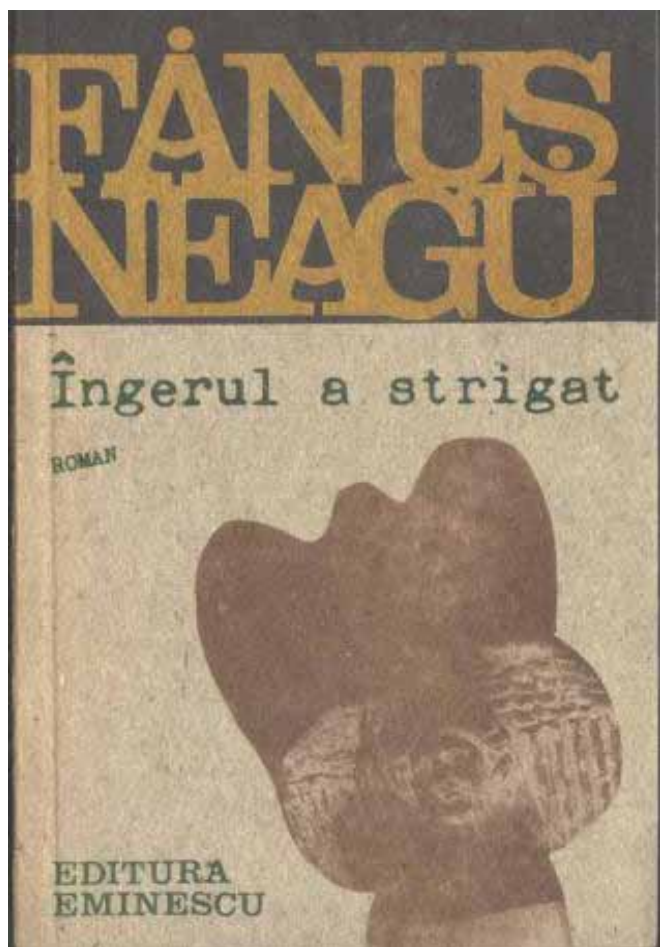
de tătar sau de turc. Zuruiau în amintiri și-n pereții caselor venite din alt veac averi fabuloase și pierdute pe apa Sâmbetei. Mulți înșelați de timp trecut mu-reau neîmpărtășiți, sub blestem și nenoroc.

Apoi erau, adică umblau vii și alintate de purpura închipuirilor mele, poveștile despre prinții Șuțu. La cinci kilometri de Grădiștea mea natală, se află comuna Șuțești. În biserica din centrul ei dorm somn de veci șapte vlăstare de domnitori fanarioți. Pe unii îi cunoscusem de la distanță, cu ochii copilului vrăjit de măririle lumii. Nici o cunoaștere nu e mai adevărată, pentru scriitor, ca aceea obținută din nesfârșita tulburare a fantasmelor. Prințul cel bătrân, care, în cartea mea, se îneacă în lacul lui Bădel, în realitate s-a înecat în Balta Albă, cea pomenită în scrierile lor de Alecsandri și Odobescu. Un prinț între două vârste (parcă Grigore era numele lui de botez) i-a cerut tatei odată cu împrumut o teslă și o rindea, zicându-i: Așteaptă-mă, mă întorc peste trei ceasuri, acum plec la Ploiești să-mi repar avionul și îți-aduc o sticlă de lichior. Țuică, s-a rugat tata. Și știu că prințul s-a conformat. Mai erau la conacul din Șuțu, la conacul înconjurat cu trandafiri negri (sau poate au fost numai în mintea mea) și trei prințese tinere, cu pălării suflăte în aur. Cea mai frumoasă era mută și a fost câștigată la cărți de un conte italian. (Peste câteva zeci de ani, la Roma, într-o tabaccheria, am cumpărat un titlu de conte pentru Ion Băieșu. Eu n-am vrut să fiu conte, mă vroiam duce, dar vânzătorul n-avea la-ndemână certificate în alb și pentru duci. Urma să trec să-l iau mai pe seară, dar m-am îmbătat la o osteria din Piazza del Popolo, închinând cu statuile dacilor care-o străjuiesc, și-am rămas fără titlu nobiliar).

Dunărea ca personaj năvalnic, pustiitor și fecund, și mai ales Noianul cel bogat în pește (a dispărut, l-au redat agriculturii și-n Bărăgan rămân anual sute de hectare nelucrate!) împremuiau cu porfiruri și pereți de lună zănatică ținutul fără margini al câmpiei nebune care suie spre piemontul Râmnicului. Pe la mijlocul drumului ăstuia, când eram mic, umblam de-a bușilea după prigorii și potârniche, mă îngânam cu măcăleandrii, pândeam în răzoarele cu sipică apariția dropiilor și silueta lui Che Andrei muiată în

vinuri roșii. Și mai era pe-acolo - multora le-a rămas doar numele - neamul dur al țăranilor mei cătrăniți de arșiță, iluminați de viscole și ologiți de muncă. Printre ei, veșnic norocos, nea Ion Ralea, zis Țăru, care ținea o imensă grădină de zarzavat și-și trăia viața cu supramăsură. Tatăl meu îl socotea a fi singurul câștigător al celui de-al doilea război mondial. Ion Ralea, în roman apare sub numele Măxineanu, avea trei neveste care îmi dăruiau păpuși de turtă dulce și nici una nu mârâia împotriva celeilalte. Spre bătrânețe, l-am învățat să se iscălească, iar el, drept mulțumire, a angajat echipa de lemnari condusă de taică-meu și a construit trei case cât trei palate pe care a vrut, dar n-a mai apucat, să le lege între ele cu pod la nivelul acoperișurilor.

Primele zece pagini ale romanului le-am scris în odaia din Austru a casei în care m-am născut. Acolo am scris și povestirea **Ningea în Bărăgan**, dar am plasat-o în curtea bunicilor mei dinspre mamă care m-au iubit totdeauna și mi-au purtat noroc. După



aceea, am simțit nevoia s-aud în urechi mugetul Dunării în zătoane și am plecat la Brăila, apoi în sălbăcia nemuritoare a bălților, ducând cu mine duhul ierburilor și zâmbetul ironic al lui Che Andrei

care era și-a rămas pentru mine simbolul visătorilor mereu în drum spre Nicăieri, frumoși în înfrângere, dar niciodată înfrânți cu adevărat, deznădăjduiți și veșnic pe prag de petrecere sau de moarte. La Brăila, mi-am găsit un coleg de la Școala Normală din Galați, Cornel Fulger se numea, violonist excelent, angajat la restaurantul Lotca unde mi-am instalat fundul pe un butoi plin cu măsline și-am tot stat ca să învăț pe dinafară un cântec bănățean din care mi-au rămas în cap două versuri:

*O, s-aude-un țingălău,*

*Pe bimbocu' bade-al meu.*

Timp de șapte nopți la rând, am dormit, cu alți doi prieteni de suflet, plecați pretimpuriu în lumea umbrelor, în podul casei lui Kir Leonida, unde Pannait Istrati a avut prima încercare de suicid. Fixasem o frânghie pentru spânzurați, lângă ochiul spart al ferestrei din pod, și pe la miezul nopții, înmuiam creionul în luna care-l umplea cu aur și mă apucam să scriu pagini răzlețe de roman. (Nu vă mint, am scris o pagină de 42 de ori). În zori, când ne-apucau dracii că trebuie să ne trezim, unul dintre noi dădea fuga și aducea o găleată de lut din care eram hotărâți să închegăm un Golem, sub influența celebrului roman al lui Gustav Meyrink. Strădania noastră se transforma zilnic în bolovani și atunci am părăsit podul lăsând acolo doar funia și lațul ei promițător de înălțări. L-am căutat pe Fulger, i-am cântat „Pe bimbocu' bade-al meu” și-am plecat la Sinaia, unde m-am instalat în Casa de creație de la Pelișor.

Mirosea curat a cetină de brad și a regi cu coada pe spinare. M-am împrietenit acolo cu domnul Grecu, portar, care, după primul război mondial, refuzase propunerea primului-ministru al Ungariei de a deveni călău la Budapesta, sub pretextul: Nu pot, domnule prim-ministru, nevastă-mea e surdă și nu poate să-nvețe limba. „E surdă, mi-a explicat nea Grecu, de când am prins-o înșelându-mă cu regele Ferdinand și i-am ars un pumn în tâmplă de-a zăcut pe podele o zi și-o noapte. În ultimul an de viață, Regele Ferdinand zăcea pe o manta în pajiștea Pelișorului și de câte ori treceam pe lângă el mă amenința cu deștul. Iar eu, tot de atâtea ori, îi ardeam încă o labă nevesti-mii”.

De la Sinaia, am plecat la Mogoșoaia și am continuat sporadic lucrul la roman. Aparțineam palatelor regale și princiare și-mi dădea mâna. Câteodată, mai ales noaptea, mă întorceam la roman și migăleam până-n zori. Eram în castelul Marthei Bibescu și mi crăpa obrazul de rușine ca să fiu prea leneș. În

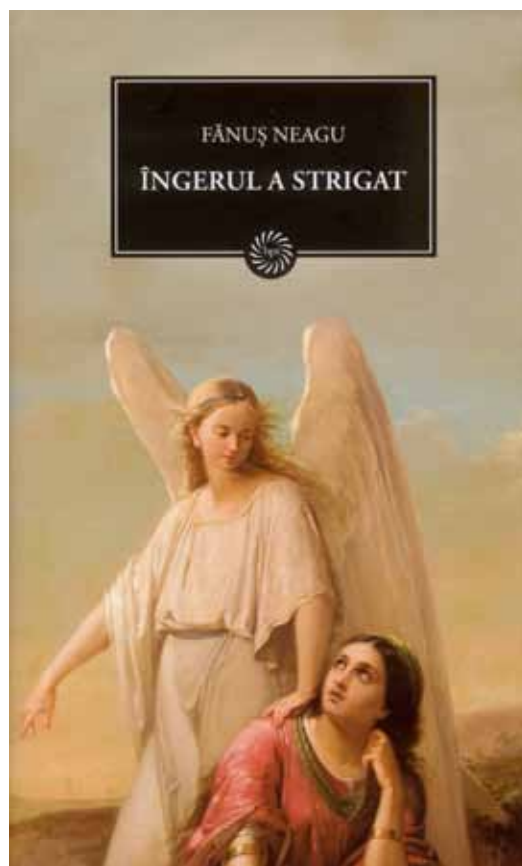
acea perioadă, i-am cunoscut și le-am strecurat umbrele în ființa cărții, pe generalul Markos, comandantul oștirii comuniste grecești în războiul civil, și pe Eugen Alimănescu, fostul șef al Brigăzii Fulger care în 1946-48 îi executa pe hoții din București și-i lăsa expuși publicului în Piața de flori de pe cheiul Dâmboviței. Amândoi pierduseră partida și erau vânzători de țigări în tutungeria de peste drum de catedrala Sfântul Iosif. Alimănescu îmi zicea mereu: Mă, băiete, fumezi prea mult și-o să te coste. La ei venea pe jos, tocmai din Cotroceni, ca să cumpere cinci țigări, generalul sârb Caragheorghevi, care avea 98 de ani și fusese instructorul militar al lui Mao Tze Dun. La întoarcere îl însoțeam în tramvaiul 14 și de la Universitate până în Cotroceni îmi zicea de două-trei ori: Atenție la China. Stranie previziune pe care n-o luam deloc în serios. Cum, de altfel, nu prea luam nimic din viața de zi cu zi. Trăiam pentru literatură și mă comportam ca un amețit, având drept imn cântecul:

*Viața nu-i decât o frunză  
Ce plutește pe un lac,  
Vine vântul și-o sucește  
Și-o-nvârtește după plac.*

În cinci ani a dat Dumnezeu și-am terminat cartea. Am predat-o la Editura pentru Literatură (redactor de carte Cornel Popescu) și am plecat cu nevastă-mea la mare. Dorul meu de Orient, niciodată spulberat de întâmplările vieții. După cinci zile, prietenul Cornel Popescu se prezintă la Casa scriitorilor de la Neptun ca să m-anunțe că editura e de acord să publice cartea, dar... El avea o strângere de inimă. Simt că lipsește un capitol, tu nu simți? Du-1 pe Che Andrei în munți. M-am retras peste drum, la restaurantul Cireșica, însoțit de bunii mei prieteni Ion Băieșu și Gheorghe Pituț, de unde n-am ieșit două zile și două nopți. Eu știu c-am dormit pe doi saci de ardei grași, Băieșu pe unul de ardei iuți și bietul Pituț pe un morman de roșii pentru bulion. La întoarcere, nevastă-mea m-a întâmpinat cu o frază pe care am notat-o ca să n-o uit niciodată: Nemernicule, mi-ai mâncat viața și vacanța... Viața ca viața, dar de ce și vacanțele?!, m-am mirat eu în gând. Și noaptea m-am cărăbănit din stepa Dobrogei, am salutat Dunărea la podul lui Saligny și m-am prezentat a doua zi pe la amiază în fața lui Che Andrei.

Mergi cu mine în munți?

Trebuie să fiu nebun. Am vrut să urc odată până la Bisoca, dar m-am împotmolit în viile de la Greabănu.



Păi ești nebun de când ai dat în pământ.

Camarade, un drum tot aș face eu. Aranjează-mi să merg la Erzerum, în Turcia. Acolo cresc cei mai frumoși trandafiri.

Nu-nțeleg. Îți aduc eu câți vrei.

La Erzerum mă lași să-mi fac de cap o noapte și găsesc eu un pui de turc care să mă treacă în Rusia. (Mă holbam la el să-mi iasă ochii din cap). Când ajung la Rostov, cumpăr sau fur un cal și trec în Crimeea. Vreau să mă privesc în fântâna Blanduziei călare pe un cal de furat. Știi, m-am însurat. Cu o mută. Cele mai dragi ființe.

Se însurase și se mutase la vie, într-un apartament săpat la cinci metri în pământ.

-Comorile, mi-a zis el, se țin în groapă, camarade. Dacă ți-a pălit ideea să mergi în munți, du-te mai încolo, la via lui neicu Chircan, și el și-a făcut casă sub pământ, dar nu s-a însurat. (în șoaptă:) E urât foc, mă, e un slut. Țsta a fost în munți, se spune că a furat un zimbru și că l-a prăjit la focurile viei de la Nereju Vrancei.

Neicu Chircan Pătrașcu, trecut atunci de 70 de ani, a refuzat și el să mă-nsoțească-n munți, dar mi-a dat adresa unui general, om al plaiurilor libere, iubitor de broaște țestoase și de lustre cu cinci brațe. E om bun, mi-a zis, la streășina casei lui clocotesc rândunicile (în șoaptă:) Mi-e rușine,



**Cultură - Cultură - Cultură - Cultură - Cultură**

i-am furat o sabie și-am băut-o. Ia-o la picior spre Râmnic și-apoi la Focșani și te descurci tu.

Prin Râmnicu-Sărat am trecut cu ochii închiși. Am eu ce am cu orașul ăsta. Pentru că în 1948, când, conform Păcii de la Paris, România a fost obligată să desființeze liceele militare, m-am pomenit fără de voia mea civil și împins de viață să dau examen de capacitate la Râmnicu-Sărat, la fostul liceu „Regele Ferdinand”. Toată lumea, reușită, numai două tinere vlăstare cu lacrimi pe obraz:

Labă Dumitru

Neagu V. Fănică Trifan.

Reușiți, dar fără loc. Am avut ambiția neghioabă să cer să văd notele. Le-am văzut: 6 la matematică, 4 la limba română. Am urlat, avânt *la lettre*, Merci Beco, și de-atunci blestemul meu plutește asupra acestui oraș penibil. Prin urmare, am trecut cu ochii închiși prin Râmnic și m-am oprit la Plainești, în podgorii, ca să schițez o umbră de salut spre generalul Suvorov, turnat în bronz și suit în spinarea unui cal uriaș, cal care, până în 1947, ținea în spinare statuia lui Carol I, în fața Palatului Regal din București (celebra statuie a croatului Mestrovici). Și am ajuns la Focșani, unde m-am prezentat la tovarășul secretar al Comitetului județean de partid, Ion Chipăilă, care făcuse războiul cu tata. Cei doi războinici viteji ajunseseră până pe strada nr. 16 (strict autentic), unde cel mai mult îi impresionase o cămilă care rumega în vecini, la 18 întorși împovărați de succese, pe jos, de la la Buzău, au fost trimiși împreună să lupte împotriva nemților și s-au luptat până-n Tatra, de unde s-au întors tot pe jos, ei care erau mândri că slujesc la o flotilă de aviație. Bogați! Tata s-a prezentat acasă cu o manta rusească găurită de glonț în spate, bănuiala mamei e că dezbrăcase un mort, cu o jucărie reprezentând un avion de lemn și cu o duzină de chibrituri. Prada lui Chipăilă trebuie să fi fost la fel de consistentă.

Nea Ioane, i-am zis, lovit brusc de inspirație, dumă în munți într-un loc plăcut. Du-mă la cabana Șarba, care a fost construită pentru Carol al II-lea și Lupeasca.

Ai antecedente...

Aveam. Mai fusesem acolo într-o noapte, ca să cântăm „Omul, regele naturii”, însoțit de Nicolae Velea și de un prinț degenerat care adormise, beat, cu țigara-n gură, înlesnind astfel trecerea în cenușă a două covoare grele și a unui divan pictat.

- Sunt singur și m-am lăsat de fumat.

Am urcat seara târziu cu mașina până la cabana

Șarba. Era ocupată de un general comandant de armată, însoțit de șapte aghiotanți și nu știu câte vivandiere, care ne-a trântit ușa-n nas. Administratorul, întâmplător îl chema tot Fănică, știind că generalul pleacă în două-trei zile, dar secretarul rămâne și poate oricând să-i scoată sufletul, a avansat următoarea frază:

- Tovarășul Chipăilă, se rezolvă problema. Carol al II-lea a construit patru cuști pentru câini, o frumusețe. Largi cât o chilie.

Bine, dar tovarășul Fănuș a venit aici să lucreze.

Îi pun un bec de 200.

Mi-a pus un bec de 100 într-una din cuștile dulăilor regali, un pat de campanie, câteva sticle albe, altele mai roșii, mi-a adus o pâine cu slănină, un pahar și mi-a urat succes. Generalul și aghiotanții săi au părăsit cabana a doua zi pe la prânz. Eu am rămas în cușcă încă două zile, mă simțeam câine regal, și am scris capitolul cu Amuzian și Oii, pe care-l consider unul din cele mai frumoase.

Vedeți, cartea mea miroase a țărani, a oameni din mahalale și cărciumi și deopotrivă a întâmplări regale și princiare. Miroase și a Dunăre, și a Pannat Istrati, și a câini dezlegați din lanț. (Mi-aduc aminte, că peste ani și ani, la Estoril, în Portugalia, am cunoscut-o pe doamna Lupescu, în casa lui Nathan Șain, mare miliardar. I-am povestit c-am fost la Șarba și prima întrebare pe care mi-a pus-o amanta lui Carol al II-lea a fost: Spune-mi, domnule, se mai păstrează cuștile pentru câini? Lui îi plăcea mult să se joace cu ei chiar în cușcă. I-am răspuns: Trag a rege, doamnă, eu am fost chiar câinele). Cartea mea e, constat astăzi cu uimire, sortită să învingă timpul, înseamnă că știam să culeg ce e frumos în oameni și etern în viața Dunării.

La întoarcerea înspre Mare, unde mă aștepta Cornel Popescu, am purtat manuscrisul în sân, de teamă să n-adorm și să mi-l fure cineva. Pe la Fetești, am observat că pe bancheta de alături se lăfăia un pepene, singur, fără stăpân. L-am înhățat și l-am despicat cu briceagul, spunând în gând „Romanul se va numi **îngerul a strigat**”. Când să gust din prima felie, pe ușa intră stăpânul. Un preot în sutană, măsurând vreo doi metri, care m-a privit chiorâș și-a mârâit: „Crezi că e frumos ce-ai făcut?” „Da, părinte, i-am răspuns, tocmai am botezat o carte. Nu vreți să-mi dați binecuvântarea?” Preotul a zâmbit și a făcut semnul crucii. Eram pe podul lui Saligny și răsărea soarele. O priveliște fabuloasă se deschidea pe Dunăre spre Brăila.



Ivan Ivlampie

## Eseu

# Despre calitatea vieții

„Toți oamenii doresc să fie fericiți; toți fără excepție. Și cu toate acestea, de un mare număr de ani, nicicând fără credință nimeni n-a ajuns la acest punct la care toți tind încontinuu.” Această observație din *Cugetările* lui Blaise Pascal, mai veche decât autorul însuși și pe tot atât de nouă, pe cât de nouă se poate considera fiecare generație ce ajunge fatal la aceeași constatare, face ca asupra cuvântului fericire să se aștearnă o aură mistică a cărei gravitate este expusă periculos în jocul vorbirii, astfel încât, în multe cazuri, precum cele ale experienței pozitive, cuvântul devine fie gol de încărcătura sa semantică, fie tragic prin bariera inaccesibilă ce o ridică în fața omului. Este vorba de un cuvânt care desemnează scopul suprem al vieții noastre, astfel încât vedem că ne așteaptă fie o existență golită de sens, fie o existență tragică.

Secolul al XX-lea a produs o breșă în modul de abordare a problemei fericirii, ceea ce a condus la posibilitatea unei atitudini rezonabile, extrem de realiste, față de acest aspect general al vieții și atât de precar tratat sub raport științific. Acest lucru a fost posibil pe fondul evoluției și maturizării sociologiei, din care se desprind multiple direcții de cercetare, între care și aceea cu privire la calitatea vieții. Între fericire și calitatea vieții, balanța înclină spre cel de-al doilea concept. Pot afirma, fără prea multe frământări ale conștiinței, că mai degrabă duc o viață de o anumită calitate, decât că sunt fericiți. Mai mult, din punct de vedere sociologic a fost identificată o serie de indicatori ce țin de calitatea vieții, devenind posibilă cuantificarea caracterului agreabil al vieții, au apărut concepte explicative precum nivel de viață, mod de viață, stil de viață, cu ajutorul cărora pătrundem în complexitatea unei realități umane ce ține de țelul suprem al existenței noastre.

Toată această introducere ne ajută să înțelegem conținutul unei cărți publicate de editura Humani-

tas în 2008, **Flux. Psihologia fericirii**, de Mihaly Csikszentmihalyi. O carte ambalată într-un fals a cărui urmări nu pot fi decât două posibile eșecuri editoriale. Pe de o parte, avem minciuna de pe prima față a copertei, ce încadrează lucrarea în categoria cărților practice, o descrie drept carte clasică și un bestseller internațional, desenul și culorile stridente fiind „edificatoare” în privința caracteru-lui „clasic” al conținutului livrat cititorului prin vânzare. Cititorul avid de lecturi de genul acesta, al îndrumărilor practice, nu va cunoaște decât dezamăgirea citind paginile acestei cărți, deoarece realmente **ea este una clasică**, în care descoperi cunoștințe înalte de fenomenologie, psihanaliză, istorie a religiei, psihologie și sociologie. Va realiza curând că a făcut o investiție proastă, că a fost înșelat în așteptările și aspirațiile lui horoscopice. Denaturarea din interes meschin de ordin comercial a unei lucrări științifice merge până la modificarea titlului cărții dat de autor: *Flow. The psychology of optimal experience*, autor care sparge crusta aridă a cuvântului fericire pentru a descoperi înăuntrul acestuia (și pentru a descrie apoi) experiența optimală.

Pe de altă parte, **la fel de înșelat** trebuie să se simtă cel căruia, în primul rând, îi este adresată cartea: specialistul, studentul, profesorul. Cu siguranță că un autor necunoscut publicului român, o copertă comercială și un titlu ca alte mii de titluri sfătoase nu pot reține atenția categoriei serioase de cititori. Aici este cel de-al doilea eșec al planului Editurii Humanitas.

În ceea ce mă privește, întâmplarea a făcut ca să ajung în posesia acestei cărți: o cunoștință a achiziționat cartea „la pachet”, ca umplutură în cadrul unei reduceri de preț, și pentru a-și consolida furia față de obiceiul străvechi al librarilor, s-a pus pe răsfoit cartea de „rețete” ale fericirii. A descoperit, însă, importanța și valoarea ei științifică, neîncetând de atunci să-i facă adevărată reclamă.

De altfel, însuși Mihaly Csikszentmihalyi la paginile 16-17 scrie despre studiul său: „...nu înseamnă că veți citi un ghid sau un manual practic de genul *Cum să...* . Astfel de cărți există cu miile pe rafturile librăriilor;

**Cultură - Cultură - Cultură - Cultură - Cultură**

ele îți explică cum să devii bogat, puternic, iubit sau cum să slăbești. Asemenea cărți de bucate te învață cum să atingi un scop specific, limitat /.../ Oricât de bine intenționate ar fi, cărțile nu pot da rețeta fericirii. /.../ În loc să prezinte liste de lucruri permise și interzise, această carte se vrea o călătorie pe tărâmul minții umane, călătorie întreprinsă cu instrumentele științei. Ca toate aventurile care își merită numele, nu va fi ușoară. Fără un anumit efort intelectual și o reflecție susținută asupra propriei experiențe interioare, nu veți profita de ceea ce urmează.” Or, editura noastră nu a avut cutezanța bunului simț, onestitatea științifică să așeze pe coperta a patra un astfel de text, seducându-ne cu aceeași minciună comercială.

Cartea de față este rezultatul unui efort de cercetare și de reflecție, întins pe un sfert de veac, este rezultatul aplicării unei metode sociologice, ESM: metoda de eșantionare a experienței subiective. Din paginile ei aflăm cum funcționează conștiința, cum putem exercita control asupra ei și cum o putem ordona. Definirea experienței optimale de flux ne introduce în universul laborios și creator al vieții umane, în conștientizarea importanței obstacolelor ce se cer depășite, a relațiilor cu semenii sau a accidentelor ce ne însoțesc destinul.

Munca, această activitate care în mentalul românesc pare să nu se bucure de nici o odă, de nici un respect, de nici o cultură, ci doar de dispreț, refuz și exorcizare, este integrată de autor în dimensiunea sa autentică în acord cu demnitatea umană și cu virtutea ei majoră de a genera experiență optimală. Proiectul care unifică întregul câmp al experienței noastre trăite este cel ce în forul nostru interior ilustrează sensul vieții noastre. Controlul direct asupra experienței trăite, creativitatea și efortul care stau la baza acestei experiențe, aptitudinea de a ne bucura clipă de clipă de tot ceea ce facem reprezintă mijloace de înlăturare a obstacolelor pe calea împlinirii de sine.

Acestea ar fi în linii mari ideile studiului științific cu privire la calitatea vieții umane, expuse riguros în *Introducere* și dezvoltate pe cele nouă capitole care îi urmează. Este de remarcat și de apreciat stilul american de expunere și argumentare. Un stil în care pozitivismul este cu totul altul decât cel arid european, descrierea științifică fiind îmbrăcată de exemple concrete și semnificative din viața persoanelor „intervievate”, păstrându-se măsura, fără a se aluneca în excesul de astfel de exemple, cum se întâmplă în cazul altor lucrări ce se vor științifice. De ase-

menea, este nelipsit planul filosofic, dar abordarea din această perspectivă nu cade în cealaltă ariditate europeană, a discursului abstract, speculativ și fără finalitate practică, ceea ce naște semne de întrebare cu privire la semnificația discursului însuși. Cu alte cuvinte, cartea este și un model original de abordare științifică a unei probleme umane.

Lectura ei trebuie recomandată oricărui ministru al educației și al culturii. Acești diriguitori ai sectorului formativ pot înțelege foarte bine de aici cu cât contribuie ei prin reformele ce le înțelenesc la nefericirea oamenilor și mai ales a generațiilor ce vin. Căci a elimina din programe informația, a elimina travaliul de memorare înseamnă a pustii conștiința de frumusețea universului simbolic: „...fără amintiri, viața își poate pierde farmecul. Această posibilitate nu a fost luată în calcul de reformatorii educației în SUA (și nu numai) care /.../ au decretat că învățarea *pe de rost* nu este eficace pentru a stoca și achiziționa informații. Ca urmare ea a fost eliminată din școli.” (p. 170). La fel au procedat reformatorii cu educația fizică, artele, exercițiul înțelepciunii – filosofia. Îi lăsăm pe copiii noștri fără un conținut stabil de cunoștințe, lăsăm ca mintea lor să vagabondeze aiurea, oprindu-se asupra unui gând dureros sau deranjant: „dacă nu știi să-ți ordonezi ideile, atenția îți este atrasă de cea mai mare problemă a momentului: o suferință reală sau imaginară, un resentiment recent sau frustrări din trecut” (p. 165). Dezordinea pune stăpânire pe mintea unor generații educate în acest spirit al conștiinței goale de conținut. La fel de pustii este și sufletul: copiii, deveniți adolescenți, formează benzi de cartier, cumpără multe casete și CD-uri, devenind prizonierii unei subculturi care nu oferă posibilitatea de dezvoltare a complexității conștiinței.

Nu urmărim să atragem atenția asupra concluziilor din această carte, ci doar o recomandăm spre lectură nu în ideea unui ghid practic, ci în spiritul îndemnului bătrânului zeu Apollo: cunoaște-te pe tine însuși.

Cartea, prin întreprinderea Editurii Humanitas, este și un exemplu de malpraxis sau o formă de neo-cenzură. Este evident faptul că ambalajul comercial funcționează și ca o cenzură a lecturii fiindu-mi confirmat de neachiziționarea ei de către o instituție serioasă cum este Biblioteca „V. A. Urechia”. Reparând „gafa” editurii, considerăm că cercetătorul Mihaly Csikszentmihalyi merită investiția noastră.





## Neta-Cristina Iacomi

Data nașterii: 24/12/1988

Premiu pentru poezie din partea Asociației Tinerilor Scriitori (2004)

Poezii editate în revistele "Liceenii în dungă" și "Dunărea de Jos"

### Operă de artă

Portrete ale nimănui , mii de rime dedicate-n neant  
Singurătate goală, durere ce-ți zâmbește galant  
Toți suntem orașe pe-a nimicniciei hartă  
Dar eu nu sunt un artist, sunt o operă de artă

Lacrimi pierdute aiurea, sânge mănjit pe-o creație  
Viața-i un desen negru, eu sunt o animație  
Sunt tot aici, ce splendidă oglindă spartă  
Eu nu sunt un artist, sunt o operă de artă

N-am nevoie de lemn, în mine sculptez tot ce-aș putea  
N-am culori, dar cu albi ochi desenez poezia  
Îmi încleștez pumnul și oglinda pare o baltă  
Dar eu nu sunt un artist, sunt o operă de artă

N-am nevoie de soare, părul aur mi-l venerez  
N-am nevoie de noapte, eu pot oricând să visez  
Tu urăști artistul, eu te iubesc- pentru ultima dată  
Eu nu sunt un artist, sunt o operă de artă.

### Pădurea păcatelor

Dormi, las arțarul să te-alinte  
sub coroana-i cresc morminte  
ale veșnicilor flori.

N-avem timp, vindecă-mi rana  
șterge-mi sânge de pe buze  
pământul să-mi fie hrana  
învește-mă în frunze.

Plângi în ape mântuirea  
lasă-i crengile să strângă  
dormi, cu tine doarme toamna  
verde îngerii să plângă.

Chiar sub trunchiul lor de piatră  
în pădurea cu păcate  
sărutând ramuri să cadă  
toate sufletele, toate.

Îți sărut altarul lemn  
dormi, păcate arămii te-ngroapă  
greu și-acid frigul blestem  
viu mormânt pădurea-ți sapă.

### Suflet

E frig, deja îți îngheață lacrimile  
înainte de-a fugi triste pe obraz  
ești tăcut, îți tremură gândurile  
nici nu-ți găsesc motive de haz

și totuși ai un surâs palid, rece  
fug stoluri de paseri pe lângă noi  
e-aproape vară și-i pustiu tare  
e urât – pulsul tău împietrit de noroi

ai aburi pe frunte, arăți străveziu de bine  
nu ne vorbim, deja soarta noastră e scrisă  
îmbracă-te în răni, pune ceva pe tine  
cine-a lăsat ușa sufletului meu deschisă...

### Sus

Din tavan picura alb și tăcut  
câte-un strop din tristețea de sus  
patul meu era blând și anost  
cearșaf din cămașa lui Iisus

din dormitor glasuri de cuie se-aud  
pereții-mi sunt lacomi de roșii  
o icoană se uită-n jos blând  
dorm pruncii pe flori, somnoroși.



**Neculai I.  
Staicu-Buciumeni**

## Localia

# Amintiri din secolul XX

L-am cunoscut pe Constantin Virgil Gheorghiu în vara anului 1936. Eram elev în Liceul Militar „N. Filipescu”, trecusem în clasa a V-a și mă aflam în vacanța mare la părinți, în satul de răzeși de la margine de codru, străveche așezare moldavă, cu obârșia pierdută în negura istoriei, undeva către descălecatul Moldovei. Unul din fiii săi – juristul Constantin N. Ifrim, descendent al unei vechi familii, în 1775 fiind citat un postelnic (ori elnicel), stirpe coborâtoare din unul din frații Anușița și Fition, care cumpăraseră, în 1443, „tot satul Buciumeni, cumpărătură de la Mihule și sora lui, Gherța, feciorii lui Toader, în 40 zloți tătăraști”, act întărit de domnul Ștefan Voevod, la 13 Ghenar 6951, deci acest urmaș ajunsese director general al căminelor culturale din întreaga țară, postură din care, iubindu-și foarte mult străbuna vatră, a vorbit cu Dimitrie Gusti să trimită și la Buciumeni o echipă regală de culturalizare a trudi-torilor glii.

Echipa aprobată de cunoscutul sociolog a ajuns în Buciumeni, în ziua de 9 iunie 1936, fiind întâmpinată cu ospitalitate moldovenească de autoritățile locale și de numeroși agricultori. Printre cei 11 membri ai echipei regale s-a aflat, pentru sectorul cultural – artistic, fostul elev al Liceului Militar „Ștefan cel Mare” Cernăuți – Constantin Virgil Gheorghiu. Referitor la activitatea desfășurată, trebuie să arăt că în fiecare duminică era prezentată o serbare pe balconul școlii primare, tânărul fiu de preot din Neamț având în permanență tineretul în jurul său.

Tot dânsul s-a ocupat și de colectarea materialului pentru întocmirea monografiei satului Buciumeni, studentul în filosofie și teologie apelând la elevii de liceu militar Octav și Costache Armencea, Constantin Staicu și câțiva elevi ai Liceului „D.A. Sturza” Tecuci. Din cauza lipsei din sat, eu nu am fost cooptat în colectivul său. După ce m-am întors acasă, domnia sa ne vizita când și când, ocazie cu care stătea de vorbă cu sora mea, Maria Cratima, cum o numește dânsul în cartea „Memorii”, (pe care o va publica în Franța), proaspătă absolventă a Școlii Normale Bacău. Așa l-am cunoscut și eu.

Deși nu a vrut să urmeze cariera armelor, imediat ce a izbucnit al Doilea Război Mondial, a plecat corespondent de război, cu însemnările făcute scriind cărțile „Ard malurile Nistrului” și „Cu submarinul la

asediul Sevastopolului”. Mai târziu am citit cartea sa „Ultima oră”.

În „Sinteze. Documente. Eseuri. Memorii”, apărută în 1990, la „Éditions du Rocher”, scrie la pag. 541, despre soția sa, avocata Ecaterina Burbea: „Laleaua neagră (așa i-a spus viitoarei lui soții înainte de a se cunoaște n.n.) este fiica celebrei Eleonora Burbea, directoarea și proprietara ziarului „Galații noi”. Este și mama mea, fiind mama soției mele.”, pe care înainte de căsătorie o chema Schenk.

Peste ani, am folosit această carte pentru a completa lucrarea mea intitulată „Adevărul de prin documente și cărți”, în care arăt cum un român – Cornel Dumitrescu, director al Fabricii de textile „Tricotania”, Cernăuți – a salvat, în anii 1942-1944, un număr de 3.562 evrei de la deportare în Transnistria. Metoda folosită avea la bază un ordin al Mareșalului Antonescu, referitor la folosirea evreilor pentru producția de materiale strategice. El îi scotea din convoaiele pentru Transnistria, îi angaja la Tricotania, iar, când pleca un vapor spre Orientul Mijlociu, îi trimitea la Constanța, unde erau imbarcați și ei.

Problema a fost studiată de un doctor inginer din București – Florea Neagu – care a prezentat în materialele publicate și scrisori din partea unor beneficiare a acțiunilor salvatoare săvârșite de Cornel Dumitrescu. Iată una dintre ele: „Subsemnata Martha Hellroich declar că, Cornel Dumitrescu, m-a salvat pe mine, pe soțul meu și părinții mei, de deportare în lagărul din Transnistria. Pe timpul românizării, soțul meu lucra în meseria lui de inginer la o firmă de radio, la domnul Glodianu. Fără nici un motiv a fost șters de pe lista camerei de muncă și, deci, bun de deportare, împreună cu familia lui. Atâția ani au trecut de atunci și n-am uitat până în ziua de azi gestul nobil, uman și plin de înțelegere pentru noi de pe timpul acela atât de greu. Sper că-i merge bine domnului Dumitrescu și îi doresc din suflet toate bune, multă sănătate și fericire de la Martha care nu l-a uitat până în ziua de azi! Respectuos, Martha.” Textul scrisorii a apărut în „Realitatea Românească”, miercuri 3 iulie, 2002.

Gestul omenesc al lui Cornel Dumitrescu, este confirmat și de Liuda Shtern, din Brooklin, SUA, într-o scrisoare trimisă lui Florea Neagu.

Cărțile lui Constantin Virgil Gheorghiu, mă refer la cele pe care le-am citit, sunt pline de informații demne de cunoscut.

## Localia

## Învățământ teologic la Dunărea de Jos



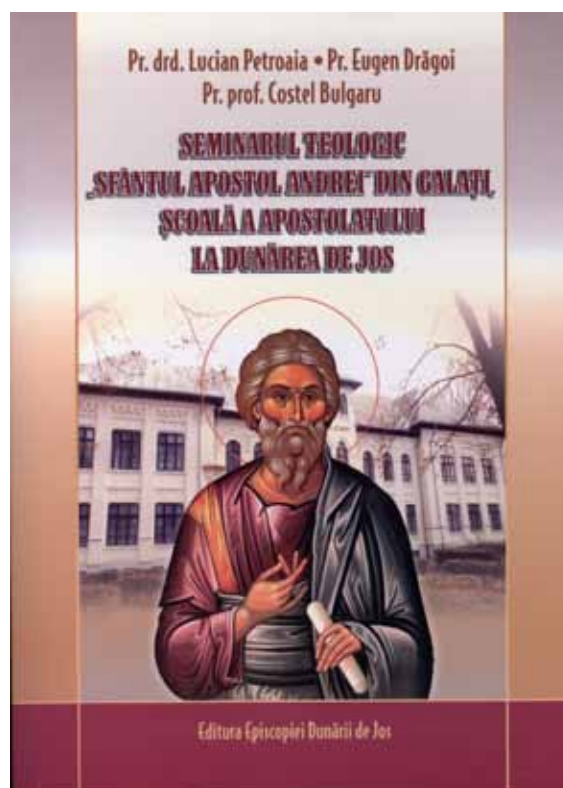
Virgil Guruianu

Tipărirea, cu binecuvântarea P.S. dr. Casian Crăciun, Episcopul Dunării de Jos, a volumului **Seminarul Teologic „Sfântul Apostol Andrei” din Galați, școală a apostolatului la Dunărea de**

**Jos** (autori preoții: **Lucian Petroaia, Eugen Drăgoi, Costel Bulgaru**), ne oferă posibilitatea de a prezenta o succintă incursiune în istoria învățământului teologic la Dunărea de Jos.

Astfel, semnatarul primei părți a acestei monografii, **Seminarul teologic de la Dunărea de Jos în perioada 1864 – 1878**, pr. Eugen Drăgoi, fixează anul 1846 ca fiind cel în care „se înființează în Moldova „școlile catehetice ținutale” care funcționau în orașele capitale de ținuturi și pe lângă scaunele episcopale” (între acestea și Tecuci și Galați), ce aveau rolul de „a pregăti candidații pentru seminariile teologice; uneori absolvenții ai acestor școli erau hirotonisiți preoți”. Aceste școli ținutale aveau „un curs de studii cu durata de doi ani, perioadă în care se studiau <<scrisul, cititul, aritmetica, istoria sfântă, catehismul, tâlcuirea rânduielilor bisericesti și muzica>>” (catehet al Școlii din Tecuci a fost numit preotul Gheorghe Dumitru, iar cel de la Galați, preotul Gheorghe Teodorescu). Istoria merge mai departe și la 10 februarie 1857 mitropolitul Sofronie Miculescu înființează „*Duhovnicescul Consistoriu de Ismail*” (cele trei județe din sudul Basarabiei – Cahul, Bolgrad și Ismail – reintrau, după războiul între Rusia și Turcia: 1853 – 1856 – de drept, din punct de vedere administrativ – bisericesc sub jurisdicția Mitropoliei Moldovei), numind în fruntea acestuia pe arhimandritul Teoctist Scriban. Pe lângă acest Consistoriu din Ismail, ia ființă „o mică școală bisericească, jumătate primară, jumătate seminarială, pentru a pregăti tineretul în cele elementare bisericesti, parte în limba română, parte în cea rusă”. Această școală de la Ismail a funcționat timp de șapte ani, până în anul 1864. La 14 noiembrie 1864, prin Decretul nr. 1597 al domnitorului Al.I. Cuza ia ființă (cu trei zile înainte de înființarea Episcopiei Dunării de Jos) Seminarul din Ismail, unde a funcționat până în anul 1878, când Seminarul a fost strămutat la Galați.

Cea de a doua parte a monografiei, **Seminarul**



**Teologic „Sfântul Apostol Andrei” în perioadele 1878 – 1893; 1908 – 1948** este elaborată de către pr. Lucian Petroaia. După o primă funcționare de cinci ani – 1878 – 1893 – a Seminarului la Galați, acesta este desființat în baza „Legii clerului mirean” din 29 mai/10 iunie 1893, începând cu data de 1 septembrie 1893, desființarea datorându-se bugetului auster de la acea vreme. După o întrerupere de 15 ani, și ca urmare a demersurilor făcute de episcopul Pimen Georgescu al Dunării de Jos, susținut și de ministrul Spiru Haret, se reînființează la Galați Seminarul Teologic, prin Ordinul nr. 47873 al Ministerului Instrucțiunii și al Cultelor, la 1 octombrie 1908. La câteva zile după reînființarea seminarului, același episcop Pimen Georgescu solicită (conform scrisorii nr. 2524/22 octombrie 1908, adresată aceluiși minister) *rânduirea școlii sub patronajul spiritual al Sfântului Apostol Andrei*.

Urmare a acestei propuneri, la 24 noiembrie 1908, regele Carol I și ministrul Spiru Haret semnează Decretul, prin care se statornicește, pentru totdeauna, ca ocrotitor al Seminarului de la Galați, pe Sfântul Apostol Andrei. Iată conținutul acestui Decret (prezentat la p. 73):



CAROL I, *Prin grația lui Dumnezeu și voința națională, Rege al României. La toți de față și viitori, sănătate. Asupra raportului ministrului nostru secretar de stat la departamentul Cultelor și Instrucțiunii Publice sub no. 34086 din 21 Noembrie 1908. Văzând*



Clădirea Seminarului

mijlocirea P.S. Episcop al Dunărei de Jos No 2524 din 22 Octombrie 1908. Am decretat și decretăm: Art. I. Noul seminarium înființat în Urbea Galați va purta numele de SEMINARIUL SF. APOSTOL ANDREI. Art. II. Ministrul nostru secretar de stat la departamentul Cultelor și Instrucțiunii Publice este însărcinat cu aducerea la îndeplinire a prezentului decret. Dat în București la 24 Noiembrie 1908.

Seminarul a funcționat până în anul 1948, când, ca și alte instituții de învățământ bisericesc din țară, este desființat (Legea din 3 august 1948). Informațiile despre cele două perioade de funcționare a Seminarului (1878 – 1893 și 1908 – 1948) se referă, printre altele, la activitatea instituției, corpului profesoral și directori, la absolvenții de renume ai seminarului – ierarhi ai Bisericii Ortodoxe Române; clerici sau activități educaționale, culturale și misionare. (În parte, unele informații aparțin pr. Eugen Drăgoi).

Cea de a treia parte a monografiei: **Seminarul teologic „Sfântul Apostol Andrei” în perioada de după 1990** este redactată de pr. Costel Bulgaru. Seminarul își reia activitatea începând cu anul școlar 1990 – 1991, în conformitate cu Hotărârea nr. 341/aprilie 1990 a Sfântului Sinod, care la propunerea Permanenței Consiliului eparhial, a aprobat reînființarea Seminarului Teologic „Sf. Apostol Andrei”. Datele incluse în această parte cuprind: începutul de drum (eforturi pentru organizarea

școlii sub aspect didactic; formarea duhovnicească a viitorilor slujitori; aspecte ale trudei de administrare a școlii...); activitățile extracurriculare (coruri, concerte, premii, simpozioane, dezbateri, mese rotunde; revista „AXION”; evenimente din viața școlii...); truditarii la altarul – catedră (directori; profesori; personal didactic auxiliar; absolvenți de seamă ai Seminarului, după 1990; doctori și doctoranzi în științe). La finalul acestei părți, pr. Lucian Petroaia aduce informații referitoare la Școala de Cântăreți Bisericești de la Galați. Alte informații în Anexe.

Publicarea acestei monografii – subliniază P.S. dr. Casian Crăciun, Episcopul Dunării de Jos – este și necesară și utilă atât pentru noi cei de astăzi, care și în acest mod afirmăm iubirea față de școală, „pepinieră” a slujirii în eparhie, dar și pentru cei de „ieri” pe care, pe măsură ce îi redescoperim, descoperim că suntem mult mai bogați suflaște, cultural-misionar și ne putem, totodată, exprima și recunoștința față de „apostolii” Sfântului Andrei, ctitorii de viață Bisericească și românească la Dunărea de Jos!

\*\*\*

**Învățământul teologic** la Dunărea de Jos cunoaște astăzi și o nouă formă, cea academică. Într-o discuție avută cu Conf. univ. dr. Ivan Ivlampie, decanul Facultății de Istorie, Filosofie, Teologie, aflăm: în anul 1993 ia ființă, în cadrul Facultății de Litere și Științe a Universității „Dunărea de Jos”, specializarea „Teologie – Limbă și literatură română”; în anul 1998 în structura Facultății de Litere, Istorie și Teologie, ființează, până în anul 2005, specializarea „Teologie – Limbă engleză”; începând cu anul 2005, aceste duble specializări cu profil didactic devin specializări unice, „Teologie didactică”; din anul 2007, Departamentul de Teologie funcționează în cadrul unei noi structuri: Facultatea de Istorie, Filosofie, Teologie. Programului acreditat de „Teologie didactică” i se adaugă un masterat, acreditat și el, „Istorie și spiritualitate filocalică”.

De menționat și faptul că în cadrul Universității „Dunărea de Jos” apare, din anul 2002, o nouă fasciculă a „Analelor” acestei Universități „Teologie și spiritualitate la Dunărea de Jos”. Cu o apariție anuală, această fasciculă apare sub egida Episcopiei „Dunărea de Jos”, a Universității „Dunărea de Jos” (nr. 7/2008 a apărut cu titlul „Teologie și educație la Dunărea de Jos”).



Corneliu Stoica

Pentru mișcarea plastică din Galați, numele pictorului și graficianului Nicolae Mantu (n. 24 aprilie 1871) are valoarea ctitorului. Deși în 1948, anul când s-au pus bazele acestei mișcări, artistul avea 77 de ani, el era în acea vreme în Cetatea dunăreană o autoritate în domeniu, o personalitate de mare notorietate a orașului. În tinerețe, ilustrase seria a II-a a revistei „Moftul român” a lui I.L. Caragiale care l-a prețuit și de a cărui prietenie s-a bucurat, colaborase cu grafică satirică la „Adevărul” lui Constantin Mille, la „Belgia Orientului”, „Patriotul”, „Tămâia”, „Moș Teacă”, „Nea Ghiță”, „Adevărul politic”, „Furnica”, „Zeflemeaua”. Făcuse studii serioase la Academia Regală de Arte Frumoase din München, unde s-a bucurat de învățatura și îndrumarea pictorului animalier Heinrich von Zügel. În 1913, se stabilise definitiv în Galați, dedicându-se în exclusivitate picturii și unei mai vechi pasiuni – vânătoarea, îndeletnicire care nu a rămas fără ecou în creația sa. În timpul Primului Război Mondial, a lucrat un timp la ziarul de front „România”, organ al armatei ce apărea la Iași sub conducerea căpitanului în rezervă Mihail Sadoveanu, apoi a fost mobilizat alături de alți 35 de artiști plastici, în Marele Cartier General, secția a III-a Adjuntatură. Nu și-a organizat expoziții personale în Galați (singura a fost cea din 1956), dar a trimis lucrări la manifestările Societății „Tinerimea artistică” și la alte expoziții din capitală.

În 1948, după modelul expoziției „Flacăra” de la București, prima manifestare deschisă sub egida Uniunii Sindicatelor de Artiști, Scriitori și Ziaristi (USASZ), și la Galați au început să se organizeze primele expoziții colective. Inițiatorul a fost maestrul Nicolae Mantu, în jurul căruia s-au grupat alți câțiva slujitori ai penelului: Gheorghe Levcovici, Dorothea (Lola) Schmierer-Roth, Nicolae Spirescu, Lelia Oprișan, Ion Bârjoveanu, Nicolae Stănescu, Elena Hanagic și Constanța Grigoriu. Despre unii din ei nu se mai știe nimic astăzi. Aceste expoziții, ca și înființarea prin Decretul-Lege Nr. 266 din 25 decembrie 1950 a Uniunii Artiștilor Plastici din România, au condus la crearea în orașul nostru, în 1951, a Cenaclului Artiștilor Plastici, nucleu din care s-a dezvoltat Filiala Galați a UAPR (nume luat în 1968). Așadar, nu putem vorbi de o mișcare plastică organizată la Galați, fără a ține seamă de fermentul acestei mișcări, de contribuția pe care Mantu a avut-o la întemeierea și dezvoltarea ei până la 8 septembrie 1957, când a trecut la cele veșnice.

Dar pictorul gălățean nu este numai ctitorul mișcării

## Personalități gălățene

# Nicolae Mantu și Galații

plastice de la Dunărea de Jos, el a desfășurat în orașul său natal și o bogată activitate culturală și civică. Ca autor al monografiei „Pictorul Nicolae Mantu” (Editura Alma Print, Galați 2005), sunt îndemnat ca în aceste rânduri scrise pentru revista „Axis Libri” să nu mă refer la opera artistului, ci să luminez câteva aspecte ale muncii sale culturale mai puțin cunoscute cititorilor și iubitorilor de artă.



Nicolae Mantu a fost membru încă de la înființare, alături de fratele său, magistratul Menelas Mantu, și cumnatul Ioan Corvissianu al Societății Culturale „V.A. Urechia” fondată la 14 decembrie 1919 și recunoscută ca persoană juridică prin Decretul Regal nr. 4294, din 22 octombrie 1920. Societatea avea drept scop organizarea unor activități cultural-artistice și adunarea de fonduri în vederea construirii unui Palat al Culturii care să adăpostească Biblioteca „V.A. Urechia”. Aceasta fusese inaugurată, în prezența lui V. A. Urechia, la 11 noiembrie 1890, în clădirea Liceului „Vasile Alecsandri” și funcționa în condiții necorespunzătoare, fiind puțin accesibilă publicului. Mantu a făcut parte din Comitetul general al acestei societăți, alcătuit din 50 de persoane, a fost ales membru delegat al comitetului, iar timp de mai mulți ani a îndeplinit funcția de vicepreședinte al societății.

Artistul s-a implicat activ în colectarea fondurilor necesare construirii Palatului Bibliotecii „V.A. Urechia” din strada Domnească nr. 59 (azi clădirea Teatrului Dramatic „Fani Tardini”, arhitect I.D. Enescu din București), a făcut parte din comisia care a studiat și analizat planurile întocmite în vederea demarării construcției (alături de bancherul Alfons Dall’ Orso, profesorul Grigore Forțu și avocatul Constantin Codreanu), a urmărit stadiul executării lucrărilor începute în 1933, a intervenit pe lângă autoritățile locale pentru alocarea unor fonduri necesare continuării lucrărilor, a solicitat ajutor pentru nivelarea cu pământ a terenului dinspre strada Domnească, a cerut să se dea salcâmi piramidali din pepiniera municipală pentru înfrumusețarea curții Palatului Bibliotecii. Împreună cu soția amiralului Eustațiu a pus în scenă, în beneficiul societății, spectacolul de revistă „La Calendecele grecești”, al cărui text era scris de

R. Constantinescu și Gh. Mihăilescu. Multe ședințe ale Comitetului general, ca și unele activități culturale, s-au desfășurat în salonul casei sale din strada Cuza Vodă nr. 34 (azi nr. 46). În mai 1946, când Palatul Cultural, cu aprobarea Ministerului de Interne (la propunerea Prefecturii), a fost rechiziționat de garnizoana sovietică pentru Casa ofițerilor, Nicolae Mantu s-a ocupat personal de predarea pe bază de proces-verbal a clădirii cu dotările și materialele existente în inventar la acea dată și a fost împuternicit de Comitetul executiv pentru a face demersuri pe calea justiției pentru recăpătarea clădirii, întrucât Palatul Cultural nu putea să-și schimbe destinația pentru care a fost creat. Ca vicepreședinte, Mantu s-a îngrijit și de păstrarea arhivei Societății până la 12 ianuarie 1948, când a predat-o primarului Ilie D. Rainici, aceasta ca urmare a unei decizii purtând nr. 23401/15 martie 1947, semnată de ministrul justiției Lucrețiu Pătrășcanu, de desființare a Comitetului executiv al Societății Culturale „V.A. Urechia”. Mai apoi, prin Decizia Consiliului de Miniștri nr. 270/29 martie 1949, însăși Societatea Culturală „V.A. Urechia” a fost dizolvată, iar Palatul Cultural a fost trecut de Ministerul Artelor și Informațiilor în custodia Primăriei, iar la 5 august 1950 el a fost preluat de Biblioteca „V.A. Urechia”, instituția pentru care fusese de fapt construit. Nu însă pentru mult timp, fiindcă în 1955 clădirea a fost dată de autoritățile locale Teatrului Dramatic, nou înființat.

În calitate de membru delegat și vicepreședinte al Societății Culturale „V.A. Urechia”, Mantu a întreținut relații și a câștigat prietenia unor personalități de prestigiu ale vieții culturale și științifice din țară: Nicolae Iorga, Mihail Sadoveanu, Radu D. Rosetti, Ion Minulescu, Gala Galaction, Cincinat Pavelescu, Nestor Urechia, Ionel Teodoreanu, Jean Bart. La tribuna societății au conferențiat dr. Gh. Marinescu, dr. I. Cantacuzino, matematicianul Gh. Țițeica, vicepreședinte al Academiei Române, filozoful C. Rădulescu-Motru, prințesa Cantacuzino, Victor Babeș, I. Simionescu, Al. Tzigara Samurcaș, Dimitrie Gusti etc. În casa sa a cântat George Enescu, acompaniat la pian de magistratul Menelas Mantu. Lui Mihail Sadoveanu, artistul îi va ilustra volumul „Povestiri de război” și unele schițe ce au apărut în revista „Carpații”.

Pictorul a fost solicitat să participe și la alte acțiuni în folosul urbei și al gălățenilor. La 14 iulie 1928, l-a însoțit pe ajutorul de primar G. Dumitrescu într-o vizită la București în atelierul sculptorului Dumitru Mățăuanu pentru a se interesa de elementele componente care au

lipsit la inaugurarea Monumentului Ostașului, închinat eroilor căzuți în războiul de întregire a neamului, monument ridicat în 1926, din inițiativa primarului Ștefan H. Ștefan, în piața I. H. Rădulescu (locul în care strada Ana Ipătescu întâlnește strada Gării). Cei doi au constatat că D. Mățăuanu avea realizate „în argilă” personajul feminin care simboliza „România Mare” și cele două basoreliefuri. Moartea sculptorului în anul următor, 1929, a făcut însă ca monumentul să rămână neterminat, redus numai la obelisc și la statuia eroului necunoscut, așa cum poate fi văzut și astăzi.

Timp de mai mulți ani, pictorul a fost membru în Consiliul Municipal și membru al Delegației Permanente a Consiliului Municipal, exprimându-și ferm opiniile în privința unor probleme urbanistice, susținându-și cu ar-

gumente clare propunerile, fapt dovedit de consemnările din procesele-verbale ale ședințelor de atunci. A întocmit referate în legătură cu unele opere de artă oferite spre cumpărare primăriei, s-a pronunțat în legătură cu starea unor construcții din Galați, a unor străzi, a parcurilor și grădinilor publice. În martie 1936, a făcut parte dintr-un comitet, alături de institutorul Paul Pașa și profesorii Ion Tohăneanu și Al. Ștefănescu-Bârsan, care avea ca scop gestionarea sumelor colectate în vederea ridicării unei statui



*Trandafiri roz*

a domnitorului Alexandru Ioan Cuza, bani care, ulterior, prin înființarea la 14 iulie 1937 a Asociației „Casa Cuza Vodă” au trecut în administrația acesteia, fiind folosiți pentru răscumpărarea vilei domnitorului, în vederea transformării ei într-un muzeu dedicat vieții și activității acestuia, fapt împlinit la 24 ianuarie 1938, când s-a inaugurat Muzeul „Cuza Vodă”.

Desigur, și alte aspecte ale activității sale culturale și civice sunt demne de evidențiat. Ne-am oprit doar la câteva care demonstrează că Mantu și-a iubit foarte mult urbea natală, că a slujit-o cu credință în timpul vieții, făcând tot ce i-a stat în putință pentru a întreține în Galați o atmosferă culturală elevată, pentru ca orașul să arate frumos din toate punctele de vedere. Păcat că locuitorii de astăzi ai acestui oraș, autoritățile locale nu știu cum să-i cinstească așa cum se cuvine memoria, dovadă că pictorul nu are încă un bust monumental sau o statuie în Galați, nu i s-a editat un album de artă, iar Casa Memorială de care se vorbește de atâta timp e încă un vis foarte îndepărtat, care nu se știe când va fi împlinit!



În semn de prețuire și recunoștință pentru pictorul gălățean NICOLAE MANTU, Primarul Municipiului Galați, dl. DUMITRU NICOLAE s-a adresat gălățenilor prin următorul apel:

## Apel

### adresat oamenilor de afaceri din municipiul Galați

În spiritul atașamentului față de valorile culturale patrimoniale ale Galațiului și animat de respectul și responsabilitatea ce le incumbă Instituția Primarului, vă adresez un călduros apel de a ne fi alături în eforturile de a recupera și repune în valoare un edificiu emblematic pentru arta plastică gălățeană – Casa Mantu.

Casa din strada Cuza Vodă, nr. 46, în care a locuit și creat pictorul și graficianul Nicolae Mantu, artist de talie națională, Maestru Emerit al Artei, și care a găzduit seri culturale desfășurate în prezența lui Enescu, Mihail Sadoveanu, Nicolae Iorga, Radu D. Rosetti, Ion Minulescu, Gala Galaction, Cincinat Pavelescu, Ionel Teodoreanu ș.a., are șansa, ca și prin contribuția Dumneavoastră să devină Casă memorială.

Ca Primar, dar și ca simplu cetățean al acestui străvechi oraș, simt că am o datorie de onoare, pe care doresc să o împărtășesc cu Dumneavoastră, aceea de a proteja, multiplica și adăuga valoare patrimoniului arhitectural, monumental și artistic moștenit, pentru a lăsa „urmașilor, urmașilor noștri” un tezaur îmbogățit și o mărturie de netăgăduit a patriotismului și mândriei noastre civice.

„Galați – oraș cumplit de negustori, oraș barbar care-ți omori poezii” (Barbu Nemțeanu) și-a anulat anatele prin fapte pilduitoare: aici s-a inaugurat la 16 iunie 1909, în Parcul Municipal, prima statuie din țară a lui Eminescu; s-a ridicat câte un monument Domnitorului ALI. Cuza, Doamnei Elena, lui Mihail Kogălniceanu, C. Negri, I.C. Brătianu, Lascăr Catargiu, Eliade Rădulescu ș.a., cu aportul „cumpliților negustori”.

În același spirit de solidaritate și dăruire s-au putut colecta bani pentru a răscumpăra și restaura Casa Cuza Vodă, devenită astăzi muzeu.

Putem fi la înălțimea înaintașilor noștri? Cred că da „și mai mult decât atât”. Aceasta este convingerea mea și de aceea vă adresez rugămintea să onorăm cum se cuvine această datorie patriotică.

Galați

17 aprilie 2009

Primar,

**Dumitru Nicolae**

\* \* \*

De asemenea, în semn de receptivitate și de solidaritate, au acționat și angajații Bibliotecii „V.A. Urechia” care au contribuit încă din anul 2008 cu 2% din impozitul aferent veniturilor, iar în acest an, 2009 au parcurs următoarele etape procedurale legale:

### ANUNȚ IMPORTANT

- către salariații din Biblioteca „V.A. Urechia” -

În spiritul bunelor tradiții de a fi solidari cu instituții și fapte de cultură gălățene în demersul comun de a susține creația artistică, facem apel la bunăvoința dumneavoastră de a sprijini și anul acesta, 2009 proiectul municipal de salvare a „Casei Mantu”.

Ca și în 2008, când gestul dumneavoastră generos s-a bucurat de apreciere, vă rugăm să vă exprimați individual acordul ca procentul de 2% din impozitul anual, potrivit art. 57, alin. 4 din Legea nr. 571/2003, să fie virat în contul Fundației Culturale „Nicolae Mantu”.

Vă mulțumesc,

Prof. **Zanfir Ilie**,

Director general

În momentul de față se întocmesc documentele legale pentru acest demers.

*Așa percep gălățenii actul cultural la Dunărea de Jos.*



**Radu Moțoc**

## Remember

# Orașul Cernăuți la 600 de ani

Cernăuțiul este atestat pentru prima dată, împreună cu orașul Iași, printr-un hrisov emis de domnitorul Moldovei, Alexandru cel Bun, la 8 octombrie 1408, prin care domnitorul acordă un privilegiu comercial neguțătorilor din Liov, document care se găsește, ca atâtea altele, la Muzeul de Stat de Istorie din Moscova<sup>1</sup>.

După ce a fost staroste de Cernăuți (1619-1621), Miron Barnovschi obține dregătoria de pârcălab de Hotin (1621-1622) înainte de a prelua domnia Moldovei (1626-1629).

Cernăuțiul a făcut parte din Moldova timp de 415 ani (1359-1774), iar din anul 1774 s-a aflat sub stăpânirea Imperiului Habsburgic, până la destrămarea acestuia în 1918. În perioada 1918-1940, respectiv 1941-1944, orașul Cernăuți s-a aflat în componența României. După anul 1944, Bucovina de Nord care includea și orașul Cernăuți intră în componența Uniunii Sovietice. Începând cu anul 1991, orașul Cernăuți face parte din statul ucrainean devenit independent după destrămarea Uniunii Sovietice.

Așezat pe malul drept al Prutului a fost centrul operațiunilor militare între domnitorii Moldovei și regii Poloniei care-și disputau stăpânirea Pocuției.

Sub stăpânire austriacă, Cernăuțiul s-a dezvoltat repede, transformându-se într-un oraș cu aspect european. La 1 septembrie 1866, este inaugurată calea ferată care leagă Cernăuțiul de Viena și, nu după mult timp, împăratul Franz Josef I înființează Universitatea din Cernăuți, ca un cadou făcut bucovinenilor cu prilejul zilei sale de naștere. Cernăuțiul este electricat în anul 1896 și primul tramvai electric este pus în mișcare un an mai târziu, în 1897, iar canalizarea orașului a fost introdusă în anul 1895<sup>2</sup>.

Printre cele mai frumoase edificii ale orașului, trebuie amintită reședința mitropoliților Bucovinei sfințită în 1882 și construită în stil mauro-bizantin de arhitectul ceh Iosif Hlavka. Reședința Mitropolitană găzduia biserica Seminarului Teologic și Facultatea de Teologie, iar în partea centrală se afla sala sinodală unde a avut loc istoricul eveni-

ment de la 28 noiembrie 1918 când s-a proclamat Unirea cu România. Lista poate fi continuată cu: Primăria din Piața Centrală, Catedrala Ortodoxă, Teatrul Dramatic construit în 1905 de arhitecții vienezi F. Fellner și H. Helmer, fostul Palat Cultural al românilor, Camera de Comerț și Meserii (astăzi Universitatea de Medicină), Filarmonica de Stat etc. Toate aceste monumente arhitectonice vorbesc despre istoria acestui oraș care prin frumusețea și originalitatea lui a fost considerat „mica Viena”. Trebuie să spunem că orașul Cernăuți a fost sărac în anumite monumente printre care amintim: monumentul Unirii inaugurat la 11 noiembrie 1924 în prezența familiei regale și a guvernului român, opera sculptorului Burcă și a arhitectului Ștefănescu; un alt monument dispărut după 1944 este bustul împărătesei Elisabeta a Austriei; bustul lui Schiller se afla în fața Teatrului Național, iar după Unire în grădina Casei Germane; bustul lui Eminescu din parcul Arboreasa, dezvelit în 1933.

Cernăuțiul fiind oraș academic este firesc să amintim câteva din personalitățile care au trăit și activat în perioada austriacă: Mihai Eminescu, frații Hurmuzaki, Silvestru Morariu, Dimitrie Onciul, Ciprian Porumbescu, Epaminonda Bucevschi, Aron Pumnul, I.G. Sbierea etc.

La Cernăuți în perioada stăpânirii austriece funcționau 2 consulate: cel român și cel rus, iar în perioada interbelică au existat nu mai puțin de 7 consulate: austriac, cehoslovac, german, olandez, polon, suedez și francez. Bucovina cu centrul la Cernăuți și multinaționalitatea ei a constituit o regiune culturală unică în felul ei.

Interesant este să urmărim evoluția demografică a Bucovinei. În secolul al XVI-lea, Bucovina era populată numai de români. După 1774, ca să scape de recrutare<sup>3</sup>, ucrainenii fugari din Galiția s-au așezat în părțile Nistrului și ale Ceremușului printre români. Structura demografică în perioada de ocupație austriacă a fost mult viciată de metodele de înregistrare. Până în anul 1880 în Austria, recensământul se făcea după limba maternă, după 1880, după limba de conversație. Conform acestei legi, românii care trăiau printre neromâni trebuiau să declare limba cu care se înțelegeau cu neromânii și nu limba lor

natală. Așa se face că mii de români au fost trecuți pe listele ucrainenilor. Statisticile oficiale din 1916 arătau că, în ciuda avalanșei de ucraineni veniți din Galiția în Bucovina, numărul românilor întrecea pe cel al ucrainenilor. Chiar și evreii erau trecuți ca fiind ucraineni. Recensământul din 1910 reflectat și de harta etnografică realizată de Ion Nistor arată următoarea situație: români - 273.254, ucraineni - 305.101, iar evreii nu existau. Dar recensământul făcut după religie scoate în evidență 102.919 evrei, în timp ce după limba de conversație ei nu există<sup>4</sup>.

Se poate spune că trei au fost elementele majore de deznaționalizare a populației române din Bucovina: cel german, polon și ucrainean. Germanizarea s-a realizat prin colonizarea teritoriului cu populație de origine germană. Întregul aparat administrativ, viața culturală și viața economică au fost dominate de oficialitățile germane. Polonizarea Bucovinei a început odată cu trecerea acestui teritoriu în componența Pocuției în anul 1786. În acea perioadă, Bucovina a fost invadată de elemente galițiene, printre care amintim: profesori, preoți, funcționari și meseriași poloni, dar și foarte mulți negustori evrei. Ucrainizarea a fost provocată de sărăcia și presiunea bisericii romano-catolice din Pocuția asupra populației ucrainene care a venit în masă în Bucovina fiind favorizată și de arendașii galițieni care importau zeci de mii de muncitori ucraineni ca mână de lucru ieftină<sup>5</sup>.

După anul 1775, marii boieri din Bucovina se refugiază în Țările Române. Printre ei, îi amintim pe: Iordache și Lupu Balș, George Beldiman, Ion Cantacuzino, Constantin Catargiu, Alexandru Neculce, Nicolae Roset, Antioh Stroici, Constantin și Ioniță Sturdza, Andrei Donici și alții. Rămân în Bucovina, Vasile Balș și Hurmuzăcheștii, iar printre mazili și răzeși se numără cei din familiile Flondor, Grigorcea și Zotta. Acest exod a avut urmări păgubitoare pentru că moșiile au ajuns în mâna arendașilor străini.

Prima școală primară românească funcționează începând cu anul 1844 în condițiile în care nu existau parohii și preoți ortodocși în localitatea respectivă.

În anul 1848, Cernăuțiul devine capitala intelectuală a tuturor românilor prin refugiul unui însemnat număr de revoluționari români. În aceste condiții, Eudoxiu Hurmuzachi întocmește celebrul memoriu care a dus la autonomia Bucovinei (prin separarea de Galiția), fiind declarată ducat și legiferată prin Constituția din 1849.

Între provinciile aflate sub stăpânire străină, Bucovina a contribuit, raportat la numărul de populație, cu cel mai mare număr de luptători în Războiul de Independență. Aproape 1% din populația românească din Bucovina a luptat în armata română (45 de ofițeri dintre care 20 au murit pe câmpul de luptă). Un studiu al lui Nicolae Grămadă indică următorul tribut de sânge: 13.851 de morți și 3.064 de răniți<sup>6</sup>.

Singura apărătoare a drepturilor românilor după 1774 a fost biserica ortodoxă, cu toate că avea puteri limitate. Mitropolia Bucovino-Dalmatină a dus la întărirea elementului slav în biserica bucovineană și slăbirea legăturilor cu credincioșii din Transilvania. Institutul Teologic (1827-1875) din Cernăuți și Facultatea de Teologie, au jucat un rol important în cultura Bucovinei, dar și în viața întregii ortodoxii. Subordonarea canonică și administrativă a Mitropoliei sârbești din Carloviț (1783) a avut un efect negativ asupra credincioșilor ortodocși români din Bucovina. În aceste condiții, limba slavonă a câștigat teren în cadrul bisericii bucovinene, dar mai mult, limba română a fost treptat înlocuită cu limba germană și polonă. A sosit timpul să spunem că marele ierarh Silvestru Morariu a fost acela care a consolidat școlile românești, dar a contribuit și la redeșteptarea conștiinței naționale a românilor bucovineni. La îndemnul său, s-au înființat asociații studențești, iar preoții oficiau numai în limba română slujbele. Unii preoți au clădit cu mijloace proprii biserici și școli românești și s-au îngrijit de starea economică a populației românești, au înființat bănci și cooperative de consum. Se poate spune că în Bucovina toate profesiunile s-au bucurat de toată libertatea, inclusiv evreii, care aveau sinagogi în toată Bucovina, mai mult, la Vijnișa funcționa un Institut talmudic Jeșivat Bet Israel.

În 1936, Cernăuțiul avea 2 muzee: „Muzeul Mitropolitan” inițiat de mitropolitul Silvestru Morariu care ilustra cultura și trecutul Bucovinei și „Muzeul Bucovinei” cu specific bucovinean<sup>7</sup>.

În Bucovina, nu a existat o prăpastie între intelectuali, țărani și muncitori, ultimii s-au bucurat de stima și respectul intelectualilor. Au apărut cu timpul reviste special editate de intelectuali destinate satului bucovinean. Țăranilor bucovineni nu le lipsea dragostea de citit.

După 1850, școlile ortodoxe din Bucovina trec sub conducerea bisericii ortodoxe, dar cu toate acestea, mulți bucovineni au fost nevoiți să învețe în Transilvania, cum a fost cazul lui Zaharia Vo-



rona, S. Fl. Marian, filologul Vasile M. Burlă și pictorul Epaminonda Bucevschi.

Așa se face că apar personalități ca Ion Gh. Sbiera (1836-1916) care a fost numit în 1875 profesor de limba și literatura română la Universitatea din Cernăuți unde a funcționat până în anul 1906. Membru al Academiei Române a publicat *Codicele Voronețean* în anul 1885. A inițiat o istorie culturală și literară din care au apărut două volume la Cernăuți în 1904. Scriitorii bucovineni au avut o înclinație spre literatura populară. Simion Florea Marian (1847-1907), bun cunoscător al folclorului românesc a realizat o operă de cercetare încă neegalată de mult timp, fiind considerat de Hasdeu în 1881, singurul etnograf român. Ion I. Nistor, membru al Academiei Române, a fost profesor de istorie la Universitatea din Cernăuți având preocupări pentru istoria Moldovei și a relațiilor ei cu vecinii. Ilie E. Torouțiu, membru al Academiei Române editează *Convorbirile literare* la București, dar trebuie menționată colecția de scrisori care face obiectul celei mai valoroase lucrări de studii literare intitulată „Studii și documente literare” în 13 volume.

Dimitrie Onciul (1856-1923) face studiile la Cernăuți unde audiază cursurile de limba română ale prof. Ion Sbiera și este considerat pe bună dreptate părintele istoriografiei românești devenită știință pe baza metodei critice, va fi primit în „Academia Română” în anul 1905 și președintele acesteia în perioada 1920-1923<sup>8</sup>.

Un rol important în instruirea tineretului bucovinean l-au avut bibliotecile din Cernăuți. Prima bibliotecă publică a fost deschisă la 29 septembrie 1852, fiind constituită pe baza donațiilor românilor devenind în 1875 „Biblioteca Universității din Cernăuți”. La inițiativa lui I.G. Sbiera și cu aprobarea lui Aron Pumnul a luat ființă Biblioteca elevilor români din Cernăuți care va trece în 1871 sub patronajul Societății pentru Cultură<sup>9</sup>.

Tot la Cernăuți în 1869, avea loc primul concert al elevilor de la liceul românesc și în același an au fost jucate piesele lui Vasile Alecsandri și V.A. Urechia de către actorii trupei Mihail Pascaly. În 1898 a avut loc la Cernăuți premiera bucovineană a operetei „Crai nou”.

La „Teatrul Național” din Cernăuți, înființat în anul 1925, au activat personalități ale vieții teatrale de primă mărime, precum: Victor Ion Popa, Mișu Fotino, Jules Cazaban, Nicolae Sireteanu,

Grigore Vasiliu Birlic etc. Scenografia și decoreurile au fost semnate de fascinantul pictor Gheorghe Löwendal<sup>10</sup>.

În 1937, Petru Luța organizează cea mai mare retrospectivă a pictorului Epaminonda Bucevschi participant la serbările de la Putna din 1971 și care are meritul de a fi realizat primul portret în mărime naturală a lui Ștefan cel Mare fără barbă și care se găsește în custodia „Muzeului de Istorie” din Roman.

Ca participant la festivitățile prilejuite de aniversarea a 600 de ani de atestare a orașului Cernăuți, pot spune că am fost impresionat de restaurarea unor clădiri și străzi principale care au oferit cadrul sărbătoresc acestui eveniment multicultural. Trebuie să amintim și contribuția „Institutului Cultural Român” care a facilitat apariția unui album omagial închinat Cernăuțiului la 600 de ani de atestare. Meritul de a fi inițiat și îngrijit acest album aparține doamnei Alexandrina Cernov, membră de onoare a Academiei Române și a prof. dr. Ilie Luceac, ambii din Cernăuți. Tot cu acest prilej, a fost emisă și o medalie care are pe o față stema Moldovei cu indicarea celor 600 de ani de atestare a Cernăuțiului, iar pe revers imaginea lui Alexandru cel Bun, Domnul Moldovei (1400-1432).

Bucovina rămâne în conștiința noastră în veci un pământ românesc, leagăn al primilor domnitori ai Moldovei.

#### Note:

1. Cernov, Alexandrina; Luceac, Ilie. *Cernăuți 1408-2008*. București: Institutul Cultural Român, 2008, pag. 5-7;
2. Grigoroviță, Mircea. *Din istoria culturii în Bucovina*. București: Ed. Didactică, 1994, pag. 36 și 46;
3. „*Revista Bucovinei*” nr.9 din 1942;
4. Ștefanelli, T.V. *Calendarul Societății pentru Cultură*, 1914, pag. 170-172;
5. Doboș, Filaret. *Arcașii*, Cernăuți, 1940;
6. *Calendarul Glasul Bucovinei*, 1934;
7. Grigoroviță, Mircea. *Din istoria culturii în Bucovina*. București: Ed. Didactică, 1994, pag. 46;
8. Balan, Teodor. *Dimitrie Onciul*. Cernăuți: Tiparul „Mitropolitul Silvestru”, 1938, pag. 113;
9. Grigoroviță, Mircea. *Din istoria culturii în Bucovina*, București: Ed. Didactică, 1994 pag. 97;
10. *Ibidem*, pag. 103.



Studiu

## Ideea de romanitate și dacism în gândirea eminesciană

**Academician  
Constantin Gh.  
Marinescu**

Este impresionantă prezența în istoria conștiinței istorice și culturale românești a unor idei-forță, între care cea a originii daco-romane (și, în corelație cu aceasta, latinitatea limbii, continuitatea istorică în spațiul carpato-dunărean-pontic, legitimitatea înfăptuirii unității politice, statale etc.) are o valoare arhetipală. Este semnificativ faptul că ea a constituit obiect de interes și de preocupare majoră pentru cei mai de seamă istorici, literați, oameni de cultură, ținând seama, îndeosebi, de faptul că demonstrarea originilor și permanenței noastre istorice este îndreptată împotriva a numeroase denaturări ale adevărului istoric ce s-au manifestat cu o deosebită virulență, tocmai în momentele cheie ale luptei pentru emanciparea politică a poporului român, pentru independență și unitate statală.

Nu este întâmplător că poetul quintesențial al sufletului românesc, Mihai Eminescu - „omul deplin al culturii românești” era obsedat de valorile arhetipale, de geneza poporului român și sufletului românesc, el plănuia vaste epopei sau drame istorice despre confruntarea și simbioza daco-romană: epopeea Decebal în care zeii nordici se solidarizează cu Dacia; iar Dochia este o vrăjitoare tânără, Ogur – cântărețul orb este un fel de Homer al geților.

Plecând de la ideea că inegalabila altitudine a poetului național „nu derivă dintr-o simplă calitate a spiritului său, ci dintr-un raport constant în care se află cu poporul și care-l face perfectul exponent al spiritului național”, prin convergența tipului de inteligență și cultură al artistului cu cel al poporului, prin pătrunderea, asumarea și perfecționarea limbii, ca factor de constituire și expresie a imaginii poetice, prof. dr. Zoe Dumitrescu Bușulenga subliniază importanța definitorie a istoriei naționale în gândirea și opera poetului „înselat de origini în toate întrebările de existență și de gândire, pe care și le punea” și, tocmai, de aceea „a întrezărit profunzimi nebănuite de sens în însuși destinul dramatic al străvechii Dacii, asupra căreia s-a oprit în repetate rânduri”<sup>1</sup>, căci timpul Daciei lui Decebal „atingea în gândul lui Eminescu o plenitudine de vârstă de aur și se investea cu o valoare mitică ce ridica faptul istoric într-o zonă de semnificații superioare. Timpul istoric, timpul nostru istoric, n-ar fi căpătat preț fără această identificare, fără acest botez, la începuturi,

al mitului, care rămâne veșnic tânăr, veșnic egal cu sine, generând una după alta paradigme asemănătoare cu arhetipul pe care îl stabilește odată pentru totdeauna”<sup>2</sup>. Există în concepția poetico-filozofică a lui Eminescu despre istoria națională și originile poporului un gând al organicității, despre calitatea timpului istoric, despre nașterea unui neam, care „nu putea să se producă printr-un accident... ci ca un proces de natură mai înaltă, din planul marilor geneze”<sup>3</sup>.

Ca unul dintre cei mai mari romantici europeni, Eminescu și-a vitalizat poezia cu sevele nemuritoare ale mitului românesc. De foarte tânăr, a schițat un poem ce trebuia să se intituleze „Genaia”, dând în introducere această explicație: „Creațiunea pământului după o mitologie proprie română”. Amintind acest proiect cosmografic, clădit după tipul miturilor arhaice, Eugen Todoran scria: „Din <<mitologia proprie română>> Eminescu va reține, prin fondul ei arhaic, ideea dezvoltării nesfârșite a lumii, pe care <<numele >>, o reprezentau în dialectica spontană a străvechilor mituri ale creației, adică a unor reprezentări din care folclorul românesc se întreține, la rândul lui, în miturile cosmogonice...”<sup>4</sup>.

Deci, o geneză conceptuală ca în miturile arhaice ale Marii Zeițe a Pământului în care însăși viața, o unitate de realități contrarii, un mit cosmogonic ce servește de model creației poetice însăși și care, raportat la epopeea română ne duce la „cea mai veche vârstă istorică a poporului român” care este vârsta dacică, pierdută în neguri de legendă și simbolizată de o ipostază autohtonă a Zeiței Mame – Zâna Dochia. Mitul poetic al lui Eminescu este menit să pună în lumină permanenta continuitate și statornicia poporului român. Dochia este plăsmuită din sevele tari ale acestui pământ, ale bogatei naturi dacice, drumul ei este presărat cu „florile de aur” ale închipuirii, dar el duce, totuși spre timpul istoric. „În descrierea țării de basm a vechii Dacii, drumul Dochiei spre începuturi se încheie astfel în cetatea soarelui și lăcașul lunii întrucât în reprezentarea mitologică, răsăritul luminii în ciclul soarelui și al lunii simbolizează începuturile lumii... Istoria dacilor, pentru Eminescu, începe așadar cu istoria zeilor Daciei odată cu vremea, ca revărsare a însuși principiului existenței în formele pământești, în viața naturii, și a oamenilor. Dacă, Dochia este o personificare a Daciei... și fiindcă e vorba în simbolul zânei Dochia de o viață în neîncetată mișcare, ea nu este numai un simbol al vechimii istorice a poporului

român, ci și a continuității lui în ținuturile zânei Dochia, pe pământul vechii Dacii<sup>25</sup>.

Este interesant de observat că Dochia ar fi dorit să emigreze împreună cu dacii rămași, dar imaginea și apoi ivirea lui Traian o face să încremenească, precum Niobe, probabil pe muntele Ceahlău. Mitul național al Dochiei – G. Călinescu, (unul din cele patru mituri fundamentale ale universului cultural românesc) era foarte prezent în mintea poetului. În cele din urmă, Eminescu a părăsit proiectele dacice, dar stăruia în conștiința sa torturată de începuturile fabuloase ale neamului, ideea unui ciclu de drame din istoria românilor. După cum spune Călinescu în celebra sa comunicare la Academie (Eminescu poet național), spre deosebire de alți dramaturgi români, care priveau istoria mai mult anecdotic sau, în fine, ca o problemă de interes regional, poetul tinde să demonstreze prin evenimente locale, adevăruri accesibile întregii umanități. Două, în special, sunt punctele lui de perspectivă: fatalismul psihologic grec, prin care istoria națională ia proporțiile tragediei eline, și umanitatea shakesperiană și, în același timp, intens universală... Eminescu plănuia să scrie un Dodecameron dramatic, un ciclu de tragedii, începând cu Dragoș Vodă. Aici ar fi intrat și tragedia despre Ștefan cel Mare, pe care din depărtare îl speria spectrul lui Rareș. Un alt proiect cu Petru Rareș s-ar fi intitulat: Cel din urmă mușatin.

Alexandru Lăpușneanu, care se pretinde și el un mușatin, face obiectul unei încercări de dramă din epoca plinității talentului, în care sunt prefigurate momente din Scrisoarea III. Domnul e o fire machiavelică și disimulată... Blestemul atrizilor și shakesperianismul au trecut asupra lui. Poetul plănuia o Doamnă Chiajna, care, și ea era o mușatină.

De alături, genialul poet a fost preocupat și de ideea romanității, atât în opera sa poetică, cât și în cea publicistică; el a consacrat spații ample evocării emoționante a trecutului nostru istoric, iar problema Transilvaniei și Bucovinei, a provinciilor românești aflate sub dominație străină „îi erau cu osebire la suflet”, dovadă fiind între altele, memorabilele sale versuri consacrate lui Horia, Andrei Mureșan, Avram Iancu, Aron Pumnul ș.a. sau pelerinajul său, la numai 16 ani, pe jos, de la Cernăuți la Blaj, pe urmele înaintașilor militanți pentru unitate națională.

Semnificativă este, de asemenea, recenzia publicată de marele poet patriot în revista „Convorbiri literare”: asupra lucrării lui Iulius Jung, *Die Anfänge der Romanen* (Kritisch ethnographische Studien), apărută la Viena, în anul 1876, favorabilă ideii noastre naționale, îndeosebi ideii de continuitate. Pornind de la întrebarea „Stăruit-au românii în așezările lor din Dacia Traiană sau au trecut Dunărea în vremea lui Aurelian și au recuperat Dacia în sec. al XII -lea?”, Mihai Eminescu, în recenzia

amintită, demonstrează inconsistența teoriei vidului, a migrației populației daco-romane sprijinindu-se și pe argumentele aduse de la lucrarea lui Jung. Eminescu găsește interesantă analogia luptei de opinii în chestiunea continuității românilor cu situații similare din istoria altor popoare, evocate de autorul german – Retoromanii, Grecii moderni ș.a. El apreciază contribuția lui Jung, efortul său onest pentru restabilirea adevărului și combaterea teoriilor neștiințifice ale lui F. I. Sulzer, Ch. Engel și Rösler<sup>6</sup>.

Ripostând virulent și, în același timp, argumentat la deformările de tot felul privind istoria noastră națională, îndeosebi teza continuității, M. Eminescu scria: „Românii nu sunt nicăieri coloniști, venituri, oameni nimănui, ci pretutindena unde locuiesc sunt autohtoni, populație nemaipomenit de veche, mai veche decât toți conlocuitorii lor”<sup>7</sup>. Conștiința sa patriotică, națională despre originile nobile și vechimea neamului românesc reiese și din aceste cuvinte: „Am fost, sântem și vom fi veșnic români pentru că avem înrădăcinată în noi conștiința unității de origine, de limbă, de simțire și gândire...”<sup>8</sup>. El ținea să sublinieze în mod pregnant faptul că românii de pretutindeni au conștiința vechimii lor, milenare, precum și a dăinuirii în timp, a perpetuării existenței lor, în comunitatea internațională, în pofida tuturor prezicerilor defetiste ale unor autori interesați.

Alături de conștiința romanității și latinității, opera eminesciană evocă cu mândrie originea noastră dacică, dovada acestei idei dominante în planul gândirii sale fiind poezia „Rugăciunea unui dac”.

Putem spune că poporul român a moștenit de la daci virtuțile de vitejie, eroism, hărnicie și dragoste pentru pământul natal, de la romani structura fundamentală a limbii și fondul principal de cuvinte, numeroase moravuri și obiceiuri, o extraordinară capacitate de organizare socială, statală, de asimilare și sinteză culturală<sup>9</sup>.

#### Note:

1. Dumitrescu Bușulenga, Zoe. Eminescu – *Cultură și creație*. București: Editura Eminescu, 1976, p. 15.

2. Ibidem, p.17

3. Ibidem

4. Todoran, Eugen. Mihai Eminescu. *Epopoea română*. Iași: Junimea, 1981, p. 35-36.

5. Todoran, Eugen Op. Cit., p. 52, 53-54.

6. Bulgăr, Gh. *Repere fundamentale: latinitatea, continuitatea, originalitatea limbii române*. În: Omagiu lui Constantin Drăgan. Roma: Editrice Nagard, 1988, p. 108

7. Nichita, V. *Unitatea națională în viziunea poetului* (M. Eminescu). În: „Cronica”, nr. 3 (833) din 15.01.1982, p.3

8. Ibidem

9. Călinescu, G. *Specificul național*. În: Carmen saeculare Valachicum. București: Minerva, București, 1979, p.75-78.



Marginalii, scoli și apoftegme la opera lui M. A. Bulgakov

## FANTASTICUL – vrăjirea și dezvrăjirea lumii



Mirel Floricel

Înainte de a vorbi despre Bulgakov ca Homo Ludens, trebuie să vedem pe ce teritorii l-am descoperi, unde, cu umoru-i, va fi teatralizat romane despre Diavol, ori va fi narativizat poveștile Aceluia despre Yeshua Ha-Nozri. Unde să-l descopere-

rim, cu eforturile imaginației, decât punctând despre Imaginar, plonjând în fantastic.

Pentru Marcel Brion, fantasticul este (și) fenomen, dar nici vorbă de explorare. Un Marco Polo sau Ronald Admunsen sunt doar momente hilare în grotescul pe unde mișună – pe toate coordonatele și căile – demonii noștri: nu putem interpreta despre Fantastic decât că este echivocă orice hermeneutică, poate chiar inutilă; Fantasticul surprinde cu o voluptate la fel de misterioasă în formele sale, ca și căile (metodele) sale. O neliniște antediluviană face pe omul de oriunde să-și proiecteze spaimele în istorie: istoria spaimelor îl duce la Creativitate; de la o colibă în care să te aperi, la foc, de duhurile care chiuie prin ploaie, la Vasiliu Blajenii, ori la Taj Mahal; de la un desen oarecare scrijelit pe stâlpul casei, la o liturghie. Un drum pe care omul tot încearcă să matematicizeze, logicizeze, inventarieze, ca un tehnician de cadastru, orice: chiar și pe cele pe care le are doar în închipuire, nu numai „realul”. Creator de „ordine”, dezvrăjește continuu lumea, dar stereotipiile și prejudecățile îl vor sufoca: aberațiile îl vor tulbura, dar mai mare tulburare (și turbare) îi vor aduce dogmele sale. În căutarea securității, se va pretinde Homo Faber: chipurile, numai animalul trăiește într-un imediat și securitate, omul fiind centrul de greutate al universurilor, lumilor trecute și viitoare, triumf al spațio-temporalității, și tot așa. Tot încercându-se cu izbânzile sale nemaivăzute, ajunge omul – de atâta demnitate – nu lup pentru oameni (bietul Hobbes), ci lup pentru animale, plante, ape...

Singurul infern care există este omul, el este infern pentru tot. Și, în univers, este drept, doar el arată ca o tres-tie gânditoare; numai că ale sale gânduri nu se îndreaptă spre inventarea unor leacuri pentru cancer, ci spre bombe telegidate.

Nu tot ce provoacă teamă a fost reprezentat! În goana sa de a deveni mașină, omul, din meșteșugar de metafore, va ajunge mașină „de născut”, de fabricat metafore. Atunci, expresia unui om de Litere, „la început a fost metafora”<sup>2</sup>, ce va deveni – prin pervertirea ei de mașinile născătoare de metafore? Pentru că metafora va fi acum o conservă, un produs pe bandă rulantă, un artificiu și-o absurditate. Apoi, în acel moment, va pieri Fantasticul. Ar trebui să se rețină:

oxigenul nostru este tocmai Fantasticul. Frica nu are legi, dar ea ne face să credem că are, că i le citim, acum, aici, în noi. Cu o intuiție genială, Solier declară că omul este „o creatură alcătuită din Elemente și Tenebre!”<sup>3</sup>.

Prin rațiune, omul are deodată un adevăr în față: „în orice ispitire, figurile demoniace n-au decât o singură țintă: «ființa meditativă»”<sup>4</sup>. Sensurile descoperite de om în lume sfidează, iată, rațiunea. Crezând el că mai mult în nocturn – pentru că ar aduce (nu credem) cu viața animală – se ivește spre a face rău, Răul își va reprezenta Răul pe la toate răspântiile, sub toate formele, din orice. O groază îl animă (ce termen!), el se simte atacat, sfâșiat. Atacă, sfâșie, la rândul-i. Creativitatea este și atac, sfâșiere. Și a crea demoni – vrea el să fie o reușită a sa, în goana-i de a scăpa de... Teamă. Dar îngerii sînt un eșec, iar în recursul omului la alte creații – dogmele – spre a proclama puterile pe care le va avea el de la puterile zeilor (de orice fel!), descoperim că eșecul este pretutindeni. Nu vă mirați că numai cei drepți (dreptcredincioșii de ei) vor avea loc în lumea aceea de Fericire, în rai? Oare albinele vor fi primite în Rai? Evident, discuții de acest gen s-au purtat de intelectuali spiritualităților creștine; un exemplu, cum putem uita, este celebra dispută dacă femeile au sau nu suflet, dispută modernă, de secol XIX. Nu insistăm.

Să revenim: „labirintul dezminte eternitatea: el îi aduce omului sfârșitul prin dezorientare și rătăcire”<sup>5</sup>. Dar omul este orb! el e legat în Peștera lui Platon<sup>6</sup>! Din Peșteră nu se poate ieși. E legat chiar de existența sa! El pipăie zidurile și se lovește de evidențe. Toți sunt condamnați<sup>7</sup>.

Așadar, omul pipăie zidurile și „crede”! – este ciudat că numai omul are „credință”?, atunci de ce s-a spus ba că numai omul râde, că numai omul are conștiință, că doar el „știe”, și multe alte minunății aberante? Vae Victis! Nu doar Friedrich Nietzsche a ucis toți zeii, divinizându-se pe sine. Toți oameniiucid zeii, evident, fiecare ucigându-i mai mult pe ai săi. Dacă Dumnezeu a murit, atunci locul omului este printre oameni. Pentru că Dumnezeu se vrea chiar omul, iar această mumie trebuie să stea în cetate printre Sufletele Moarte. Omul este triumf, dar al conflictelor. Imaginația sa rămâne Marea Umbră, fenomen necunoscut în toată hidoșenia sa. Imaginația, oricând prinsă în nenumărate aventuri, mai mici, mai mari, neprevăzute sau căutate, ori că „naufragiază în hăurile beznelor, ori că se înalță pe culmile limpezi ale iluminării, imaginația este întotdeauna acel bidiviu fantastic care duce omul în căutarea propriei și unicei sale realități”<sup>8</sup>. Oare care este umbra aceea din care sau adăpat viziunile unor Bosch, Bruegel, Goya, izvorul traducerii, cu sau fără voia artistului, pentru noi toți, dincolo de convenții, ale adevăratelor noastre înfățișări? Dincolo de mască s-ar putea să fie tot mască; dincolo de mască putem

întâlni hidoșenia sufletului. Ceea ce avem în comun este doar ura față de ceilalți, voința de putere. Vrem să aducem lumea la picioarele noastre, s-o stăpânim după bunul nostru plac. Tot ce facem este doar o mascaradă, încercăm veșnic să-i înfrângem pe ceilalți; omului nu-i pasă decât de sine, toate-s niște invenții absurde, minciuni. Știm că vrem puterea pentru noi și nimeni nu poate spune, cu exactitate, ce este el, până la urmă: om? lup pentru oameni? demon al războiului în această bătălie îngrozitoare a fiecăruia împotriva tuturor?

Fantasticul ne aruncă într-o lume ca un labirint unde, din vechime, „nimeni nu-i mai căuta intrarea și nici măcar ieșirea”, rămânându-ne doar să ne oglindim la nesfârșit în celelalte fapături, lucruri. Ca o nostalgie, poate, avem ceea ce numim – atât de ciudat – „artă fantastică”. „Arta fantastică nu poate folosi mijloace comune – ea sugerează, în afara obișnuitului, fără să nege realul”<sup>10</sup> – scria Solier. Nu numai că fantasticul trece de obișnuit, dar el implică, povestește obișnuitul! îl prelucrează, îl sculptează, dăltuiește, sfârșă, modelează. Fantasticul poartă cu sine obișnuitul, ca o mână grijulie, și-l trage de sfori (și pe sfoară, și pe roată), ducându-l până acolo unde ne va fi greu să credem: unde sinteza, amalgamul este ceea ce numim „origine”, fără să știm că împușinăm secretul lumii. Poate fi un efort lent, pe poteci stâncoase, cu dese popasuri, ori stihie de câmpie, dar ochiul nostru nu sesizează locul comunicării, acolo unde este fisura, acolo unde „începe” fantasticul. Însăși rațiunea va eșua în fața oricărui fantastic mediocru. De aceea, omul va recurge la teologie<sup>11</sup>. Dar, o face, desigur, din spaimă, pentru că scânteierea onirică nu e chiar opusul coșmarului. Dacă viața este vis, atunci aventura aceasta – viața – restabilește prin fantastic legătura cu natura, cu sinele, cu trecutul neprecizat, cu viitorul arbitrar. Nu este lucru al omului care să nu încerce a forța misterul. Taina pare că e un surrogat și drogul său îl ține pe om – crede el – departe de Teamă. Da, în fantastic orice este semn și moment, deopotrivă. Avem nevoie de oglindă să surprindem de aici a lui acum. Dar oglinda este primejdioasă: dincolo de ea stau demonii pe care credem că i-am nimicit ori alungat din spatele nostru. Accesul la mister îi este refuzat omului: el deslușește numai fruntariile misterelor, dar acestea se retrag mereu (și în ele, dar și mai departe), astfel că vom găsi doar locul gol; locurile unde cândva hălăduiau zeii, spiritele, nu mai înseamnă nimic, odată descoperite. Dacă știi că un zeu își are sălașul în acel templu, degeaba îl vei mai căuta pe zeu în acel templu: odată cu înălțarea templului, zeul moare.

Dacă te joci de-a fantomele, devii fantomă. Cine pretinde că nu este în acest joc? Într-un potop, până și ființele acvatice pier. Paradoxul, și nu doar cel al „ineditului”, cât și cel al monotoniei, guvernează fără a ne lăsa altceva – și aceea doar pentru o vreme – decât ironia. Excepția și performanța par mereu „fantastice”. O instituționalizare a fantasticului, nu-l anulează. Fantasticul nu poate fi îngădit. Preocupările etimologice nu-l explică. Avem un cuvânt de origine greacă, latină, franceză, boșimană... Credeți că e suficient? Sensul său scapă. Avem doar o convenție: fantasticul „rămâne” în galeria ilustră a marilor termeni filosofici: adevăr, dreptate

și. a. Eticile și esteticele de pretutindeni îi pun etichete, îl prezintă la congrese, expoziții, simpozioane și alte bălciuri; fantasticul fiind și mitologie, teologie, spiritism, tehnică, alchimie și fizică, ontologie, psihiatrie, alimentară, aprozor, orice, fără însă a fi surprins vreodată, spre cinstea sa. Fabulă, mister, fantasticul este în cultul liturgic, în arhitectură, în pictură. El este „prezent”, omnipotent, de-a lungul mileniilor. În conceptul de fantastic – lărgit ori micșorat, adesea, până la extrem – se zice, dar care extreme? – găsim alinare, *katharsis-ul*, *poetike*. Poate că fantasticul este monedă curentă în economia rațiunii. De aceea, prin operele care tulbură cititorul (doar totul este semn – cred semiologii din toate timpurile că ei au descoperit aceasta), universurile imaginare implică și feericul: pe aceste tărâmurii, neliniștele omului se decantează, el reușește să treacă – pentru o clipă superbă – de adevărurile noastre atât de triste, atingând profunzimile sentimentului de a fi pe deplin, de a fi eul eu; aici, prin vorbă, formă, apare bucuria ființei – un sentiment de a trăi în afara destinului, alături de ființele iubite; aici, ochiul îți arată toate ușile persoanei tale, și uzura nu apare – decât înșelător –, pentru că doar prin fantastic trece omul de timp, de veacul său, în fantastic descoperirea făcând să poți poseda și uni după plac – dincolo de conștient și inconștient – tot.

Iar dacă opera lui Bulgakov este dincolo de realitatea ei istorică, aceasta pentru că ea se află în raport cu anumite conștiințe, evident vorbim de conștiințe vii. „Opera nu există în istorie: ea există în lectura pe care noi i-o facem”<sup>12</sup> – scria Gaetan Picon. Opera, însă, este în istorie: cunoscută sau nu, la vremea ei, operele rămase astăzi sunt – și au fost – în istorie. Nu știm cât vor fi. Destinul lor ne este cunoscut, dar ține de noi. Am reușit să ne sustragem oarecum istoriei, pentru că o anulăm, oricând: un război atomic ori crimele contra Naturii vor anula istoria.

Lecturând opera lui Bulgakov suntem neliniștiți. O anumită neliniște ne-a făcut, însă, a lectura opera lui Bulgakov. O și mai mare neliniște vom simți după lectură: de ce lumina de după lectură – lumina în care ne-am trezit aruncați – ne-a unit cu această operă pentru cât vom mai trăi și ne face să ne interogăm asupra incomodității resimțite de oameni în fața fantasticului, a criticilor în fața unor Poe, Hoffmann, Gogol, Bulgakov? O fi critica obiect de judecată, dar nu ea ne apropie de personajul pe care-l așteptăm. Nu datorită ei suntem în cadrul experienței estetice! Experiența estetică este strigată, precum Lazăr din mormânt (deci suntem într-o torpoare vegetativă până la întâlnirea cu Marile Noastre Opere!), chemată de pretutindeni din întrețesăturile Ope-rei. Este o relație de simpatie, nicidecum de epistemologie (chiar în sens de știință riguroasă). „Judecata nu este decret, ci o recunoaștere: a critica înseamnă a recunoaște în operă prezența (sau absența) unei valori”<sup>13</sup>. Însă cum putem „judeca” Fantasticul? Adevărul l-am matematicizat, Dreptatea am interpretat-o socio-economic, la fel ca și Libertatea... Intră Fantasticul între categoriile „filosofice”? Meritul omului de artă constă nu în a răspunde direct, dictator de după-amiază, prin instanțe: el aduce pe receptor în Norul Cunoașterii. La una dintre cele mai strălucite minți

ale veacurilor trecute, Origen, sufletul se pregătea pentru contemplație, își dezvoltă puterea contemplației, pentru a ajunge chiar aceste puteri contemplative – ale sufletului – să rodească. Să rodească Înțelegere. Este bizar, desigur, însă intuiția și rațiunea se împletesc reciproc – până la îngemănare – (putem spune chiar că instinctul este izvorul intuițiilor) – frați buni, adesea dușmani de moarte. În Fantastic, odată scufundați, nu ne mai rămâne decât contemplația a ceea ce vedem, simțim, ni se întâmplă. Nu avem niciodată sașietatea dorinței de a fi pătrunși de – și în – Fantastic. Bulgakov împrăștie înțelesurile fabulelor sale peste un abis al prezentului politic din vremea sa. Astăzi se identifică de către unii, în personajele bulgakoviene, diferite personaje care au existat cu adevărat, acești critici fiind extrem de satisfăcuți de nemaipomenitele lor demersuri arheologice. Dar simbolistica propusă de Bulgakov le scapă, adesea nici măcar bănuind-o. Este vorba de simbolistica intuită de acesta, nu de trunchierea, camuflarea unor realități. Fantasticul pare că nu poate fi cunoscut, ci doar că se face cunoscut prin „energiile” sale. Fantasticul nu ni se poate împărtăși prin esența sa, ci prin anumite „energii”, acestea emanând din esența Fantasticului, fiind de aceeași natură și nedespărțite de el. Deși „convenție”, Fantasticul trece de caracteristica pe care i-o pretindem (de creație a noastră). Iar „energiile” sale sunt de aceeași natură cu el, ne îndeamnă logica noastră a afirma, dar nu știm care este natura invocată, ba, „energiile” doar arareori sunt sesizabile, și niciodată direct. „Energiiile” sale nu le putem egaliza cu Fantasticul, pentru că nu-l epuizează; „energiile” Fantasticului se manifestă, dar esența lui nu, în lumea „obișnuită”, „logică”, „normală”, unindu-se cu anumite elemente, componente ale acesteia. Este posibil ca Fantasticul să-și rețină „energiile”, numai pe unele dintre ele emanându-le. Și dacă ar fi dintotdeauna, aceste „energii” devin în manifestare doar odată cu omul, mai exact, cu trezirea conștiinței lui. Să dăm, așadar, crezare unui distins literat: izvorul fantasticului „e de obicei o anumită dereglare care adeseori are ca model visul (coșmarul, halucinația). Tabloul zugrăvit (de încadrare a acțiunii) se alcătuieste inițial, de regulă, în conformitate cu cerințele mimesis-ului, ba este chiar, în multe cazuri, ostentativ de «adevărat» (prin reliefaarea unor detalii. [...] În consecință, întreaga realitate începe să se restructureze parcă ascultând de comandamentele acestei relații noi. Dereglarea inițială provoacă o reacție în lanț, totul capătă o alură fantasmagorică, nimic nu mai seamănă cu ceea ce trebuie să fie. Dintr-o lume a «asemănării» suntem azvârliți într-o lume în care jocul imaginației se dezlănțuie ca într-un vârtej de nimic îngrădit<sup>14</sup>.

Note:

1. SOLIER, René de. *Arta și imaginarul*. București: Meridiane, p. 35: „Totul a iscat spaimă – totul pare să fi fost reprezentat”;
2. AVĂDANEI, Ștefan. *La început a fost metafora*. Iași: Editura Virginia, 1994;
3. SOLIER, René de, *op. cit.*, p. 36;
4. *Idem*, p. 38;
5. *Idem*, p. 39;

6. Platon e un mare poet, deci minte în povestea Peșterii: Peștera e zidită. În viață, nu putem depăși limitele omenescului. Poate Peștera e nesfârșită și nu vom afla vreodată că ieșirea e zidită. Nu vom atinge granița finală a omenescului, are moartea grijă. De aici și optimismul nostru;

7. În căutarea Ființei, artistul știe că obiectul său trebuie rostit, exprimat, dar mai știe și că niciodată nu va putea să-l aducă de „acolo” în lumea lui „aici” și „acum”. În Peșteră, oamenii sunt legați. Unii dintre dezlegați văd că semenii lor sunt robii micimilor de orice fel. Suntem captivi. Nu avem scăpare. Suntem prizonieri în Peștera lui Platon. Nu avem unde merge de aici. Lumea noastră nu are ieșire. Însă, nu trebuie să deznădăduim: putem viețui aici, în bună pace, cu toții. Cine crede că se sufocă este rugat să înceteze de a mai juca o farsă proastă: să privescă mai bine, e loc pentru toți! Prea mult loc încă, de aceea suntem atât de îndepărtați unul de altul. Când privești animalul din depărtare, mai fă câțiva pași. Când se va mai apropia, vei vedea că e om. Iar când va fi lângă tine, vei descoperi că e fratele tău.

Unii doar vegetează, își dorm viața. Sunt oamenii obișnuiți, industriali, fabricați zilnic, în număr uriaș, de natură. Dar, tocmai aceștia vor folosi limbajul reflecției, cel abstract și serios; ceilalți vor răspunde la „Ce e viața?” într-o limbă naivă, infantilă: cea a intuiției. Cel ce folosește „limbajul”- intuiție este un intelect superior.

Pentru a-și lumina sieși cât mai mult esența obiectivă a lucrurilor, acest om va aplica intelectul dezinteresat, fără un scop practic, fără să-i pese de punctul terminus. Este o inegalitate între spirite. Spirite sunt și unii și alții. Superioritatea celui dezlegat constă nu într-o îngâmfare, ci în grijă. Grija față de moarte ne conduce precum păpușarul marionetele. Grija față de moartea proprie înseamnă egoism. Grija față de semenul tău reprezintă viitorul, nu distrugerea lumii. Egoismul e des întâlnit la cei dezlegați. Atenție, aproape întotdeauna, cei care conduc destinele popoarelor, cei care fac istoria sunt dintre înlănțuiții egoiști. Ei reprezintă penultima treaptă a spiritului până la mocirlă. După ei, mai sunt doar dezlegații egoiști;

8. BRION, Marcel. *Pictura romantică*. București: Meridiane, 1972, p. 96;

9. HOCKE, Gustav Rene. *Lumea ca labirint. Manieră și manie în arta europeană de la 1520 pînă la 1650 și în prezent*. București: Meridiane, 1973, p. 37;

10. SOLIER, René de, *op. cit.*, p. 52;

11. Teologia este, înainte de orice, penitenciară;

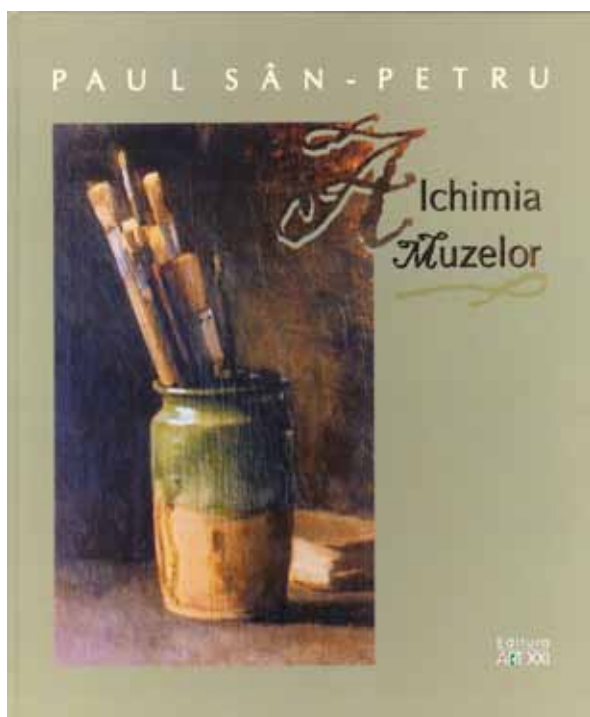
12. PICON, Gaetan. *Introducere la o estetică a literaturii. Scriitorul și umbra lui*. București: Univers, 1973, p. 186;

13. *Idem*, p. 188;

14. NOVICOV, Mihai. *Satira și fantasticul la Mihail Bulgakov*. București: Editura Academiei R. S. R., 1992, p. 500, Extras din Revista de istorie și teorie literară, tomul 21, nr. 3, 1972, pp. 500-504.



## Semnal editorial



„În fața Frumosului, singurătatea devine apăsătoare...” (M. Caragiale).

Și atunci, poetul Paul Sân-Petru ne face un dar artistic. Să ne bucurăm, așadar, de o apariție editorială aparte – o carte frumoasă în condiții grafice de excepție. Într-o perioadă de căutări postmoderne, ea îndeamnă la întoarcerea către triada clasică Bine-Adevăr-Frumos.

Tablourile marelui Nicolae Grigorescu, fondatorul picturii românești moderne, își găsesc reflectarea în poeme sensibile, care le continuă subtil semnificațiile. Un exercițiu de înălțare estetică. Nu este doar o traducere în limbajul altei arte, poeziile se susțin ca texte autonome, cu o dulce muzicalitate. Grație doamnei Paula Romanescu, limba franceză intră în jocul oglinzilor paralele: pictură - literatură.

Temele fundamentale din operele lui N. Grigorescu își găsesc corespondența în versuri: natura autohtonă și spațiul francez, lumea pastorală românească, florile, natura moartă, reprezentările religioase.

Astfel, crângul sau lunca de la Barbizon trăiesc ca personaje fabuloase. Ele freamătă de viață și o prelungesc în eternitate:

„Strivite-au fost zăpezile sub rază,  
Timid se-ntinde creanga de smarald”  
(„Lunca la Barbizon”)

## Dialogul artelor

Cumințenia personajelor care aparțin lumii noastre tradiționale (ciobănașul, fata cu ulciorul) este căutată și în Franța: „Bătrână la Chailly”, „Spălătorese în Bretania”:

„Din nori curg ploi, din caer curge firul  
Precum din cumpeni lanțul de fantână.”  
(„Cu furca-n brâu”)

„Ce iertător și blând ți-e gândul în preajma florilor plăpânde!” scria poetul Dimitrie Anghel. Florile lui N. Grigorescu sunt materie diafană și stare de spirit, iar versul capătă nuanțe impresioniste:

„În tainică încredere livada  
Dă lecții de răbdare pământescă.”  
(„Flori”)

Pictorul și soția lui veghează din portrete, privind dincolo de lume și timp. O undă de umor tandru se insinuează în toată revărsarea de încântare poetică. Poetul deplânge neputința de a ajuta „alb – rozele petale”:

„Cum să le ajut? Această scurtă zi  
Nici pentru mine nu se mai divide!”

Dimensiunea religioasă existentă în fiorul subtil al altor creații plastice și lirice devine explicită în „Încununarea cu spini”, „Răstignirea”. Pictorul icoanelor în cuvinte adaugă mesajului biblic reprezentat de pictorul de biserici, o notă de ironie la adresa micimii omenești:

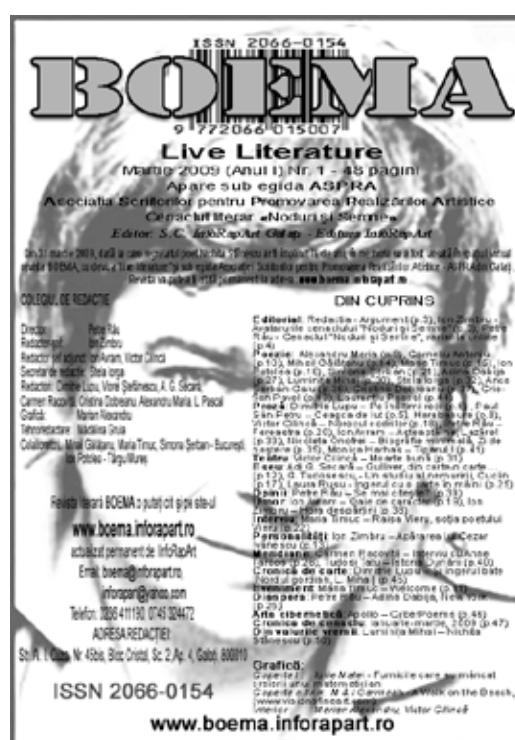
„Atâta cramponare pământescă,  
Probând că nu ți-au înțeles solia.”  
(„Răstignirea”)

Așadar, o carte de privit, o carte de citit. Nu doar „ut pictura poesis” - poezia să fie ca pictura (Horatiu). Ci o formă a sensibilității moderne: printr-o „alchimie a muzelor”, totul se transformă în poezie. Iar poezia înseamnă nu textul, ci starea de grație a existenței.

Virginia Bobaru

Semnal editorial

O nouă revistă s-a născut la Galați



Lansată cu prilejul aniversării lui Nichita Stănescu, pe 31 martie 2009, revista literară BOEM-MA cu subtitlul Live Literature, a prins viață sub egida „Asociației Scriitorilor pentru Promovarea Realizărilor Artistice” și a Cenaclului „Noduri și Semne”. „Argumentul” redacției este o declarație de misiune care reafirmă, într-o notă nostalgică față de boema de odinioară, atașamentul pentru valorile tradiționale și perene ale literaturii. Considerat „un îndreptar de uz intern”, acest articol program pune accentul pe un mod de a face artă rezultat din perspectiva respectului pentru măria-sa, cititorul.

Tot în deschiderea revistei aflăm câteva lucruri din istoricul Cenaclului „Noduri și Semne”, care asigură un suport creativ substanțial revistei. Această entitate deosebit de longevivă din peisajul literaturii gălățene se mândrește cu un sfert de veac de existență (s-a constituit acum 26 ani, imediat după dispariția fizică a lui Nichita Stănescu) și cu o comunitate online de peste 350 membri, devenind prin intermediul site-lui <http://www.cenaclu.inforapart.ro> „un forum larg al creatorilor și creațiilor literare”.

În virtutea aceleiași responsabilități față de actul receptării artei, directorul publicației, scriitorul

Petre Rău, a reușit o performanță deosebită realizând și accesul la varianta virtuală a revistei prin intermediul site-lui construit tot de domnia sa: <http://www.boema.inforapart.ro/Boema001.pdf>. În condițiile dure ale supraviețuirii în formă tipărită, revista va avea deci un colac de salvare la îndemână, care reprezintă sub aspect informațional un conținut mai bogat decât revista propriu-zisă.

Colectivul de redacție îi are în componența sa și pe scriitorii Ion Zimbru (redactor șef), Ion Avram și Victor Cilincă (redactori șefi adjuncți) și Stela Iorga (secretar general de redacție). Revista mai beneficiază și de talentul și experiența redacțională a scriitorilor și publiciștilor Dimitrie Lupu, Viorel Ștefănescu, A.G. Secară, Carmen Racoviță, Cristina Dobreanu, Alexandru Maria, Laurențiu Pascal, precum și a graficianului Marian Alexandru. Tehnoredactarea este asigurată de Mădălina Gruia. Printre colaboratorii externi îi menționăm pe Mihail Gălățanu, Maria Timuc, Simona Șerban – București, Ioan Potolea - Târgu Mureș.

Îi urăm BOEMEI gălățene viață lungă și mult succes la cititorii de pretutindeni!

Redacția revistei  
**AXIS LIBRI**



**Florian Doru  
Crihană**

## Caricatura românească

România are o lungă tradiție în caricatură și desen satiric. Această preocupare pentru grafica satirică a apărut, ca și în restul Europei, sub forma caricaturii de presă în secolul al XIX-lea. Secolul

XX a însemnat însă o adevărată explozie a acestui fenomen cultural; limbajul grafic satiric este universal înțeles și a fost preluat cu intensitate nu numai în toate țările europene, dar și pe tot globul. Între cele două războaie mondiale, un rol important în dezvoltarea caricaturii l-au jucat cotidienele și revistele de cultură. În anul 1859, C. A. Rosetti și N. T. Orășanu au scos prima revistă umoristică din România: „Țânțarul”. A ținut 6 luni. A fost momentul în care, noțiunea de „caricatură” a intrat oficial într-un document care s-a multiplicat și lansat pe piață către public. Au apărut apoi zeci de reviste tot în București, dar și la Iași, Craiova, Brăila, Galați, Ploiești, Focșani, Timișoara, Huși, Constanța, Roman, Arad, Reșița, Buzău, Gherla, Dorohoi, Tulcea.

Primii autori nu-și semnau desenele, deoarece realizatorii acestor reviste erau mereu trimiși în judecată. Au publicat în acel început de drum ce a durat câteva decenii, desene de foarte bună calitate **Ion Anestin, Constantin Jiquid, Aurel Jiquid, I. Ross, Botaciu, A. Dragoș, N. Cristea, E.**



**Drăguțescu, V. Dobrian, Nicolae Petrescu – Găină, Nicolae Mantu.**

Apoi, caricatura a ajuns pe o nouă treaptă: expoziția. În 1922, Fred Ghenădescu și prietenii săi au înființat în București expoziția anuală de caricatură „Salonul Umoriștilor” făcându-și astfel cunoscute creațiile către public, de data aceasta, în original. După 1945, caricatura a fost influențată de către regimul comunist și, în mod firesc, ținta graficienilor era capitalismul, principalii inamici ai noului regim părând să fie „Radio Europa Liberă” și „Vocea Americii”. În mijlocul acestei propagande au fost publicate și creații independente politic, ce luau în vizor comportamentul uman în general. Săptămânalul „Urzica” a fost gazda acestor creații, iar autorii de vârf erau Neagu Rădulescu, Alexandru Clenciu, Eugen Taru, Florin Pucă, Leru sau Florin Calafeteanu.

Ca autor care am intrat mai recent în domeniu, trebuie să afirm faptul că une-





le afirmații din acest text pot fi contrazise sau corectate. Acestea sunt impresiile mele culese de-a lungul a 20 de ani, pe care i-am trăit alături de caricaturiști și între documentele caricaturiștilor. În anii '70, caricatura românească a câștigat o nouă formă de recunoaștere valorică: cea internațională. Graficienii români s-au remarcat imediat în concursurile internaționale ce au început să apară. Primii premianți au fost Nicolae Claudiu, Eugen Taru și Mihai Pânzaru – PIM. Între 1980 și 2000, caricaturiștii români au adus țării aproape 2.000 de premii. Cel mai premiat caricaturist român rămâne băcăuanul Constantin Ciosu.

Un moment important în istoria caricaturii românești l-a constituit „fenomenul Stănescu”. Expozițiile și albumele lui Mihai Stănescu au fost menționate în ziarul american „The New York Times”. Dar este cazul să-i menționăm la loc de cinste, în primul rând, pe marii graficieni de origine română, Saul Steinberg, angajat al revistei „The New Yorker” timp de 60 de ani și pe André François de la “Le Monde” - Paris.

La sfârșitul anilor '80, Eugen Mihăescu s-a remarcat prin caricaturile sale de la „The New York Times”. Cu toate acestea, portretul umoristic nu a fost în atenția caricaturiștilor români, aceștia exprimându-se prin desen satiric cu valabilitate generală, ca fenomen. În ultimii ani s-a remarcat în țară, prin compozițiile sale, cu portrete de poli-



ticieni, la București, în ziarul „Cotidianul”, artistul plastic Devis Grebu. Venind în contact mai apropiat cu lumea caricaturii și cu portretele umoristice, am observat însă o repetare la nesfârșit a reprezentărilor deformate ale personalităților de pe plan mondial.

Am văzut mereu aceleași figuri politice, fotbaliști, actori etc. Consider că această latură a domeniului caricaturii a rămas oarecum pe loc ca act de creație.

Prin expoziția mea intitulată „Portrete” am dorit să iau prin surprindere pe colegii de breaslă, dar și critica de specialitate, cu speranța că printr-un mic „șoc electric” ceva se va schimba. Le urez succes tuturor!



## Ecouri la apariția bilingvă a numărului 2 (2009) al revistei AXIS LIBRI

ACADEMIE FRANÇAISE, Paris, le 31 mars 2009

Cher Monsieur,

Merçi de m'avoir envoyé le numéro de votre revue AXIS Libri. Je suis depuis bien longtemps en relation épistolaire avec M. Frosin et l'amitié franco-romaine est très chère à mon cœur.

Je vous prie de croire, cher Monsieur, à mes sentiments bien cordiaux et dévoués.

Monsieur le Professeur Zanfir Ilie

Jean DUTOURD



Ministère de la Culture et de la Communication  
Le Chef de Cabinet

Monsieur Zanfir Ilie

Directeur de la bibliothèque „V.A. Urechia”

Monsieur le Directeur,

Vous avez eu l'amabilité de m'adresser le deuxième numéro de la revue AXIS LIBRI.

Je vous remercie de m'avoir permis de découvrir cette nouvelle publication, dont la version française contribuera à développer les liens culturels profonds qui unissent nos deux pays.

Je vous prie d'agréer, Monsieur le directeur, l'expression de mes sentiments les meilleurs.

*M. le plus cordialement*

OLIVIER BREUILLY

Milan, 26 mars 2009

Biblioteca „V.A. Urechia”

Professeur Zanfir Ilie, Directeur de la Bibliothèque „V.A. Urechia”



FONDAZIONE EUROPEA DRAGĂAN  
Via Larga, 9  
20122 Milano - Italia  
Tel: +39 02 58 371 400  
Fax: +39 02 58 304 790  
E-mail: info@fondazioneDragan.org

Nous avons reçu votre publication Axis Libri et nous vous remercions beaucoup. Nous vous envoyons ci-joint notre publication Bulletin Européen, dans l'espoir que vous l'appréciez.

Notre meilleures salutations.

Pour la Direction  
Chiara Righi

**Olivier Furon : Bravo pour AXIS LIBRI... je vais le lire ... C'est une très belle revue!**

Cher collègue

Je vien de recevoir un exemplaire de votre revue AXIS LIBRI ce dont je vous remercie de tout coeur. Cette revue me semble excellente de tout point de vue très impressionnante à voir et très informative à lire. Toute bibliothèque s'enorgueillerait d'une telle publication qui doit faire exception dans le monde de l'enseignement et de la documentation. Je vous en félicite et vous en remercie! Un très grand bravo également à Monsieur Frosin d'avoir bien voulu traduire un si beau document en français! Avec mes salutations les plus cordiales.

Owen Heathcote  
Bradford University

SUMAR

<b>Salutul</b> către AXIS LIBRI de la un mare scriitor - <b>Fănuș Neagu</b>	coperta 2
ZANFIR ILIE : Editorial „Vremea înnoirilor”	p. 1
<b>Programul</b> manifestărilor dedicate <b>Zilei Bibliotecarului - 23 aprilie</b>	p. 2
VALENTINA ONET: Vasile Alexandrescu Urechia (1834 - 1901)	p. 5
CONSTANTIN ARDELEANU: Precieri despre opera lui V.A. Urechia	p. 7
<b>Din viața Bibliotecii „V.A. Urechia”</b>	
MIA BĂRARU: Controlul de autoritate	p. 8
IOANA OTILIA BADEA: Promovarea memoriei locale în Biblioteca „V.A. Urechia”	p. 10
VELUȚA FĂGUREL: Theodor Aman în colecțiile Bibliotecii „V.A. Urechia”	p. 12
PAULA BALHUI: O pagină din istoriografia Transilvaniei	p. 13
PAULA GÂNJU: Restaurarea - „leac” pentru carte!	p. 15
MARIANA PAVEL: Documentele multimedia și utilizatorii acestora	p. 16
VALERICA IACOMI: Depozitul legal din Biblioteca „V.A. Urechia”	p. 17
CAMELIA BEJENARU: Păstrarea și conservarea documentelor în Biblioteca „V.A. Urechia”	p. 18
LAURENȚIU ONOSĂ: Noțiuni generale despre dreptul de autor	p. 19
CONSTANȚA DUMITRĂȘCONIU: Fișierele de autoritate - Teză de doctorat	p. 20
DRAGOȘ ADRIAN NEAGU: Managementul proiectelor și dezvoltarea bibliotecilor publice	p. 23
<b>Cultură</b>	
GHIȚĂ NAZARE: Interviu cu Doctorul Nicolae Bacalbașa	p. 25
LEȚIȚIA BURUIANĂ: Interviu cu Marian Petcu	p. 27
EUGENIA DELAD: Interviu cu Claude Barzotti	p. 28
RĂZVAN CORNELIU AVRAM: Centrul Cultural „Dunărea de Jos” - Galați	p. 29
CORNELIU ANTONIU: Înființarea Filialei Galați-Brăila a U.S.R. și Revista „Antares”	p. 30
STERIAN VICOL: Societatea Scriitorilor „C. Negri” și Revista „Porto Franco”	p. 31
DORINA SIMONA MOISĂ: Biblioteca Franceză «Eugène Ionesco»	p. 32
VLAD VASILIU: Teatrul Dramatic „Fani Tardini”	p. 34
NICOLAE DOBROVICI-BACALBAȘA: Comisia a 4-a a Consiliului Județului Galați	p. 35
THEODOR PARAPIRU: Expresii celebre	p. 37
VIOREL DINESCU: Între amurg și auroră	p. 38
FĂNUȘ NEAGU: Cum am scris „ <b>Îngerul a strigat</b> ”	p. 39
IVAN IVLAMPIE: Despre calitatea vieții	p. 43
NETA-CRISTINA IACOMI: Poezii	p. 45
NECULAI I. STAIKU-BUCIUMENI: Amintiri din secolul XX	p. 46
VIRGIL GURUIANU: Învățământ teologic la Dunărea de Jos	p. 47
CORNELIU STOICA: Nicolae Mantu și Galații	p. 49
DUMITRU NICOLAE: <b>Apel</b>	p. 51
RADU MOȚOC: Orașul Cernăuți la 600 de ani	p. 52
CONSTANTIN MARINESCU: Ideea de romanitate și dacism în gândirea eminesciană	p. 55
MIREL FLORICEL: Fantasticul la Bulgakov	p. 57
VIRGINIA BOBARU: Dialogul artelor	p. 60
O nouă revistă s-a născut la Galați - BOEMA	p. 61
FLORIAN DORU CRIHANĂ: Caricatura românească	p. 62
<b>Ecouri</b> la apariția bilingvă a numărului 2 (2009) al revistei AXIS LIBRI	p. 64

**Notă:** În numărul următor, AXIS LIBRI va oferi prezentare de carte veche și o altă Teză de doctorat din domeniul biblioteconomiei, informații de la manifestările din cadrul Zilei Dunării (29 iunie), Omagiu Eminescu și noi creații artistice ale autorilor gălățeni.

Director: **ZANFIR ILIE**  
 Redactor-Şef: **Mia Băraru**  
 Secretar general de redacție: **Valentina Onet**  
 Redactori: Cătălina Ciomaga, Virgil Guruianu, Camelia Toporaş  
 Tehnoredactare: Monica Zanet, Adina Vasiliică, Sorina Radu  
 Ilustrația revistei a fost realizată după colecțiile Bibliotecii Județene „V.A. Urechia” Galați.  
 Adresa: Galați, Str. Mihai Bravu, nr. 16.  
 Tel: 0236/411037, Fax: 0236/311060  
 E-mail: axislibri@bvau.ro, bvau@bvau.ro  
 Web: http://www.bvau.ro/axislibri  
 ISSN: 1844-9603





ANCA TOFAN

1890-1990: Biblioteca „V.A. Urechia“; [Ex-libris]. - Galați, 1990

Colaj acuarelă și tempera (77,5 x 49 cm)

*Ex-libris existent în Colecțiile Speciale ale  
Bibliotecii Județene „V.A. Urechia“ din Galați*

